Haaga-Helia
ammattikorkeakoulu Oy

Taittotöiden suunnittelu- ja toteutusprosessien analysointi opiskelijan kehityksen näkökulmasta

Julia Pirhonen

Opinnäytetyö
Myynnin ja visuaalisen markkinoinnin koulutusohjelma
2021

Tiivistelmä

Haaga-Helia
ammattikorkeakoulu Oy

Tekijä(t)
Julia Pirhonen

Koulutusohjelma
Myynnin ja visuaalisen markkinoinnin koulutusohjelma

Raportin/Opinnäytetyön nimi
Taittotöiden suunnittelu- ja toteutusprosessien analysointi opiskelijan kehityksen näkökulmasta

Sivu- ja liitesivumäärä
65 + 2

Tähän opinnäytetyöhön on koottu opiskelijan suunnittelemia ja toteuttamia visuaalisia taittotöitä eri toimeksiantajille. Opinnäytetyö on portfoliotyyppinen, joka tarkoittaa sitä, että opiskelija on koonnut työhön erilaisia osatuotoksia havainnollistamaan kehitystä taittamisen saralla. Tuotoksien analysointia tukemaan on luotu aiheeseen vahvasti kytkeytyvä ja johdonmukainen teoriaperusta. Opinnäytetyössä käydään läpi tuotosten suunnittelu- ja toteutusprosessit ja analysoidaan niitä teoriaperustan avulla.

Opinnäytetyön tavoitteena on täydentää tekijän tietotaitoa graafisen suunnittelun ja taittamisen saralla sekä tarkastella tekijän kehittymistä taittajana. Tämän lisäksi opinnäytetyössä arvioidaan tekijän valmiuksia työelämään ja sitä, miten kehityskaari voisi mahdollisesti jatkua.

Analysoitavia osatuotoksia valittiin opinnäytetyöhön kolme kappaletta. Osatuotoksista yksi on opintokokonaisuutena laadittu ryhmätyö ja kaksi muuta koulun ulkopuolisia projekteja. Ensimmäinen osatuotos on Aleksanterinkruunun brändikäsikirjan taitto. Brändikäsikirjan sisältö luotiin 11 opiskelijan ryhmätyönä. Tässä opinnäytetyössä käsitellään brändikäsikirjan valmiiden elementtien sommittelua ja visuaalisia ratkaisuja. Toinen ja kolmas osatuotos on luotu toimeksiantajalle, joka on Pellingin metsästysseura. Pellingin metsästysseuralle taitettiin seuran historiaan keskittyvä noin 100 sivuinen kirja sekä graafinen ohjeisto. Molemmat projektit ovat olleet koulun ulkopuolisia projekteja.

Opinnäytetyön tavoite toteutui niin, että opiskelija rakensi laajan taittamiseen keskittyvän teoriaperustan, jonka avulla osatuotoksia pystyttiin analysoimaan. Tämän lisäksi laajan teoriaperustan rakentamisen ansiosta opiskelijan tietotaito graafisesta suunnittelusta ja etenkin taittamisesta kasvoi huomattavasti. Opiskelijan valmiudet tehdä vastaavanlaisia töitä tulevaisuudessa harjaantuivat. Graafisen suunnittelun tunteminen tuo opiskelijalle kilpailuetua työmarkkinoilla.

Asiasanat
Brändikäsikirja, graafinen ohjeisto, graafinen suunnittelu, taittoprosessi, taitto, taittosuunnitelma, taitto-ohjelma

Sisällys

1 Johdanto 1
2 Graafinen suunnittelu ja taittaminen 4
2.1 Mitä taittaminen on? 5
2.2 Kuka taiton tekee? 5
3 Taiton suunnittelun osa-alueet 7
3.1 Kohderyhmä ja keskeinen viesti 7
3.2 Sovellusalueet 8
3.3 Tekstit ja kuvamaailma 9
3.4 Taittosuunnitelma 11
3.5 Erilaiset taitto-ohjelmat 13
4 Taiton tekniset osa-alueet ja sommittelu 16
4.1 Sivut ja marginaalit 16
4.2 Palstoitus, rivirekisteri ja taittotyylit 17
4.3 Gridit ja sommittelu 19
5 Osatuotosten vertailu ja kehittymisen arviointi 22
6 Tuotos 1: Aleksanterinkruunun brändikäsikirjan taitto 24
6.1 Taiton osa-alueet 25
6.1.1 Taustatyö 26
6.1.2 Sivut, marginaalit, palstoitus ja apuviivat 27
6.1.3 Tekstit ja kuvamaailma 30
6.1.4 Brändikäsikirjan taitto ja elementtien sommittelu 31
6.2 Yhteenveto 32
7 Tuotos 2: Pellingin metsästysseuran historiikin taitto 34
7.1 Taustatyö 35
7.2 Taiton osa-alueet 36
7.2.1 Tekstit ja kuvamaailma 36
7.2.2 Taittosuunnitelma 37
7.2.3 Sivut, marginaalit ja palstoitus 38
7.2.4 Historiikin taitto ja elementtien sommittelu 41
7.3 Yhteenveto 43
8 Tuotos 3: Pellingin metsästysseuran graafisen ohjeiston taitto 46
8.1 Taustatyö 47
8.2 Taiton osa-alueet 48
8.2.1 Tekstit ja kuvamaailma 49
8.2.2 Taittosuunnitelma 50
8.2.3 Sivut, marginaalit ja palstoitus 51
8.2.4 Graafisen ohjeiston taitto ja elementtien sommittelu 53

8.3 Yhteenveto....56
9 Pohdinta....59
Lähteet....61
Liitteet....66

1 Johdanto

”Pelkkä tietokoneohjelmien osaaminen ei riitä ulkoasun tekemiseen, vaan on myös tiedettävä ja osattava, mitkä ovat esteettisesti ja informatiivisesti hyvän visuaalisuuden lähtökohdat.” (Huovila 2006, 1.)

Tapani Huovilan tavoin myös Kimmo Nevalainen toteaa, että pelkkä tietokoneohjelmien osaaminen ei riitä hyvän ulkoasun tekemiseen, sillä taitto on aina loppujen lopuksi suunnittelijan vastuulla. Taittamisen periaatteet eivät ole vuosien varrella muuttuneet, mutta teknologian kehittyminen on kuitenkin aiheuttanut sen, että lähes kaikki taittaminen tapahtuu nykyisin tietokoneella taitto-ohjelmilla. (Nevalainen 30.3.2020.)

Taitolla (eng. Layout), eli ulkoasulla tarkoitetaan jonkin julkaisun (kirja, sanomalehti, verkkosivusto tms.) elementtien sommittelua ja tyylittelyä. Elementtejä ovat esimerkiksi tekstit, kuvat ja muodot. Ulkoasun tekijä luo elementeistä valittuun mediaan sopivan ulkoasun, joka on helppolukuinen, informatiivinen ja kiinnostava. (Jaskara 30.1.2020; Juholin & Loiri 1998, 70-71.)

Tässä opinnäytetyössä käsitellään taittamisen perusteita. Opinnäytetyö on rajattu taittamisen tekniseen puoleen, ei niinkään julkaisuiden suunnittelun taustalla olevaan luovaan prosessiin, vaikka sitäkin osiltaan sivutaan. Opinnäytetyö on myös rajattu painettujen sekä painettuja julkaisuita muistuttavien digitaalisten julkaisuiden taiton kannalta tärkeisiin osa-alueisiin. Opinnäytetyö ei siis käsitä esimerkiksi yritysten verkkosivujen tai applikaatioiden taittoprosesseja tai niihin liittyvää teoriaa. Taittamisen perusteet ja ”säännöt” eivät ole muuttuneet kovinkaan paljoa vuosien varrella, joten osa lähteistä on myös hieman vanhempia. Taittamisen kentällä teknologia on kuitenkin muuttanut käytäntöjä ja nykyään lähes kaikki työt tehdään tietokoneella.

Taittaminen on osa graafista suunnittelua, mutta taiton tekijä ei välttämättä aina suunnittele julkaisun visuaalisia osia, vaan saa ne valmiina asiakkaalta tai suunnittelijalta ja luo näistä valmiista elementeistä toimivan kokonaisuuden. Tästä opinnäytetyöstä on siis myös jätetty pois muun muassa typografian ja värien teoria- ja suunnitteluosuudet, sillä on haluttu keskittyä ainoastaan taittamiseen ja siihen, millaisia osa-alueita siinä tulee ottaa huomioon.

Opinnäytetyö on portfoliotyyppinen. Portfoliotyyppisellä opinnäytetyöllä tarkoitetaan työtä, jossa opiskelija kerää yhteen tuotoksia, eli projekti- tai oppimistehtäviä. Nämä tuotokset

voivat olla esimerkiksi aikaisemmin luotuja kouluprojekteja tai toimeksiannolla saatuja uusia tehtäviä. Opinnäytetyö syntyy kokonaisuudesta, jossa opiskelija laatii tuotoksille yhteen sitovan tietoperustan, kuvaa tuotosten valinta-, suunnittelu- ja toteutusprosessit ja pohtii lopuksi kehityksensä kaarta sekä arvioi omaa oppimistaan. Tuotokset tulee myös pystyä dokumentoimaan tavalla tai toisella. (Haaga-Helia 2013.)

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on täydentää tekijän tietotaitoa graafisen suunnittelun ja erityisesti taittamisen saralla sekä tarkastella tekijän kehittymistä taittajana opinnäytetyöhön valittujen osatuotosten kautta. Opinnäytetyön tarkoituksena on myös arvioida tekijän valmiuksia työelämään sekä pohtia sitä, miten kehityskaari voisi mahdollisesti jatkua tästä eteenpäin.

Opinnäytetyö koostuu tietoperustasta eli teoriaosuudesta, tuotosten valinta-, suunnittelu- ja toteutusprosessien läpikäymisestä sekä pohdinnasta. Ensimmäiset neljä lukua käsittelee taittamisen teoriaa. Teoriaosuus on laadittu tarkastellen opinnäytetyön osatuotoksia ja rajattu mahdollisimman hyvin vastaamaan tuotosten kannalta tärkeitä asioita.

Teoriaosuus alkaa luvulla, jossa käydään läpi taittamisen kattokäsitettä graafista suunnittelua, taittoa käsitteenä ja sitä kuka tai mikä on se taho, joka tekee taiton. Seuraavassa luvussa käydään läpi ne asiat, jotka tulee ottaa huomioon taiton suunnittelussa. Teoriaosuuden viimeisessä luvussa käsitellään taittamisen kannalta tärkeimpiä sääntöjä sekä elementtien sommittelua. Luvut viidestä seitsemään käsittelevät opinnäytetyön osatuotoksia ja viimeisessä luvussa pohditaan omaa osaamista, opinnäytetyöprosessin kulkua, kehittymistä sekä valmiutta työelämään.

Osatuotoksia on tässä opinnäytetyössä kolme kappaletta. Tuotoksista ensimmäinen on brändikäsikirja, joka on luotu Porvoossa sijaitsevalle kiinteistölle Aleksanterinkruunulle, jonka omistaa A-asunnot Oy. A-asunnot Oy, on asuntojen vuokraukseen ja vuokra-asuntojen rakentamiseen keskittynyt porvoolainen konserni, jonka pääomistaja on Porvoon kaupunki. Tuotos on kouluprojekti, joka on tehty ryhmätyönä Haaga-Helian myynnin ja visuaalisen koulutusohjelman opiskelijoiden toimesta. Tässä opinnäytetyössä käytetään tuotoksena projektista ainoastaan brändikäsikirjan taitto-osuutta, jonka opinnäytetyön tekijä on luonut yhdessä toisen ryhmän jäsenen kanssa. Tuotoksesta kertovassa luvussa käydään läpi ne vaiheet, jotka ovat olleet relevantteja taittoprosessin kannalta ja tarkastellaan taittoon liittyviä valintoja syvällisemmin.

Toinen ja kolmas tuotos on tehty Pellingin metsästysseuralle. Toinen tuotos on metsästysseuran historiikin taittoprosessi, joka on tehty asiantuntijan avustuksella. Metsästysseuran

historiikki on noin 100 sivuinen kirja, joka sisältää tietoa seuran historiasta. Historiikki on tarkoitettu luettavaksi erityisesti kaikille Pellingin saaren asukkaille sekä niille henkilöille, jotka ovat kiinnostuneita metsästyksestä. Tätä tuotosta koskevassa luvussa käydään läpi historiikin suunnittelu- ja taittoprosessi.

Kolmas tuotos on Pellingin metsästysseuralle luotu graafinen ohjeisto, joka on tehty itsenäisesti teoriasta ja ammattilaiselta opittujen asioiden pohjalta. Graafinen ohjeisto on yhdeksän sivua pitkä ja se sisältää kaikki asiat ja elementit, jotka ovat tärkeitä metsästysseuralle nyt ja tulevaisuudessa sekä painettujen, että digitaalisten julkaisuiden osalta. Luvussa käydään läpi niin ikään graafisen ohjeiston suunnittelu- ja taittoprosessi. Nämä kolme tuotosta valikoituivat opinnäytetyön osatuotoksiksi siitä syystä, että ne kaikki käsittelevät taittamista.

2 Graafinen suunnittelu ja taittaminen

Graafinen suunnittelu on laaja käsite, joka kätkee sisäänsä monia titteleitä, erilaisia medioita ja työtä aina piirtämisestä koodaamiseen. Tässä opinnäytetyössä keskitytään graafisen suunnittelun yhteen osa-alueeseen, taittamiseen. Tämä luku käsittelee sitä, mitä graafinen suunnittelu ja taittaminen tarkoittavat ja mikä taho näitä asioita harjoittaa.

Taittamisen kattokäsitteenä toimii siis graafinen suunnittelu. Graafisella suunnittelulla tarkoitetaan viestien sekä ideoiden visualistamista eli visuaalista viestintää. Visuaalinen viestintä näkyy normaalissa arjessa ihmisille, sillä muun muassa logot, pakkaukset, opasteet, merkit, mainokset, lehdet, verkkosivustot sekä yritysilmeet vaativat kaikki suunnittelijan. Jos näitä edellä mainittuja asioita ja niiden ulkonäköä ei kukaan suunnittelisi, olisivat ne hyvin yksinkertaisia ja massasta erottumattomia asioita. (Graafinen 2015; Malvik 9.3.2020.)

Graafinen suunnittelu vaatii tekijältään erityisesti ideointikykyä, visuaalisuutta, luovuutta sekä visuaalisten tietokoneohjelmien osaamista. Teknologian nopea kasvu onkin tehnyt sen, että lähes kaikki suunnittelu tehdään nykyään tietokoneohjelmilla. Tämän lisäksi suunnittelijan tulee olla perillä maailmasta ja siitä mihin se on menossa, merkeistä, tapahtumista ja lähes kaikesta ympäristöstään sekä vallitsevista trendeistä eri osa-alueilla. (Cure & Farina 2019, 1). Graafinen suunnittelu vaatii myös ongelmanratkaisukykyä sekä mahdollisesti isojen kokonaisuuksien hallintaa. Graafinen suunnittelu on paljon uusien asioiden ideoimista sekä vanhojen jatkojalostamista. (Ammattinetti 2020; Graafinen 2015.) Graafisen suunnittelun peruselementtejä ovat typografia eli erilaiset kirjaintyypit ja niiden käyttö, värit, kuvamaailma (valokuvat, grafiikat, piirustukset tms.) sekä designille annetun tilan hallitseminen ja sommittelu (Suvimaa 22.10.2019).

Graafista suunnittelua voidaan ajatella tietynlaisena taiteenlajina. Graafinen suunnittelija kuitenkin eroaa taiteilijasta sillä, että usein graafinen suunnittelija toteuttaa kaupallisia tuotteita tai julkaisuja jonkin tahon toiveiden pohjalta. Taiteilija taas luo taidettaan vapaammin ilman muiden mielipiteiden vaikuttamista tekemiseen. (Graafinen 2015.) Graafisilla suunnittelijoillakin on kuitenkin omat tyylinsä ja usein suunnittelija valitaan aikaisempien töiden pohjalta.

Graafisen suunnittelun ja erityisesti taittamisen tarkoituksena ja tavoitteena on luoda kattava, toimiva sekä mieleenpainuva kokonaisuus, jonka katsoja ymmärtää helposti. Som-

mittelu on siis hyvin tärkeää ja tämä on se kohta prosessia, jossa taittaminen tulee kyseeseen. Sommittelulla mahdollistetaan se, että katsoja ymmärtää tuotteen tai julkaisun keskeisen viestin heti sitä silmäillessään. (Suvimaa 22.10.2019.)

2.1 Mitä taittaminen on?

Taittamisella tarkoitetaan jonkin julkaisun ulkoasun luomista, eli valmiiden elementtien sommittelua kiinnostavaan ja helposti luettavaan muotoon. Elementtejä ovat muun muassa julkaisun kuvamaailma (valokuvat, grafiikat, piirustukset tms.) sekä tekstit (pää- ja alaotsikot, leipäteksti, kuvatekstit tms.). Taittaminen käsittää usein etenkin monisivuisten julkaisuiden ulkoasun suunnittelua. (Wilkman 2.7.2020.) Julkaisu on siis usein painettu, kuten sanomalehti tai esite, mutta se voi kuitenkin olla myös digitaalinen, kuten yrityksen vuosikertomus. Myös muun muassa yritysten verkkosivut sekä erilaiset applikaatiot taitetaan, mutta siihen vaaditaan hieman erilaista osaamista kuin painettujen ja painettuja julkaisuja muistuttavien digitaalisten julkaisuiden taittamiseen (Graafinen 2015; Jaskara 30.1.2020.)

Taittaminen on pääosin valmiiden elementtien sommittelua siihen muotoon, että julkaisun keskeinen viesti tulee helposti esille. Taitto ei saisi kuitenkaan olla ainoastaan tyhjän tilan täyttämistä, sillä silloin sen luettavuus sekä mielenkiintoisuus kärsii. Taiton tekijän on siis osattava käyttää julkaisuun annettua tilaa oikein ja ymmärrettävä myös ilmavuus eli tyhjän tilan (eng. White Space) merkitys. Taiton tekijän on myös ymmärrettävä elementtien välistä tasapainoa ja hierarkiaa, jotta taitosta tulee mahdollisimman informatiivinen ja kiinnostava, mutta kuitenkin helposti luettava. (Bear 14.2.2020; Galvin & Lee 28.3.2018.)

2.2 Kuka taiton tekee?

Taiton tekijällä voi olla moniakin erilaisia titteleitä. Nykypäivänä tittelit eivät välttämättä kerro työnkuvasta yhtä paljon kuin ne ennen kertoivat. Siinä missä taittaja teki ennen ainoastaan valmiiden elementtien sommittelun saattaa saman työnkuvan omaava nykypäivänä hoitaa koko prosessin aina värien, typografian ja kuvamaailman suunnittelusta valmiiseen lopputulokseen. Tässä tapauksessa työntekijä voi työskennellä erilaisilla titteleillä, kuten tuotanto-AD, AD (Art Director, taiteellinen johtaja) tai graafikko. Myös freelancer AD:t tai graafikot tekevät suunnittelun ohella taittamista. (Wilkman 2.7.2020.)

Titteli ja työnkuva vaihtelevat kuitenkin paljon riippuen siitä, millaisessa yrityksessä ja ympäristössä taittoa tekevä työskentelee. Kuvassa 1 on havainnollistettu graafisen suunnittelun prosessikaavio taittamisen näkökulmasta. Prosessikaaviosta näkyy, miten taittoprosessi etenee ja millaisia työvaiheita se yleisesti pitää sisällään. Prosessi alkaa siitä, kun

taiton tekijä saa asiakkaalta tai toimeksiantajalta briiffin. Tämän jälkeen taittaja suunnittelee taiton yleisilmeen ja luo vapaamuotoisen taittosuunnitelman. Seuraavaksi luodaan taittopohja taitto-ohjelmaan, kuten Adoben InDesigniin. Kun taittopohja on luotu, voidaan aloittaa varsinaisen taiton työstäminen eli tekstien juoksutus ja kuvien sekä muiden elementtien sommittelu. Tämän jälkeen taitto käytetään asiakkaalla tai toimeksiantajalla kommenteilla, jonka jälkeen tehdään korjaukset kommenttien pohjalta. Kun työ on taittajan mielestä valmis, se lähetetään vielä asiakkaalle mahdollisia viimeisiä kommentteja varten. Mikäli kommentteja tulee, työstetään niiden pohjalta, mutta mikäli ei voi taittaja toimittaa lopullisen työn painoon tai digiin. (Jaskara 30.1.2020.)

Työvaiheissa voi olla eroja ja esimerkiksi isoissa mainostoimistoissa ei välttämättä tehdä taittamista ollenkaan vaan se ulkoistetaan yritykselle, joka on erikoistunut erityisesti painettujen julkaisujen viimeistelyyn. Kuitenkin mainostoimistossa työskentelevien titteleitä, joiden työnkuvaan saattaa sisältyä muiden tehtävien ohella myös taittamista voivat olla esimerkiksi aiemmin mainitut AD sekä graafikko. Taittaja voi kuitenkin työskennellä esimerkiksi Helsingin Sanomilla tehden työkseen ainoastaan lehden taittamista, mutta tässäkään tapauksessa titteliä taittaja ei välttämättä enää nykyään käytetä. Toki taiton tekijä voi olla myös esimerkiksi kirjailija, joka haluaa taittaa kirjansa itse. (Wilkman 2.7.2020.) Tässä opinnäytetyössä puhutaan yleisesti vain taiton tekijästä, sillä yhtä yhteistä järkevää titteliä ei ole.

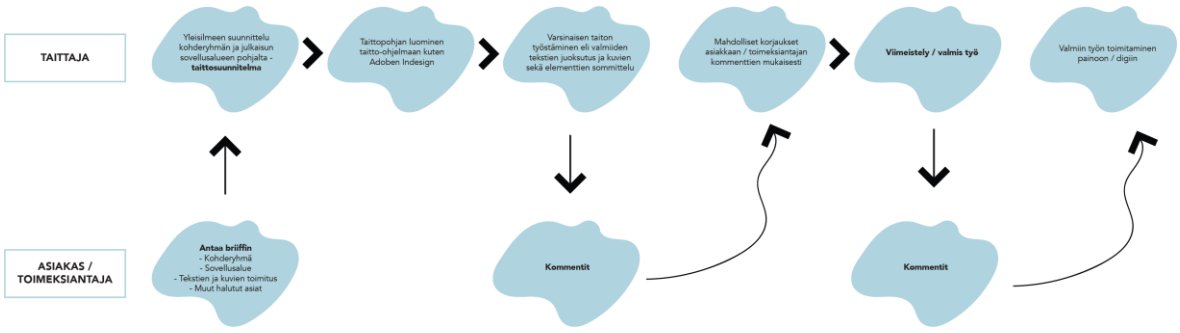

Kuva 1. Prosessikaavio taittamisen näkökulmasta (mukaillen Jaskara 30.1.2020.)

3 Taiton suunnittelun osa-alueet

Taittoa tehdessä on monia osa-alueita, joita tulee ottaa huomioon, jotta julkaisusta syntyy yhtenäinen, johdonmukainen ja kiinnostava kokonaisuus. Tässä luvussa käydään läpi taiton suunnittelun keskeisiä osa-alueita. Luvussa alaotsikoita on yhteensä viisi. Ensimmäinen alaluku käsittelee kohderyhmää ja julkaisun keskeistä viestiä. Tässä kerrotaan, miten kohderyhmä ja julkaisun keskeinen viesti vaikuttaa taiton tekemiseen ja millaisia asioita tulee ottaa huomioon näiden kahden osa-alueen kautta taittoa tehdessä. Toisessa alaluvussa puolestaan käydään läpi eri sovellusalueita kuten digiä ja printtiä. Kolmas alaluku kertoo tekstistä ja kuvamaailmasta sekä siitä, miten näitä kahta yhdistellään helposti luettavaksi ja kiinnostavaksi kokonaisuudeksi. Taittosuunnitelman teko ja vaiheet käydään läpi alaluvussa neljä ja viimeiseksi kerrotaan erilaisista taitto-ohjelmista ja siitä miten yleisimmät taitto-ohjelmat eroavat toisistaan.

3.1 Kohderyhmä ja keskeinen viesti

Julkaisujen taustaäänenä toimii usein jokin yritys tai yhteisö. Tämä taho on se, joka päättää, mikä on se kohderyhmä, jolle julkaisua tuotetaan ja millainen julkaisun keskeinen viesti tai tarkoitus on. Julkaisun kohderyhmänä voi toimia kaikki yrityksen sisäiset tai ulkoiset sidosryhmät tai vain jokin niistä. Mitä rajatumpi kohderyhmä on, sitä erikoistuneempi voi julkaisu olla. (Juholin & Loiri 1998, 10-11.)

Valitun kohderyhmän lukutottumuksia, odotuksia, toiveita sekä asenteita voidaan selvittää tutkimusten avulla. Tutkimus on luotettava tapa hankkia tietoa kohderyhmästä. Tulosten avulla julkaisun taittamista ja sen sisältöä voidaan luoda niin, että se on varmasti kiinnostava ja houkutteleva valitun kohderyhmän keskuudessa. (Juholin & Loiri 1998, 71.)

Kohderyhmän valintaan voi yllä mainittujen asioiden lisäksi vaikuttaa myös budjetti sekä julkaisun ilmestymisajankohta. Budjetti ja julkaisun ilmestymisajankohta määrää osittain sitä, kuinka laajalle kohderyhmälle julkaisua on mahdollista jakaa. Jos budjetti on määritelty, on selvitettävä, mitä käytettävissä olevalla rahalla saa. Julkaisun ilmestymisajankohta tulee myös olla tiedossa jo suunnitteluvaiheen alussa. Jos julkaisun ilmestymisajankohta on esimerkiksi jokin tietty vuodenaika, voidaan suunnitella julkaisun sisältöä ja taittoa sen mukaan. Tämä voi myös rajoittaa kohderyhmän valintaa, sillä tietyt kohderyhmät ovat luonnollisesti kiinnostuneita eri asioista esimerkiksi talvella ja kesällä. (Juholin & Loiri 1998, 11.)

Kohderyhmä sekä julkaisun keskeinen viesti tukevat toisiaan. Kohderyhmä riippuu siis paljolti siitä, minkälaista julkaisua ollaan tekemässä ja mikä sen keskeinen viesti on. Jokaisella julkaisulla tulee olla jokin tarkoitus. Julkaisun tarkoitus tai keskeinen viesti riippuu siitä, onko julkaisu yksittäinen, kuten esimerkiksi esite tai yksittäinen kirja vai usein ilmestyvä lehti. Tämän lisäksi tulee ottaa huomioon se, onko julkaisu esimerkiksi tarkoitettu opettamista tai kouluttamista varten vai markkinoidaanko sen avulla jotakin. (Juholin & Loiri 1998, 10, 71.)

Sisältö on keskeisen viestin tärkein asia. Viestin sisällön tueksi luodaan elementtejä, jotka osaltaan vaikuttavat myös viestin merkityksen muodostumiseen. Hyvin tavanomainen visuaalinen taitto ei jätä vahvaa muistijälkeä kohderyhmän edustajaan ja toisaalta taas, jos julkaisu sisältää liikaa vastaanottajan kokemuspiirille vieraita elementtejä voi julkaisun keskeinen viesti mennä helposti ohitse. Tästä syystä on tärkeää selvittää julkaisun kohderyhmän lukutottumuksia sekä odotuksia ja luoda julkaisu niin, että vastaanottaja varmasti löytää siitä keskeisen viestin ja julkaisun tarkoituksen. (Pohjola 2003, 148-149.)

3.2 Sovellusalueet

Taittamiseen vaikuttaa suuresti se, mihin mediaan tai tarkoitukseen julkaisua ollaan tekemässä. Taittaminen ei rajoitu ainoastaan lehden tai esitteen taittamiseen. Lähes kaikki painetut ja digitaaliset julkaisut, kuten esitteet, käyntikortit, banderollit, messuseinät sekä tuotepakkaukset taitetaan. Ilman taittoa nämä olisivat vain muodotonta tekstiä ilman kuvia. (Jaskara 30.1.2020.)

Painetussa ja digitaalisessa viestinässä on kuitenkin eroja. Lähes kaikki painetut tuotteet voidaan taittaa yleisimmissä taitto-ohjelmissa, kuten Adobe Indesignissa, kun taas esimerkiksi verkkosivujen taittamiseen vaaditaan erilaista tietoteknistä osaamista ja mahdollisesti myös myös koodaaja, joka pystyy luomaan sisällön tiettyyn alustaan sopivaksi. Nykypäivänä digitaalisessa viestinnässä on otettava huomioon erityisesti julkaisun responsiivisuus, eli se, miten lopputulos käyttäytyy erilaisilla laitteilla, kuten älypuhelimella ja tietokoneella. Tästä syystä visuaalisen osaamisen tueksi tarvitaan tietoteknistä osaamista. (Graafinen 2015.)

Painetun viestinnän pääkanavia ovat lehdet, erilaiset kirjat sekä pakkaukset. Painetun viestinnän suunnitteluun ja taittamiseen vaikuttavia tekijöitä ovat usein esimerkiksi kohderyhmä, lehden luonne ja julkaisun lukemistapa. (Graafinen 2015; Pohjola 2003, 158.) Jos taitetaan esimerkiksi kirjaa, jonka kohderyhmä on lapset, on taittamisessa tärkeää käyttää paljon kuvia, jotka herättävät lapsen huomion. Tekstiä voi lasten kirjoissa olla vähän, se

voi olla fonttikooltaan suurempaa ja tyylitelty niin, että lapsi voi esimerkiksi harjoitella sen avulla lukemista. (Kiurujoki 30.1.2020.) Kuvassa 2 on havainnollistettuna lasten kirjan aukeama ja kuvassa 3 puolestaan aikuisille suunnatun kirjan aukeama.

Kuva 2. Lasten kirjan aukeama (Nieminen 29.10.2017.)

skogsrunda, och silkrundorna blev längre och längre med tiden. Inkallningen började också fungera tills Miska hittade något som var intressantare.

Första tiden var han lös på gården, men en dag fick han vittring på en mårdhund som han ställde under, troligtvis Pellinges tätaste gran. En kort tid därefter var han ute och gick med Anna och hennes väninna, han var lös som vanligt, helt lagligt, eftersom han var under 6 månader gammal. En bit på vägen upptäckte han en bekant doft, mårdhund, som han runade efter. Damerna, som i det här skedet inte ännu visste att det gällde en mårdhund, blev naturligtvis till stig av hundens taktfasta ståndskall och ensaken till doften, som fräste och "töt". Damerna ringde hem till sina jägare, smått förskräckta och oroliga och sa att nu är här minst en björn eller lokalt. Vi skrattar än i dag åt episoden. Nu förtiden "fixar" Miska mårdhundarna själv, då behövde han ännu husses hjälp.

Den första hösten närmade sig och med den, förväntningarna på den första jaktbunden, träningen blev intensivare, mårdhundarna var fortsättningsvis roliga.

Älgjakten började och vi fortsatte traditionsenligt med drev på lördagarna, Miska var ju så ung ännu. Miska och jag var på söndagarna i skogen och tränade. En ledig fredag var vi igen och tränade när han hittade en älg som inte ville stanna, så det har av mellan sommarstugor och uthus till sjön. Miska kom tillbaka helt blodig under magen, min första tanke var att han hade traskat in stig i taggtråd för vi hade nämligen tidigare träffat på taggtråd här och där. Snabbt kom vi hem via duschen för att undersöka hunden. Skadan var inte av taggtråd utan någonting annat vasst. föremål som han skurit upp tassen på, det var mer eller mindre den taktsäsongen det. Tassen läkte bra med tiden och vi hann ännu träna, men älgarna var skjutna för det året.

Vi fortsatte följande höst med träning, vi träffade massor av lösa hundar i skogen, några ville leka när vi sökte, andra tyckte det var passande att leka när Miska hade ståndskall. Vi fortsatte som vanligt med drevskall på lördagarna och jag och Miska på söndagarna. Alla var inte positivt inställda till hundjakt. Han fick ganska negativ respons av vissa eftersom han inte jagade redan som 6 mån, "som bekantas bekantas gråhund". Dessa kommentarer berodde ju på kunskapsbrist, alla raser är olika, lajkan är en lite senare mognande ras.

Sen kom den dagen när det hade skymtats en ensam älgko och vi släppte Miska i området, panikyttarna var på plats på strategiska ställen. Miska hittade kon och det har tvåg samtidigt som en tjur smög förbi några panikyttar, ett stort tack till dem som låt bli att skjuta den gången. Miska fick stopp på kon efter ca 1 km men med vinden från fel riktning, så jag for snabbt runt området och smög in på ståndskallet. Pojken visade sig på 10 m kvar till hunden och skallet hördes tydligt, men var fanns hunden och älgen? På hygget fanns en gäl klunga av små granar och bänt som det var kom Miska ut mellan granarna och fick syn på mig. Han vände in tillbaka med än om möjligt värre skällande och ut kom älgko:n, skottet träffade fått och kon föll efter ca 50 m bakom en kulle. Miskas första älg var skjuten, av en otroligt stolt och lycklig husse. Miska var glad och tvrig över sin första älg, han klättrade över den och luggade och slet i den, som jaktbundar gör.

Sen har det fortsatt med flera spårsnitsgar och lyckade avslut. På sista tiden har jakten med ställande hund försvårats av den kraftfullt ökande vitsvansshjort- och rådjursstammen, vilket har lett till troskaffandet av en strävhårig taxpoke, Kreuks:kamien Xanté. Han införskaffades med hjälp av svärfars taskontakter.

Xanté

Barnen fick weta om honom på julafton 2018. En tax var Avas enda julklappsönskan. Även Amanda och Anton önskade sig en tax till julklapp, de hade alla tre blivit taxfrälsta under höstarnas hjortjakter med tillnämnde taxar och hundförare. Xanté-alias Svante föddes 18.12.2018 och vi åkte i januari till Karuna och valde valp på lite närmare håll den här gången. Svante flyttade till Pellinge i februari, på sportlovet. Miska var först lite reserverad för den nya flockmedlemmen, men nu är det full fart. Sommaren förflöt med spårträning och övning med att röra sig i skogen. Ännu var han för liten för att lämna matte eller husse.

I slutet på augusti förswann Svante för först gången, i hela 10 minuter skällandes på någonting. Det hade blivit dags att skaffa en väst med pejl. Med hjälp av mommo och moffa nyödde vi om en för stor väst så att den passade någorlunda på den lilla kroppen så att vi fick fast pejlen i den. Första gången som vi provade den nya västen med pejlen, förswann Svante med ett drev på 1,5 h efter en vitsvanshjort. Hösten förflöt med träning, träning och åter träning.

När han blev nio månader var han på utställning med en tredje plats och EH (erittäin hyvä) som resultat. Vi har fortsatt att jaga hjort och rådjur med varierande framgång. Efter att vi lyckades med två fällningar på samma dag beslöt vi i samråd med Svantes uppfödare, att starta honom på ett drevprov ännu i höst. Provet resulterade i en 1a. I slutet på november var vi bjudna till ett annat jaktlag, det blev en hjortkalv skjuten för Svante, det var första gången vi jagade på snö så det var en intressant upplevelse med snö i nosen. Svante har fungerat bra med tanke på sin unga ålder. Nu fortsätter vi jaga så länge vädret tillåter, mycket snö är problem för taxar som inte är kända för stna långa och striga ben.

Att vara bland de första som skaffar jakthund till ett jaktlag som nästan uteslutet har jagat med drevkedja, har stna utmaningar, i synnerhet när det även är ägarens första jakthund. Åsikterna är många, men ju mera man jagar med hund och det kommer resultat, desto roligare blir det för alla. Man skall aldrig uteslu:a en taktmetod, utan man kan använda flera metoder på ett förnuftigt sätt. Jag tror starkt att vi kunde ha haft mera nytta av Miska många gånger om inte många flerdomar och brist på kunskap om jakt med hund, stått i vägen. Han fick inte taga tillräckligt. Tack ändå till er alla, som med öppet sinne har uppmuntrat till jakt med hund. Nu får vi bara hoppas att det även i framtiden är möjligt att taga med lös hund, ställande, drivande och stötande i Finlund och Norden, för utan löshundstakt blir det mycket svårt att hålla de växande hjortdjursstammarna under kontroll, för att inte tala om vildsvinen. Den ökande stammen av varg och -hybrider kommer ändå aldrig att kla-ra av det som jägarna gör för vilhet och samhället.

Tom Englund

Tonja, första älghunden på Pellinge

Taiga, framtidshoppet

54 55

Kuva 3. Aikuisille suunnatun kirjan aukeama (Pirhonen 2020.)

3.3 Tekstit ja kuvamaailma

Tekstit ja julkaisun kuvamaailma ovat taiton pääelementtejä. Niin kuin alaluvussa 3.1 mainittiin, julkaisun keskeinen viesti sekä tarkoitus tulee välittyä vastaanottajalle ja se välitetään tekstin, kuvien sekä muiden elementtien avulla. Teksti koostuu pää- ja alaotsikoista, leipätekstistä sekä kuvateksteistä. Kuvamaailma puolestaan voi käsittää esimerkiksi valokuvia, piirroksia, grafiikoita, taulukoita tms.

Teksti sekä kuva viestivät tietyiltä osin eri tavoin. Tekstin ymmärtäminen ja prosessoiminen vaatii vastaanottajalta vähintäänkin perustason lukutaitoa. Tämä tarkoittaa sitä, että vastaanottajan on osattava kirjoitettua kieltä, ymmärrettävä kielioppia ja osattava muodostaa kieliopista syntyvät tavut, sanat ja lauseet yhdeksi kokonaisuudeksi. Lukeminen vaatii

vastaanottajalta keskittymistä aiheeseen ja aivotyötä viestin ymmärtämiseksi. (Huovila 2006, 26-27.)

Kuva taas kertoo asian juuri niin kuin se on. Valokuva, grafiikka tai piirros välittyy suoraan vastaanottajan tajuntaan. Kuvan merkityksen omaksuminen on siis helpompaa kuin tekstin, sillä samanlaista prosessointia ja lukutaitoa ei tarvita. Kuvalla on kuitenkin tietynlainen kielioppi. Jos taitetaan esimerkiksi esitettä, jossa on tekstiä sekä kuva, on kuvan hyvä olla sellainen, että sen kielioppi, eli kuvitus tukee keskeisen viestin sisältöä. (Huovila 2006, 26-27.)

Jos julkaisussa tekstiä on paljon ja siitä on lukemalla vaikeaa hahmottaa keskeinen viesti, voidaan kuvan avulla alleviivata ja korostaa tätä viestiä. Tällä tavoin pystytään vahvistamaan vastaanottajan mielikuvaa halutusta aiheesta. Useimmiten onkin niin, että keskeinen viesti saadaan vastaanottajalle perille paremmin tekstin ja kuvan yhteisvaikutuksella. (Juholin & Loiri 1998, 52-53.)

Usein sekä julkaisuun liittyvät tekstit, että kuvat saadaan valmiina asiakkaalta. Jos niitä ei asiakkaalla ole valmiina hoidetaan suunnittelu ja valintaprosessi yhdessä suunnittelijan kanssa. Julkaisun tekstillä ja kuvamaailmalla on siis todella paljon merkitystä sekä viestin välittymisen, että asiakkaan brändimielikuvan kannalta. Erityisesti suuret organisaatiot haluavat pitää julkaisujen visuaalisen ilmeen ja puhetyylin yhtenäisinä, jotta julkaisun vastaanottaja voi päätellä mille yritykselle julkaisu kuuluu (Juholin & Loiri 1998, 9-10).

Kun tekstit kyseiseen julkaisuun on valittu, tulee ne olla myös oikoluettu ennen kuin julkaisun taittoa aletaan työstämään. Taittajan tulee kuitenkin korjata mahdollisia yksinkertaisia kirjoitusvirheitä, mikäli sellaisia ilmenee. Asiakkaan tekstiä ei taittaja tai kukaan muukaan saa kuitenkaan mennä omin päin muuttamaan niin, että keskeisen viestin merkitys muuttuu. Joskus viestin merkitykselle tärkeää on esimerkiksi pilkku tai piste paikassa, mihin se ei välttämättä kieliopillisesti kuuluisi. Nämä ovat luovia ratkaisuja, joilla tehostetaan viestin ymmärtämistä. Taittaja voi kuitenkin tehdä tekstin muutoksesta ehdotuksia asiakkaalle, jos hänestä tuntuu siltä, mutta sille pitää olla hyvät perusteet. (Heku Group 2020.)

Ennen taiton työstämisen aloittamista kuvat tulee myös olla valittuna. Kun julkaisuun sopivat kuvat on valittu, ne tulee käsitellä siihen muotoon, minkä julkaisun kanava vaatii. Kuvien valinnan hoitaa usein asiakas yhdessä suunnittelijan kanssa ja kuvien käsittelyn taas hoitaa usein siihen erikoistunut kuvankäsittelijä. Mikäli suunnittelijalla tai taittajalla kuitenkin on tekninen tietotaito, osaaminen sekä aikaa tehdä kuvien käsittelyvaihe itse voi hän

sen tehdä. Työnjako riippuu usein myös siitä, onko kyse esimerkiksi mainostoimistossa työskentelevästä taittajasta vai freelancer taittajasta. (Heku Group 2020.)

Kuvien käsittelyllä tarkoitetaan sitä, että jos esimerkiksi taitetaan kirja, jossa on paljon kuvia, tulee kuvissa olla tarpeeksi resoluutiota, eli kuvatarkkuutta, jotta ne näyttävät hyvältä painetulla paperilla. Kuvien resoluutiota mitataan yksiköllä PPI tai DPI, (eng. Pixels per Inch, Dots per Inch) joka tarkoittaa vapaasti suomennettuna pikseliä tai pistettä yhtä tuumaa kohden. Kuvat, joissa on vähemmän resoluutiota sisältävät vähemmän pikseleitä tai pisteitä yhtä tuumaa kohden. Mitä vähemmän pikseleitä tai pisteitä, sitä pienempänä kuva on pidettävä, sillä jos vähä pikselistä/pisteistä kuvaa suurentaa pikselit muuttuvat näkyviksi (Kuva 4). Yleinen sääntö, jolla pärjää pitkälle on se, että painettujen julkaisuiden tulisi olla resoluutioltaan noin 300ppi/dpi ja digitaalisten julkaisuiden 72ppi/dpi. (University of Michigan Library 2018.)

Kuva 4. Kuvan resoluutio havainnollistettuna. (Duggal 15.4.2019.)

3.4 Taittosuunnitelma

Kun taiton pääelementit ovat selvillä, voidaan aloittaa taittosuunnitelman laatiminen. Taittosuunnitelmalla tarkoitetaan yleistä luonnosta julkaisusta. Luonnoksia voidaan tehdä monta ja valita niistä toimivin vaihtoehto. Taittosuunnitelman tulisi sisältää sivukoko, palstojen määrä, luonnos siitä, mille paikoille tekstit ja kuvat mahdollisesti sijoitetaan sekä lopuksi julkaisun lopullinen sivumäärä. Sivumäärä voi myös olla ennalta päätetty esimerkiksi asiakkaan toimesta, jolloin suunnitelma tehdään sivumäärän pohjalta. (Graafinen 2015; Juholin & Loiri 1998, 77.)

Taittosuunnitelma on suotavaa tehdä paperille, tällä tavoin sitä on helppo muuttaa ja paperille suunniteltuna on myös helpompaa hahmottaa kokonaiskuva. Aineistosta laaditaan niin sanottu sivutaittomalli. Sivutaittomallilla tarkoitetaan sitä, että paperille piirretään yhtä monta ruutua kuin sivuja on käytettävissä ja näihin ruutuihin sommitellaan tekstien, kuvien sekä muiden mahdollisten elementtien istuvuutta ja mitataan tilankäyttöä. Jos sivumäärää

ei ole ennakkoon määritelty, määritellään se helposti taittosuunnitelman avulla. Nykypäivänä on olemassa ohjelmia, joiden avulla sivutaittomalli voidaan helposti tulostaa niin monisivuisena kuin halutaan. Ohjelmien avulla sivutaittomalli on myös helppo määrittää esimerkiksi aukeamiksi, jos se on tarpeen. Taittosuunnitelma on havainnollistettu kuvassa 5. (Graafinen 2015; Heku Group 2020.)

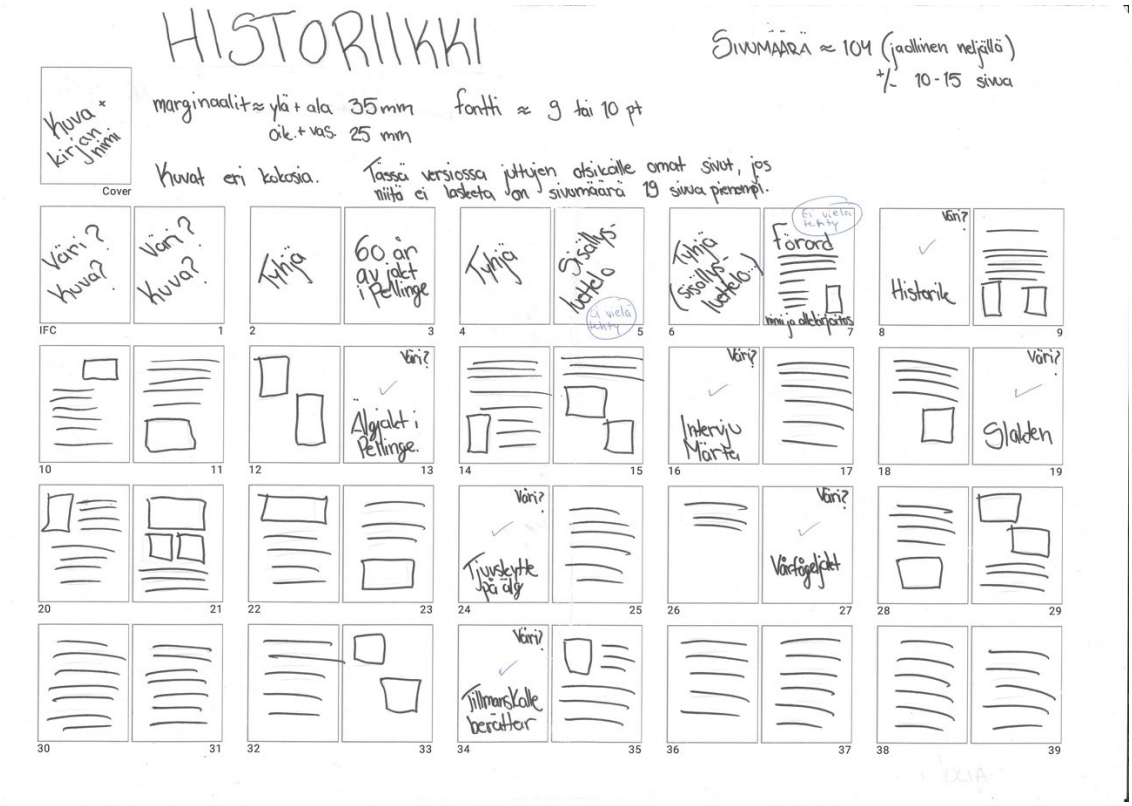

Kuva 5. Pellingin metsästysseuran historiikin taittosuunnitelma. (Pirhonen 2020.)

Jos taittajalle ei ole määritelty kovinkaan tarkkoja ohjeita julkaisun ulkonäöstä voi taittaja tehdä muutaman erilaisen suunnitelman ja päättää niistä mieleisensä. Taittosuunnitelma on hyvä tehdä mahdollisimman tarkasti, sillä sen pohjalta on helpompaa lähteä rakentamaan lopullista taittoa. Taittaja on kuitenkin itse vastuussa siitä, miten hän haluaa edetä prosessin kanssa. Jokaisella taittajalla on oma tyylinsä suunnitella ja toteuttaa. (Graafinen 2015; Heku Group 2020.)

Julkaisun lopullinen ulkonäkö on kuitenkin aina kiinni siitä, millaisen asiakas siitä haluaa. Joskus asiakas tietää tarkalleen millaisen haluaa julkaisusta ja antaa siihen selkeät ohjeet. Joskus on kuitenkin niin, että asiakas osaa kertoa jotakin suuntaa antavaa, mutta antaa silti taittajalle tietyiltä osin vapaat kädet julkaisun toteuttamiseen. Erityisesti tilanteessa, jossa taittajalla on vapaat kädet, on hänen hyvä suunnitella muutama erilainen versio taitosta ja myös tehdä luonnoksia nähtäväksi asiakkaalle, jotta päästään yhteisymmärrykseen toimivimmasta vaihtoehdosta. Erityisesti pitkien julkaisujen, kuten kirjojen

kohdalla taittajan on hyvä tehdä esimerkiksi kirjan ensimmäisistä sivuista kaksi erilaista vaihtoehtoa ja käydä vaihtoehdot sitten läpi asiakkaan kanssa. Tässä vaiheessa asiakkaalle syntyy usein mielipide siitä, miltä hän haluaisi julkaisun näyttävän ja valitsee vaihtoehdoista toisen tai pyytää taittajaa yhdistelemään tiettyjä elementtejä molemmista ja luomaan uuden kokonaisuuden. (Heku Group 2020.)

3.5 Erilaiset taitto-ohjelmat

Taiton suunnittelun viimeinen vaihe on valita ohjelma, jolla lopullinen taitto tehdään. Taitto-ohjelmia on markkinoilla paljon erilaisia ja suurin osa niistä on yleisesti päteviä helppojen, nopeiden ja satunnaisten painettujen julkaisuiden ja painettuja julkaisuja muistuttavien digitaalisten julkaisuiden luomiseen. Monimutkaisempien digitaalisten julkaisuiden, taitto-ohjelmat ovat erikseen ja niitä ei käsitellä tässä opinnäytetyössä.

Taiton tekijän käyttämä tietokone vaikuttaa paljon taitto-ohjelman valintaan, sillä osa taitto-ohjelmista on yhteensopivia vain tiettyjen tietokoneiden kanssa. Helppojen, nopeiden ja satunnaisten julkaisuiden kohdalla voidaan taittotyöhön käyttää esimerkiksi Applen Macille sopivaa ilmaista Pages -ohjelmaa tai sekä Macille, että PC:lle sopivaa ilmaista Scribus -ohjelmaa. (Neely 2019). Näiden lisäksi ilmainen selainpohjainen taitto-ohjelma, joka luonnollisesti toimii sekä Macillä, että PC:llä on FlipHTML5. Täysin ilmaisia selainpohjaisia ohjelmia on muitakin, mutta suurimmalla osalla pystytään tekemään pääosin vain vähäsivuisia dokumentteja, esitteitä, julisteita, illustraatioita tms. (Taby 17.6.2020.)

Markkinoiden johtavimmat taitto-ohjelmat, joita käytetään suurempien kokonaisuuksien ja pidempien julkaisuiden taittamiseen ovat tässäkin opinnäytetyössä jokaisen osatuotoksen kohdalla käytetty Adobe Indesign sekä sen suurimmat kilpailijat QuarkXpress ja Microsoft Publisher. Microsoft Publisher toimii ainoastaan PC-tietokoneilla, Adoben Indesignin sanotaan toimivan paremmin Macillä kuin PC:llä, vaikka se on kuitenkin yhteensopiva molempien kanssa ja QuarkXpress on yhteensopiva molempien tietokoneiden kanssa. Näiden ohjelmien välillä on paljon eroja. Adoben Indesignia sekä QuarkXpressiä pidetään enemmän ammattimaiseen käyttöön sopivina, kun taas Microsoft Publisher toimii arvostelujen mukaan vain rajoitetuilla toiminnoilla. (Blake 22.5.2015; Enlyft 2020; Hanson & Turner 22.10.2019.)

Kuva 6 on Enlyft nimisen yrityksen verkkosivustolta. Enlyft seuraa julkaisuohjelmien työpöytä versioiden lataamista ja on yhteensä löytänyt yli 60 000 yritystä, jotka ovat ladanneet jonkin näistä kolmesta taitto-ohjelmasta. Kuvasta näkyy, että Adoben Indesignia on

ladattu reilusti eniten (54,08%), toisena tulee Microsoft Publishing (20,41%) ja kolmantena QuarkXpress (11.22%).

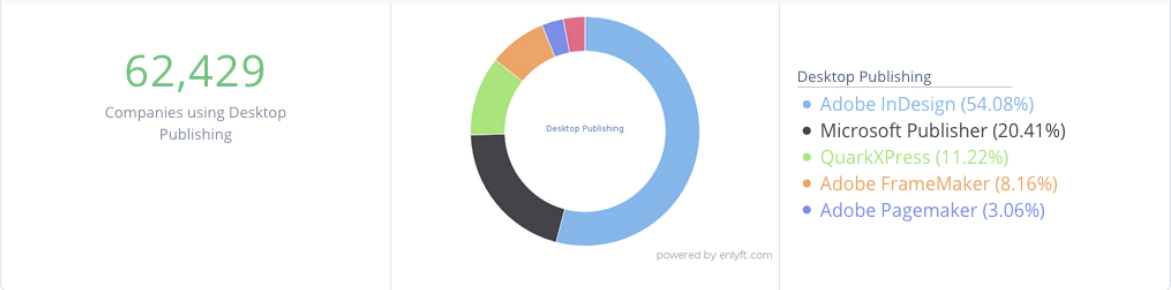

Kuva 6. Suosituimmat julkaisuohjelmat (Enlyft 2020.)

Jokainen edellä mainituista ohjelmista on maksullinen. Adoben erilaisuus on siinä, että se tarjoaa käyttäjälleen laajan variaation erilaisia ohjelmia, joilla voi tehdä erilaisia asioita. Ohjelmia voi ostaa käyttöön kuukausimaksulla joko yhden tai monta kerrallaan, riippuen tarpeesta. Taittamiseen liittyen Adobe tarjoaa kolme erilaista ohjelmaa, jotka on havainnollistettu kuvassa 7. Adobe InDesignilla voidaan suunnitella paino- ja digijulkaisujen sivuja sekä taittoja, Adobe Photoshopilla voidaan muokata ja suunnitella kuvia ja Adobe Illustrator on suunnattu vektorigrafiikoiden sekä kuvituksen suunnitteluun. (Adobe 2020.)

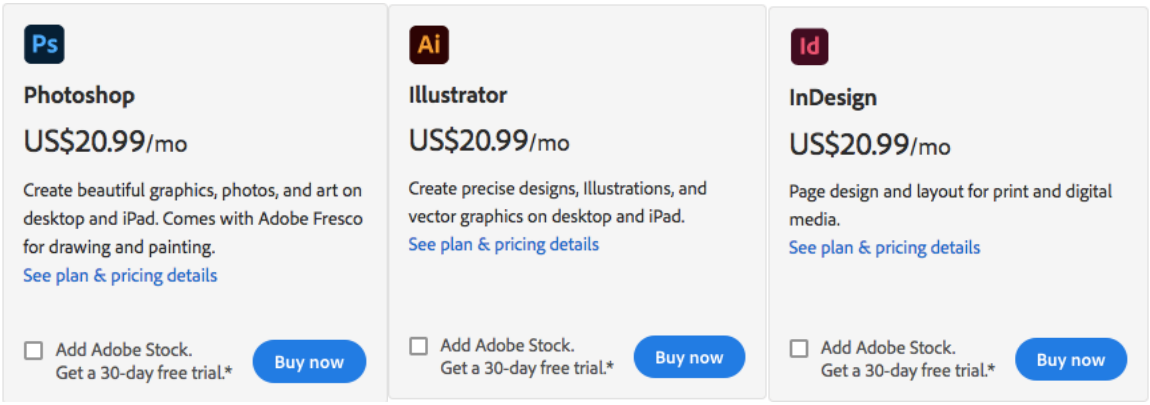

Kuva 7. Adoben kuvankäsittely- ja taitto-ohjelmia

QuarkXpress taas tarjoaa nämä kaikki edellä mainitut ominaisuudet (sivujen suunnittelu- ja taitto, kuvankäsittely, kuvitukset) samassa paketissa. QuarkXpressin hinnoittelu perustuu vuosimaksuihin. Ohjelman voi maksaa ja saada itselleen maksimissaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Kolmen vuoden jälkeen lisenssi on uusittava. (Quark 2020.)

Microsoft Publisher taas on kykenevä ainoastaan sivujen suunnitteluun sekä rajalliseen taittoon. Microsoft Publisher on osa Microsoft 365 -pakettia, johon kuuluu monia muitakin ohjelmia. Microsoft Office 365 -paketti perustuu QuarkXpressin tavoin vuosimaksuihin. (Microsoft 2020.)

QuarkXpressiä sekä Adoben InDesignia vertaillaan jatkuvasti. Kuvassa 8 näkyy Finances Online nimisen yrityksen tekemä vertailu QuarkXpressin sekä Indesignin välillä. Finances Onlinen SmartScore perustuu yrityksen laatimaan systeemiin, joka arvostelee ohjelman tietyin prosenttimäärin tietyillä alueilla kuvan 9 mukaan. User Satisfaction taas perustuu Finances Onlinen algoritmiin, jonka avulla yritys kerää dataa sosiaalisen median kanavista ja muodostaa prosentuaalisen lopputuloksen. (Finance Online 2020.)

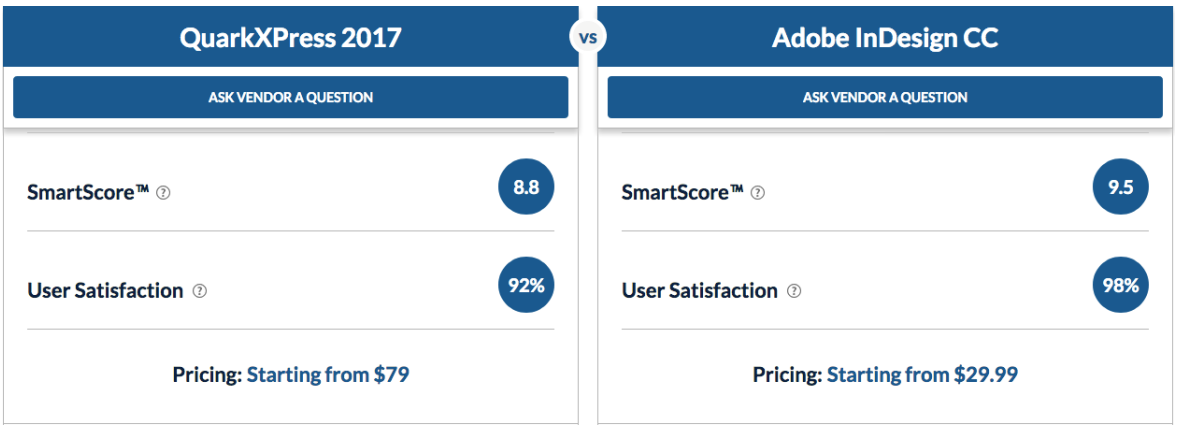

Kuva 8. QuarkXPress vs. Adobe InDesign CC (Finances Online 2020.)

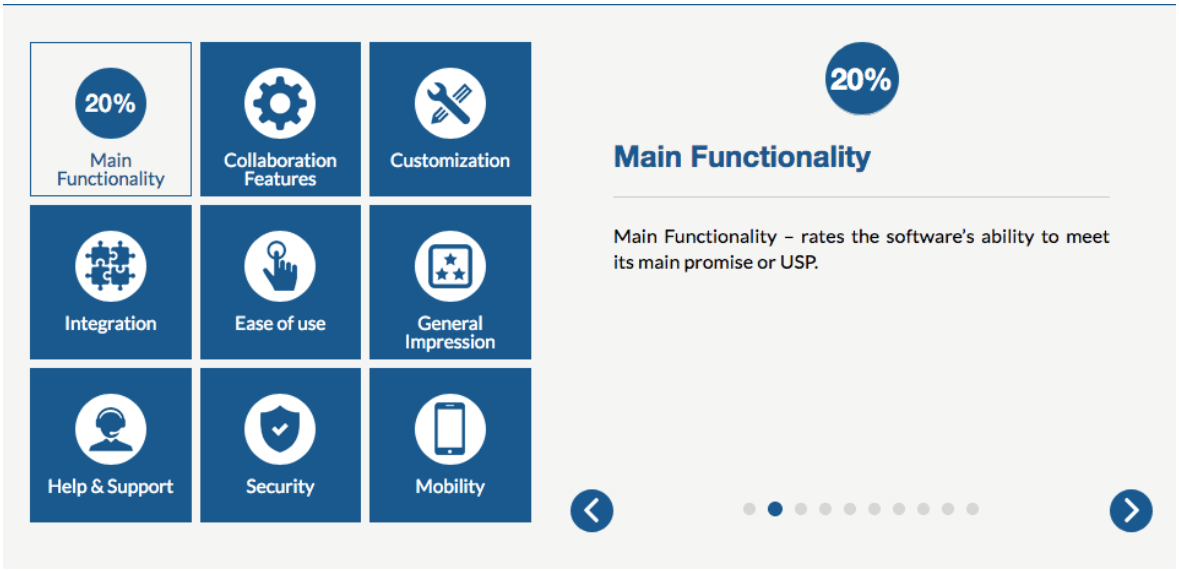

Kuva 9. Finances Onlinen arvosteluohjelma (Finances Online 2020.)

Erityisesti freelance taittajan on siis tarkoin harkittava taitto-ohjelmiston hankintaa, jotta se vastaa oikein taittajan tarpeisiin. Freelancer taittajat myös maksavat sekä laitteet, että ohjelmistojen lisenssit itse, joten harkinta ja ohjelmistojen vertailu on tarpeen. Yritykset, kuten isot mainostoimistot, joissa taitto-ohjelmia tarvitaan jatkuvasti ostavat lisenssit usein vain yhteen ohjelmistoon. Yritykset usein vaativat työpaikkailmoituksissaan hakijoiden jo osaavan juuri sen ohjelmiston käyttöä, joka yrityksessä on käytössä. (Heku Group 2020.)

4 Taiton tekniset osa-alueet ja sommittelu

Tässä luvussa käydään läpi taiton teknisiä osa-alueita ja sommittelua. Teknisten osa-alueiden lisäksi on kuitenkin tärkeää muistaa, että graafisessa suunnittelussa vallitsee usein tietynlainen taiteellinen vapaus, joka annetaan suunnittelijoille ja tekijöille. Vaikka asiakkaalta saataisiin raamit julkaisun tekemiseen, niin jokainen taittaja tekee omannäköisensä työn ja tuo taittoon omia näkökulmiaan. Tätä kutsutaan taiteelliseksi vapaudeksi, joka on hyvä myös pitää mielessä silloin kun valitaan taittajaa tai graafista suunnittelijaa tekemään julkaisuja.

Tässä luvussa läpikäytyjen osa-alueiden hallitsemisen avulla julkaisusta saadaan luotua juuri oikeanlainen kokonaisuus halutulle kohderyhmälle. Ensimmäisessä alaluvussa käydään läpi muun muassa sivukoon ja marginaalien asettamista. Toinen alaluku käsittelee palstoitusta, rivirekisteriä ja erilaisia taittotyylejä, sekä niiden konkreettista käyttöä. Viimeisessä alaluvussa puolestaan kerrotaan grideistä ja sommittelusta, jotka ovat taiton ydinasioita.

4.1 Sivut ja marginaalit

Taiton perusyksikkö on sivu. Parina sivut muodostavat yhden aukeaman. Sivu voi olla esimerkiksi kirjan, lehden tai esitteen sivu. Sivu voi siis olla minkä kokoinen tahansa, sillä se pystytään taitto-ohjelmalla määrittämään millilleen juuri haluttuun kokoon. Sivukoko voidaan päättää yhdessä asiakkaan kanssa tai vaihtoehtoisesti asiakkaalla saattaa olla jo näkemys siitä, minkä kokoiselle sivulle julkaisu on tarkoitus taittaa. Samoin sivujen määrä määritellään suunnittelu vaiheessa. Taitto-ohjelmat mahdollistavat sivujen koon sekä määrän muuttamisen myös lopullisessa taitto vaiheessa. (Jaskara 30.1.2020; Kiurujoki 30.1.2020.)

Monisivuiset digitaaliset taitot eroavat painetuista monisivuisista taitoista sivumäärä sääntöjensä puolesta. Digitaaliset julkaisut voivat olla kuinka pitkiä tahansa ja sivumäärästä ei tarvitse kovinkaan tarkasti välittää, ellei sivumäärää ole asiakkaan puolesta päätetty etukäteen. Poikkeus sääntöön on tietysti myös esimerkiksi digitaaliset sanoma- ja aikakausilehdet, joiden sivumäärät päätetään tarkkaan lehden puolesta. Painetut monisivuiset taitot eroavat digitaalisesta sillä, että lopullisen sivumäärän tulee olla jaollinen neljällä (8, 12, 16, 20 jne.). Painoon ei siis saa toimittaa esimerkiksi kirjaa, jonka sivumäärä on 250, sillä silloin julkaisua ei saada nidottua kestäväksi paketiksi. Tämän lisäksi painettujen julkaisuiden kohdalla on tärkeää muistaa, että taittoa ei saa toimittaa painoon aukeamittain, vaan se tulee toimittaa sivuittain. (Adigi s.a.; Trinket s.a.)

Taitto-ohjelmat ovat nykypäivänä todella monipuolisia ja mahdollistavat myös esimerkiksi tietyiltä osin taiton ja sen sivujen ”automatisointia”. Tällä tarkoitetaan sitä, että taittoon pystytään luomaan niin sanottuja Master -sivuja, joka mahdollistaa jonkin asian tai elementin toistumisen samassa kohdassa sivua jokaisella sivulla. Esimerkkejä Master -sivun sisällöstä ovat sivunumerot ja marginaalit. (Haaga-Helia s.a.)

Erityisesti marginaalit ovat taiton luettavuuden, rakenteen ja ulkonäön kannalta tärkeitä. Taitto-ohjelmissa myös marginaalit voidaan määritellä millilleen juuri sellaisiksi kuin halutaan. Marginaalit, kuten kaikki muutkin taiton osa-alueet riippuvat siitä, millaista julkaisua ollaan taittamassa. Erityisesti kirjoja taitettaessa marginaalien suurin tarkoitus on se, että teksti ei jää kirjan aukeamaan piiloon. Marginaalit tulisi suunnitella niin, että ne eivät ole liian kapeita, sillä tämä antaa tekstistä sekavan kuvan ja aiheuttaa lukijalle tunteen, että sivu on liian ahdas. (Rahunen 2020.) Tämä voi taas johtaa siihen, että lukija turhautuu ja mahdollisesti lopettaa lukemisen. Mikäli julkaisu on vapaamuotoisempi kuten esimerkiksi digitaalinen yrityksen vuosikertomus, voidaan marginaaleillakin hieman leikkiä ja ne voivat olla kapeampia tai vaihtoehtoisesti todella leveitä. Tyhjä tila (engl. White space) on tärkeää taittamisen kannalta, sillä se helpottaa vastaanottajan lukukokemusta ja on oikein käytettynä myös tyylikästä. Taittajan ei siis tulisi pelätä tyhjän tilan käyttämistä tehokeinona. (Butterick 2013.)

4.2 Palstoitus, rivirekisteri ja taittotyylit

Palstalla tarkoitetaan tekstin jakamista lohkoihin tai sarakkeisiin, joita luetaan ylhäältä alaspäin. Palstoja voi olla yksi tai useampia. Palstojen avulla pyritään helpottamaan vastaanottajan lukukokemusta tai vaihtoehtoisesti niitä voidaan käyttää tyylikeinona. Se, kuinka montaa palstaa julkaisussa on järkevää käyttää, riippuu sivujen formaatista, mitä enemmän sivulla tai aukeamalla on palstoja, sitä kapeammaksi tekstisarakkeet jäävät. (Peda s.a.)

Palstat syntyvät niihin juoksutetuista tekstimassoista, jotka on valittu julkaisuun käytettäväksi. Juoksutuksella tarkoitetaan tekstin yhdistämistä tekstikehysten välillä, niin, että teksti siirtyy automaattisesti kehyksestä toiseen, ilman, että sitä pitää katkaista ja kopioida sekä liittää uudelleen. (Adobe 2020.) Julkaisuissa, jotka ovat formaatiltaan A5 tai pienempiä, käytetään usein vain yhtä palstaa ja tätä suuremmissa palstamäärää voidaan nostaa riippuen formaatista (Heines 2005, 230).

Palstoihin tulee myös määritellä palstan muoto. Tällä tarkoitetaan sitä, miten teksti asetellaan, eli onko se tasattu oikeaan tai vasempaan linjaan, keskitetty vai tasapalstoitettu kuvan 10. (Itkonen 2012, 102.) Itkosen (2012, 92) mukaan tekstin ideaali merkkimäärä per rivi on 55-60 merkkiä. Tällä merkkimäärällä saavutetaan siistit ja tasaiset välit nimenomaan suomenkieliseen tasapalstaan. Vastaavasti minimi merkkimäärä per rivi on noin 35-40 merkkiä ja maksimi noin 90 merkkiä. Jos mennään alle 35:n tai yli 90:n merkin, tekstin luettavuus kärsii. Nämä merkkimäärät per rivi ovat suosituksia silloin, kun leipätekstin pistekoko on 9–12 pistettä. (Itkonen 2012, 91–93.)

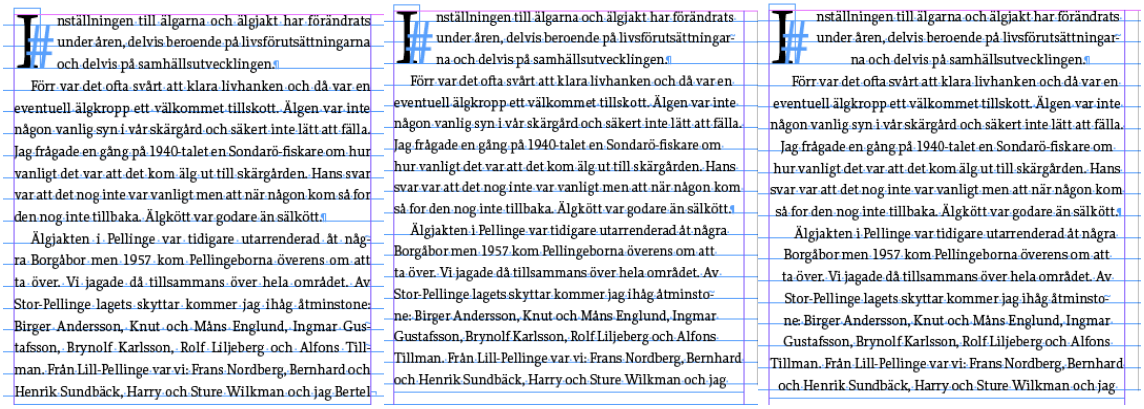

Kuva 10. Teksti aseteltuna eri tavoin. Tasapalstoitettu vasempaan (vas.), tasattu vasempaan (kesk.) ja keskitetty (oik.). (Pirhonen 2020.)

Rivien yhtenäinen linja tulee kyseeseen erityisesti monipalstaisia julkaisuja taitettaessa. Tällä tarkoitetaan sitä, että vierekkäisten palstarivien ylä- ja alaosa ovat siisti samalla rivillä, jotta teksti ja palstat näyttävät viimeistellyiltä (kuva 11). Pitkissä julkaisuissa tämä saattaa tuottaa hieman haasteita taittajalle. Taitto-ohjelmissa pystytäänkin pienillä hienosäädöillä muuttamaan rivien pituutta, rivivälejä, sekä merkkien ja sanojen välejä joko manuaalisesti tai rivirekisterin avulla. Rivirekisterillä tarkoitetaan dokumentin apuviivastoa, joka pakottaa rivit täysin samaan linjaan. (Laamanen 14.11.2017.)

Kuva 11. Tasaamaton rivi ilman rivirekisteriä (yllä) vs. tasattu rivi rivirekisterillä (alla). (Pirhonen 2021.)

Usein sanoma- ja aikakausilehtien taitto tehdään monipalstaiseksi. Tämä johtuu siitä, että lehtien sivukoko on usein suurempi ja jos palstoja olisi vain yksi, lehden luettavuus kärsisi huomattavasti. Kirjoissa, toki riippuen kirjan aiheesta, taas usein pitäydytään yksipalstaisessa taitossa, sillä sivukoko on pienempi, joten ei ole tarvetta tehdä sivuista monipalstaisia. Esitteissä taas voidaan käyttää palstoja tehokeinoina ja leikitellä palstojen määrällä, sillä esitteistä pyritään usein tekemään mahdollisimman mielenkiintoisia ja visuaalisesti näyttäviä. (Nevalainen 8.8.2020.)

Julkaisuiden palstoitus kuitenkin riippuu myös niiden taittotyylistä. Taittotyylejä on olemassa monia erilaisia ja usein tyylin valinta riippuu julkaisun mediasta. Lehtien, kirjojen, esitteiden ja mainosten taittotyylit eroavat huomattavasti toisistaan, sillä niiden kohderyhmä ja lukutapa ovat erilaisia. Yleisimpiä perustaittotyylejä ovat kuitenkin staattinen ja dynaaminen taitto. Staattisella taitolla tarkoitetaan kaavamaista ja symmetristä taittoa, joka saattaa olla hieman jäykkä ja jopa tylsähkön oloinen. Usein staattinen taitto keskittyy niihin julkaisuihin, joissa elementtinä on lähestulkoon pelkkää tekstiä. Dynaaminen taitto on hieman eläväisempi. Tämän taittotyylin perustana on sen muuntautumiskyky, kaikki elementit pyritään sijoittelemaan epäsymmetrisesti, mutta kuitenkin lukijalle helposti luettavaksi. Dynaaminen taitto mahdollistaa leikkisyyden ja julkaisun mielenkiintoisuuden. (Juholin & Loiri 1998; Graafinen 2015.)

4.3 Gridit ja sommittelu

Gridejä on taitto-ohjelmissa olemassa erilaisia valmiina, kuten edellisessä alaluvussa mainittu rivirekisteri (Adobe 2017). Grideillä, eli ruudukoilla tarkoitetaan vertikaalisia ja horisontaalisia apuviivoja, joiden avulla objekteja ja elementtejä kohdennetaan ja sovitetaan taittoon (Butterick 2013). Gridit on havainnollistettu kuvassa 12. Beth Tondreau (2008, 11) on kirjassaan jakanut gridit viiteen kategoriaan: yksikolumniset gridit, kaksikolumniset gridit, multikolumniset gridit, modulaariset gridit sekä hierarkkiset gridit. Jaottelu on selkeä ja kattava. Se ei kuitenkaan tarkoita, että ainoastaan nämä viisi tapaa olisivat oikein, vaan taittaja itse päättää kuinka haluaa toimia ja miten haluaa apuviivoja käyttää. Riippuen julkaisun mediasta taiton tekijä voi käyttää taittamisessa taitto-ohjelmista jo valmiina löytyviä gridejä tai vaihtoehtoisesti luoda manuaalisesti oman gridinsä lisäämällä apuviivoja taittoon tarpeen mukaan. (Butterick 2013; Wilshere 22.7.2018.)

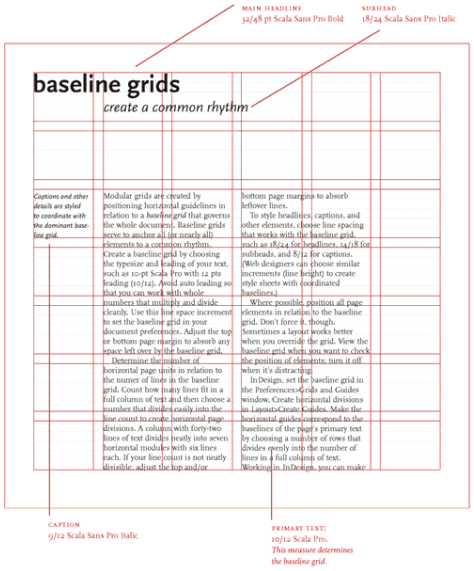

Kuva 12. Gridit (VS 8.5.2012.)

Gridit ovat näkyvissä ainoastaan taiton tekijälle taittamisvaiheessa, eli apuviivat sekä ruudukot eivät näy lopullisessa työssä. Ne ovat siis tarkoitettu taiton tekijän avuksi. Vaikka gridejä suositellaan käytettävän ja ne ovat erittäin hyvä työkalu, jonka avulla lopputuloksesta saadaan rytmikäs ja tasapainoinen, on asettelu kuitenkin aina taiton tekijän vastuulla. Vaikka taiton tekijä käyttäisikin gridejä apunaan, se ei automaattisesti tarkoita sitä, että taitosta tulee hyvä. Taiton tekijällä on oltava silmää elementtien asetteluun, jotta ne löytävät sivuilla hyvän paikan ja luovat kiinnostavan sekä informatiivisen kokonaisuuden. (Butterick 2013.)

Gridit ovatkin siis todella suuressa osassa elementtien sommittelun kanssa. Sommittelu on taiton tärkein vaihe. Sommittelun avulla luodaan julkaisuun muun muassa rytmikkyyttä, tasapainoa, hierarkisuutta sekä erilaisia kontrasteja. (Lile.) Sommittelun ja visuaalisen suunnittelun avuksi on olemassa ”sääntöjä”, jotka auttavat taiton tekijää luomaan kokonaisuuden, jonka vastaanottaja kokee helposti ymmärrettäväksi. Näitä kutsutaan Gestalt laeiksi tai Gestalt psykologiaksi. (Galvin & Lee 2018.)

Gestalt psykologia on sarja kolmen saksalaisen psykologin 1920-luvulla kehittämiä lakeja tai ”sääntöjä”, joiden mukaan ihminen pyrkii ymmärtämään visuaalista suunnittelua. Usein ihminen pyrkii järjestämään näkemäänsä niin, että siitä rakentuisi jonkinlainen järkevä kokonaisuus, joka on helpompi ymmärtää yksittäisten elementtien ymmärtämisen sijasta. Gestaltin prykologiaa on havainnollistettu kuvassa 13. Visuaalinen ymmärrys siis rakentuu Gestalt psykologian sääntöihin, joista kuusi pääsääntöä ovat (TipTut 8.8.2018.):

1. Jatkuvuus (Continuation) – Ihminen etsii jatkumoa näkemästään designista, vaikka sitä ei selkeästi olisi olemassakaan. Jatkuvuus syntyy, kun silmä ”pakotetaan” siirtymään elementistä seuraavaan.
2. Sulkeutuvuus (Closure) – Ihmisen mieli pystyy ”sulkea” muotoja, vaikka ne olisivatkin vajavaisia tai epätäydellisiä.
3. Samankaltaisuus (Similarity) – Samankaltaisuus syntyy, kun esimerkiksi kaksi muotoa näyttävät samalta, mutta eivät ole kuitenkaan saman värisiä. Ihminen kokee alitajuisesti, että vaikka väri ei ole sama, mutta muoto on, on objekteilla jokin yhteinen tekijä, joten ne ”kuuluvat yhteen”.
4. Läheisyys (Proximity) – Tarkoittaa kirjaimellisesti elementtien tai objektien läheisyyttä verrattuna toisiinsa. Jos elementit on aseteltu lähekkäin ihminen muodostaa siitä alitajuisesti jonkinlaisen kokonaisuuden
5. Symmetrisyys (Symmetry) – Elementit tai objektit, jotka on aseteltu symmetrisesti toisiinsa nähden, antavat vastaanottajalle kuvan yhtenäisyydestä ja ihminen kokee niiden olevan yksi asia, kahden erillisen sijasta.
6. Kuvio & Tausta (Figure & Ground) – Luonnostaan ihminen erottelee näkemässään designissa sen taustan ja taustalle lisätyn objektin tai elementin. Tätä periaatetta voidaan kuitenkin käyttää hauskoihin ja hienoihin toteutuksiin, jossa objektin ja taustan ero on häilyväinen tai niistä saadaan aikaiseksi kaksi erillistä objekia.

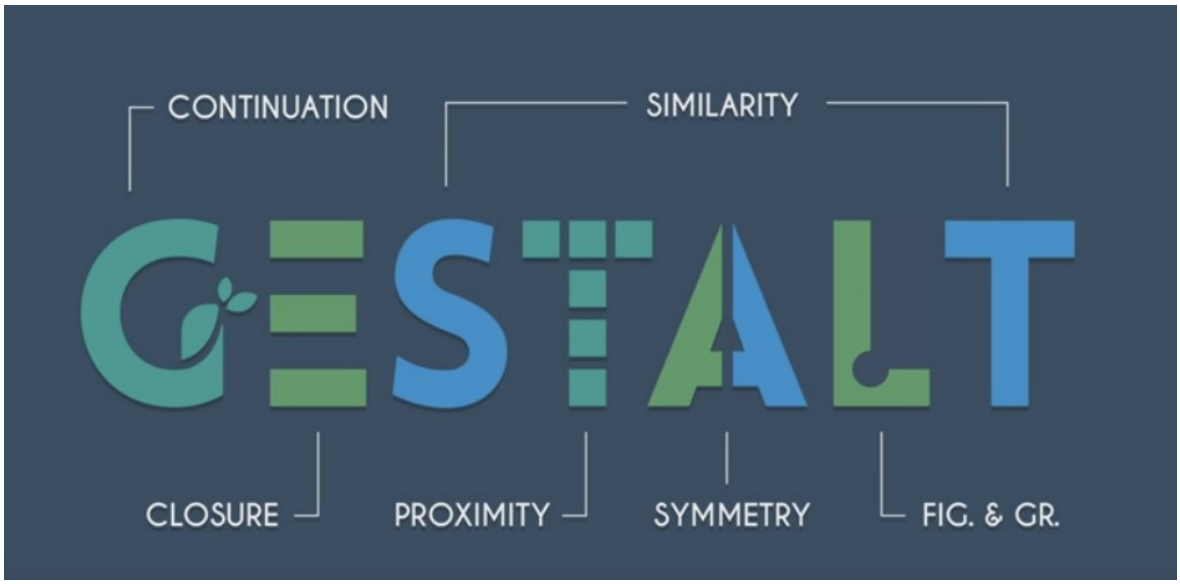

Kuva 13. Gestaltin psykologia havainnollistettuna (TipTut 8.8.2018.)

Näitä kaikkia sääntöjä voidaan soveltaa taiton sommitteluvaiheessa niin, että julkaisusta tulee visuaalisesti hyvännäköinen sekä helposti ymmärrettävä ja navigoitava. Näiden sääntöjen ja gridien käyttämisen avulla aloittelijakin pääsee helpommin sisään julkaisuiden taittamisen maailmaan. Helposti voidaan ajatella, että taittaminen on ainoastaan elementtien kopioimista ja liittämistä taitto-ohjelmaan, mutta työ sen takana on kuitenkin hieman monimutkaisempaa ja vaatii harjoittelua. (Galvin & Lee 2018; TipTut 8.8.2018.)

5 Osatuotosten vertailu ja kehittymisen arviointi

Opinnäytetyön luvut 6–8 käsittelevät osatuotoksia ja niiden suunnittelu- sekä toteutusprosesseja. Tuotokset on valittu opinnäytetyöhön siitä syystä, että jokainen niistä liittyy taittamiseen. Opinnäytetyöhön laadittua teoriaperustaa reflektoidaan jokaiseen tuotokseen analysoitaessa niiden suunnittelu- ja toteutusprosesseja.

Opinnäytetyön tavoitteena on täydentää tekijän tietotaitoa graafisen suunnittelun ja erityisesti taittamisen osalta. Tähän tavoitteeseen on päästy teoriaperustan luomisen, asiantuntijoiden konsultoimisen sekä taittotöiden tekemisen kautta. Tämän lisäksi tavoitteena on tarkastella tekijän kehittymistä taittajana opinnäytetyöhön valittujen osatuotosten kautta. Tähän tavoitteeseen puolestaan päästään vertailemalla tuotoksia keskenään lukujen yhteenveto osioissa.

Luvussa kuusi tarkastellaan ensimmäistä osatuotosta - Porvoon A-asuntojen omistaman Aleksanterinkruunun kiinteistön brändikäsikirjan taittoa. Luvussa käydään läpi tuotoksen suunnittelu- ja toteutusprosessi ja pohditaan sitä, mitä olisi mahdollisesti voinut tehdä toisin. Brändikäsikirjan visuaaliset elementit on valittu yhdessä projektiin osallistuneiden kanssa. Myös brändikäsikirjan tekstit on kirjoitettu koko ryhmän voimin. Tästä syystä luvussa käsitellään ainoastaan brändikäsikirjan taittoa ja siihen liittyviä osa-alueita, kuten formaattia, elementtien sommittelua sekä marginaaleja ja palstoitusta.

Luvussa seitsemän käydään läpi suunnittelu- ja toteutusprosesseineen Pellingin metsästysseuran historiikin taittoa. Historiikki on noin 100 sivuinen painettu kirja, joka kertoo Porvoon saaristossa sijaitsevan saaren, Pellingin metsästysseuran historiasta aina perustamisesta tähän päivään. Tähän työhön on saatu apua luovan alan ammattilaisilta ja tuotosta reflektoidaan ammattilaisten ohjauksen, sekä teoriaperustan avulla. Pohditaan hieman myös sitä, miten opinnäytetyöhön luotu teoriaperusta sekä ammattilaisten ohjaus taittamiseen liittyen eroavat toisistaan.

Kahdeksas luku käsittelee Pellingin metsästysseuralle luotua graafista ohjeistoa. Tämä tuotos on tehty täysin ”ohjeiden mukaan” eli siihen on sovellettu sekä ammattilaisilta saatuja oppeja, että opinnäytetyön teoriaperustasta kerättyä tietoa, sillä itse työ on luotu vasta teoriaperustan kirjoittamisen jälkeen. Graafinen ohjeisto on luotu täysin itsenäisesti konsultoimatta ammattilaisia. Luvussa käydään läpi suunnittelu- ja toteutusprosessi ja vertaillaan sitä aiemmin tehtyihin tuotoksiin. Tässä luvussa huomioidaan se, että tekijä on tehnyt jo muutamia taittotöitä, joten kehityksen tulisi näkyä nousujohteisena.

Koko opinnäytetyö sekä kaikki kolme osatuotosta käsittelevät taittamista ja siihen liittyviä osa-alueita. Tästä syystä luvuista on tietoisesti rajattu pois esimerkiksi värien, typografian ja muiden graafisten elementtien valinta- ja suunnitteluprosessit, mutta näitä sivutaan kuitenkin, sillä ne ovat olleet myös tärkeä osa taittoprosessia.

6 Tuotos 1: Aleksanterinkruunun brändikäsikirjan taitto

Aleksanterinkruunun visuaalisen ilmeen luominen ja brändikäsikirjan laatiminen tehtiin toimeksiantona Haaga-Helia Porvoon myynnin ja visuaalisen markkinoinnin opiskelijoiden toimesta keväällä 2019. Projektin tavoitteena oli luoda Aleksanterinkruunulle kokonaan uusi, toimiva sekä tunnistettava brändi ja visuaalinen ilme, jota käytetään kiinteistön sisäisessä sekä ulkoisessa viestinnässä. Projektin lopputuloksena syntyi brändikäsikirja, joka sisältää kaikki edellä mainitut asiat havainnollistettuna selkeästi niin, että sen avulla yrityksen sisäinen ja ulkoinen viestintä pysyy mahdollisimman selkeänä ja johdonmukaisena. Visuaalista yleisilmettä on havainnollistettu kuvassa 14, jossa näkyy brändikäsikirjan yhdeksän ensimmäistä sivua. Brändikäsikirja löytyy kokonaisuudessaan liitteestä 1.

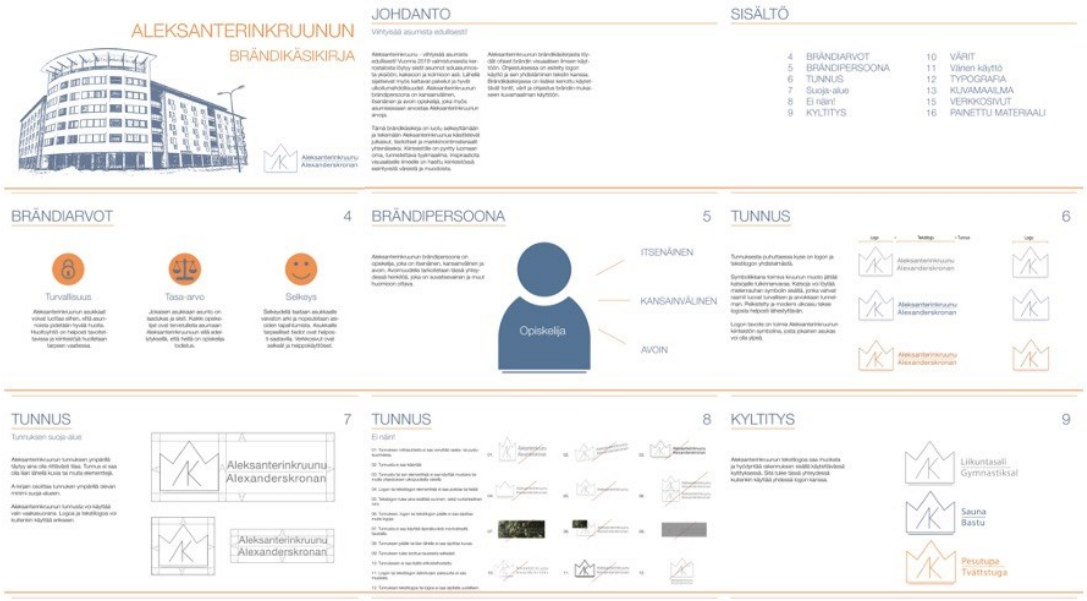

Kuva 14. Ensimmäiset yhdeksän sivua brändikäsikirjasta

Aleksanterinkruunu on Porvoossa sijaitseva kiinteistö, jonka huoneistot on suunnattu opiskelijoiden vuokrattavaksi. Aleksanterinkruunun omistaa A-asunnot Oy, jonka pääomistajana taas toimii Porvoon kaupunki. A-yhtiöt ovat vuokra-asuntojen rakentamiseen ja niiden vuokraukseen keskittynyt konserni, joka toimii ainoastaan Porvoossa.

Projekti toteutettiin kokonaisuudessaan ryhmänä, johon kuului yhteensä 13 opiskelijaa. Ryhmäläisistä jokaisella oli oma tehtäväalueensa projektin aikana. Tehtäväalueeseeni kuului muun muassa Aleksanterinkruunun painettujen materiaalien suunnittelu sekä brändikäsikirjan taittaminen. Tähän opinnäytetyöhön on valittu ensimmäiseksi osatuotokseksi

Aleksanterinkruunun brändikäsikirjan taittoprosessi. Brändikäsikirjan taitto on laadittu yhdessä toisen ryhmäläisen kanssa. Jokaiselta ryhmän jäseneltä on pyydetty suostumus siihen, että brändikäsikirjan taitto-osuutta saa käyttää tässä opinnäytetyössä.

Brändikäsikirja on ”kirja”, johon on kerätty ohjeita ja periaatteita siitä, miten yrityksen brändiä käytetään sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä. Brändikäsikirja siis tukee yrityksen brändimielikuvaa. (Krea 26.8.2019.) Käsikirja ei ole ainoastaan keskittynyt esimerkiksi yrityksen logoon ja väreihin, vaan se voi sisältää myös tietoa yrityksen arvoista sekä siitä, miten yrityksestä halutaan puhuttavan yrityksen sisällä ja sen ulkopuolella. (Nuuttila 20.2.2018).

Aleksanterinkruunun brändikäsikirja on tarkoitettu yhtiön omaan käyttöön. Käsikirjan avulla kuka tahansa, jolla on tekemistä Aleksanterinkruunun sisäisen tai ulkoisen viestinnän kanssa, voi tarkastaa ohjeet helposti ja nopeasti ja luoda viestin ohjeiden mukaisesti. Brändikäsikirjan tarkoituksena on pitää yrityksen markkinointi yhtenäisenä ja johdonmukaisena. Käsikirja on luotu luettavaksi digitaalisilta alustoilta, kuten tietokoneelta, joten sen taittoon tehdyt ratkaisut pohjautuvat vahvasti sen sovellusalueeseen. Brändikäsikirjan taitto on tehty Adoben InDesign taitto-ohjelmassa.

Tässä luvussa käydään läpi brändikäsikirjan taiton osa-alueet. Koska opinnäytetyö käsittelee taittamista, on luvusta jätetty tietoisesti pois muun muassa värien, typografian sekä muiden graafisten elementtien valinta- ja suunnitteluprosessit. Nämä edellä mainitut on päätetty ja luotu yhdessä koko projektiryhmän kesken.

6.1 Taiton osa-alueet

Aleksanterinkruunun brändikäsikirjan taittoprosessiin kuului taiton formaatin valitseminen ja marginaalien sekä palstoituksen määrittäminen ja tekstien sekä kuvamaailman sommittelu. Taiton alkupäässä tärkeää oli se, että elementit, jotka julkaisuun taitettiin, olivat valmiina taittajien käytössä. Brändikäsikirjan osa-alueita olivat yrityksen arvot sekä brändipersoona, tunnus ja ohjeet sen käyttöön, kyltitykset, värit ja niiden käyttö, typografia, kuvamaailma, verkkosivut sekä yrityksen painettu materiaali (kirjepohja). Jotta oikeat ja vahvasti Aleksanterinkruunuun yhdistettävissä olevat osa-alueet saatiin luotua, tehtiin tähän liittyen tutkimuksia. Tutkimuksien avulla saatiin kerättyä dataa siitä, millaisia ajatuksia Aleksanterinkruunu herättää kohdeyleisön keskuudessa ja miten voitaisiin luoda tunnistettava brändi Aleksanterinkruunulle.

Taitosta pyrittiin tekemään mahdollisimman selkeä ja helposti luettava, mutta kuitenkin myös tyylikäs ja visuaalisesti miellyttävä. Taiton yleisilmeessä näkyy Aleksanterinkruunulle valitut brändivärit sekä typografia. Kuvassa 15 on havainnollistettu taiton sivujen yleisilmettä. Yleisilmeeseen valitut graafiset täyttöelementit, kuten viivat sivujen ala- ja yläreunassa on valittu taittajien toimesta, jotta brändikäsikirjan sivut pysyvät yhtenäisenä, tasapainoisina ja näyttävät hyvältä.

JOHDANTO

Viihtyisää asumista edullisesti!

Aleksanterinkruunu - viihtyisää asumista edullisesti! Vuonna 2018 valmistuneesta kerrostalosta löytyy siistit asunnot soluasunnosta yksiöön, kaksioon ja kolmioon asti. Lähellä sijaitsevat myös kattavat palvelut ja hyvät ulkoilumahdollisuudet. Aleksanterinkruunun brändipersoona on kansainvälinen, itsenäinen ja avoin opiskelija, joka myös asumisessaan arvostaa Aleksanterinkruunun arvoja.

Tämä brändikäsikirja on luotu selkeyttämään ja tekemään Aleksanterinkruunua käsittelevät julkaisut, tiedotteet ja markkinointimateriaalit yhtenäiseksi. Kiinteistölle on pyritty luomaan oma, tunnistettava tyylimaailma. Inspiraatiota visuaaliselle ilmeelle on haettu kiinteistössä esiintyvistä väreistä ja muodoista.

Aleksanterinkruunun brändikäsikirjasta löydät ohjeet brändin visuaalisen ilmeen käyttöön. Ohjeistuksessa on esitelty logon käyttö ja sen yhdistäminen tekstin kanssa. Brändikäsikirjassa on lisäksi kerrottu käytettävät fontit, värit ja ohjeistus brändin mukaiseen kuvamaailman käyttöön.

Kuva 15. Aleksanterinkruunun brändikäsikirjan johdanto -sivu

Seuraavissa alaluvuissa käydään yksityiskohtaisemmin kuvilla havainnollistaen läpi kaikki ne vaiheet, jotka kuuluivat Aleksanterinkruunun brändikäsikirjan taittoprosessiin. Tässä vaiheessa opiskeluja Aleksanterinkruunun brändikäsikirja oli tekijöille ensimmäinen taittotyö. Brändikäsikirjan taittoprosessista uupuu siksi muutamia työvaiheita, kuten kunnollinen taustatyö sekä taittosuunnitelma.

6.1.1 Taustatyö

Inspiroiva taustatyö Aleksanterinkruunun brändikäsikirjaa varten jäi hieman suppeaksi. Tämä johtui siitä, että opinnoissa oltiin vielä suhteellisen alkupuolella, joten tällaisen taustatyön tärkeyttä taittamisessa ei vielä ymmärretty kovinkaan syvällisesti. Brändikäsikirjan taitto on tehty tutkimatta suuremmin muita graafisia ohjeistoja, brändikäsikirjoja tai muita samaan kategoriaan meneviä julkaisuja.

Hieman taustatietoa ja inspiraatiota saatiin kuitenkin edellisten myynnin ja visuaalisen markkinoinnin opiskelijoiden tekemästä Porvoon kaupungille luodusta graafisesta ohjeistosta sekä brändikäsikirjasta, joka oli luotu Sipoon kaupungille. Näiden avulla taittamisessa päästiin alkuun ja hahmotettiin, mitä ja miten informaatiota kannattaa visualisoida sekä esittää selkeästi juuri oikeaan formaattiin nähden. Teimme huomioita kuten, että tekstiä on hyvä käyttää vähemmän ja luoda oikeita juuri Aleksanterinkruunun näköisiä mielikuvia sekä selkeyttä lukijalle kuvamaailman kautta. Taiton tekemiseen saatiin apua myös opettajilta.

Laajana taustatyönä tehtiin kuitenkin tutkimuksia, joista kerrottiin hieman jo edellisessä alaluvussa. Tutkimuksissa selvitettiin Aleksanterinkruunun herättämiä mielikuvia ja asenteita sekä sitä, mitkä ovat Aleksanterinkruunun muista erottavia tekijöitä kohderyhmän keskuudessa. Luvussa 3.1 (s. 7) Juholinin ja Loirin mukaan tutkimukset ovat luotettava tapa hankkia tietoa kohderyhmästä. Tämän lisäksi luvussa 3.1 (s. 7) kerrotaan, että tulosten avulla julkaisun sisältö sekä taitto voidaan luoda niin, että sen sisältö on kohderyhmälle kiinnostavaa. Näiden tutkimusten pohjalta luotiin siis Aleksanterinkruunun uusi visuaalinen ilme ja logo. Brändikäsikirjassa puolestaan määriteltiin, miten tätä kyseistä visuaalista ilmettä sekä logoa käytetään. Näin ollen brändikäsikirja oli myös taitettu Aleksanterinkruunun uuden ilmeen mukaisesti, noudattaen laadittuja ohjeita, joita itse brändikäsikirjan sisällössä määriteltiin.

6.1.2 Sivut, marginaalit, palstoitus ja apuviivat

Aleksanterinkruunun brändikäsikirjan sivumäärää ei pohdittu alussa kovinkaan tarkasti, sillä kyse oli digitaalisesta julkaisusta. Niin kuin luvussa 4.1 (s. 17) mainittiin, digitaaliset julkaisut voivat olla kuinka pitkiä tahansa, sillä niissä ei tarvitse ottaa huomioon sivujen jaollisuutta neljällä kuten painetuissa julkaisuissa. Tästä syystä lisäsimme ja poistimme sivuja taitosta sen mukaan, kuin oli tarvetta.

Formaattia puolestaan pohdittiin enemmän. Lopulta päädyttiin siihen, että brändikäsikirjasta saadaan siistimpi, helppolukuisempi sekä ilmavampi, jos se taitetaan vaaka formaattiin. Sivujen kooksi valikoitui 677 mm x 381 mm. Luvussa 4.1 (s. 17) Jaskara ja Kiurujoki summaavat, että sivujen koko voi julkaisuissa olla minkä kokoinen tahansa, sillä koko pystytään taitto-ohjelmalla määrittämään haluttuun kokoon. Brändikäsikirjan sivujen koko oli kuitenkin hyvin suuri ja siitä syystä myös hieman kömpelö. Koolla ei kuitenkaan ollut lopulta kovin suurta merkitystä, sillä brändikäsikirja oli tarkoitettu luettavaksi digitaalisilla alustoilla. Ajatuksena suuressa koossa oli se, että mitä suurempi pohja on käytössä, sitä

helpompi siihen on luoda elementtejä ja valkoista tyhjää tilaa niiden ympärille. Tämä oletus oli väärä ja saman olisi voinut tehdä myös pienemmällä pohjakoolla.

Luvun 4.1 (s. 18) mukaan marginaaleilla on suuri merkitys taittoa tehdessä ja marginaalit olisi voitu määritellä suuremmiksi pienempään sivukokoon, jotta olisi saatu luotua tyhjää tilaa elementtien ympärille. Marginaaleja ei sivukoon ohella pohdittu tässä julkaisussa tarpeeksi. Taittoon valittiin hyvin pienet marginaalit, jotta elementtien tila saatiin maksimoitua sivuilla. Kuvassa 16 on havainnollistettu se, miltä marginaalien koko näyttää taittonäkymässä ja vertailun vuoksi kuvassa 17 puolestaan se, miltä sama sivu näyttää pdf-tiedostonäkymässä. Luvun 4.1 (s. 18) mukaan marginaalien on tarkoitus luoda julkaisuun selkeyttä. Brändikäsikirjassa marginaalit ovat samankokoiset jokaisella sivulla, joka edesauttaa luettavuutta ja taiton pysymistä yhdenmukaisena.

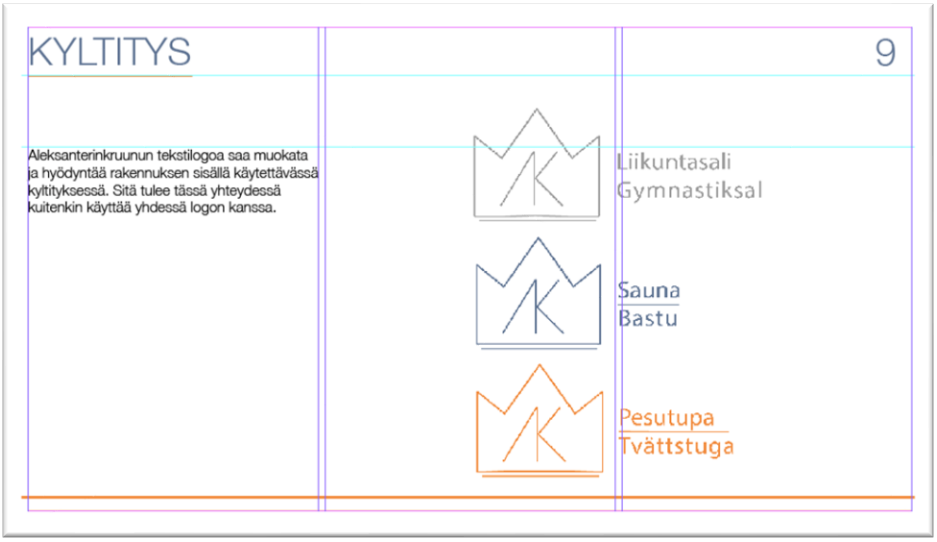

Kuva 16. Marginaalien koko taittonäkymässä

Kuva 17. Marginaalien koko pdf-tiedostonäkymässä

Samoin kuin marginaalit myös palstoitus valittiin ajattelemattomasti. Palstoitusta käytettiin lähinnä vain siihen, että tekstit saatiin pysymään jokaisella sivulla yhdenmukaisena. Palstoja tehtiin taittoon jokaiselle sivulle kolme kappaletta, mutta näistä käytettiin taitossa apuna vain yhtä palstaa. Luvun 4.2 (s. 20) mukaan usein sanoma- ja aikakausilehtien taitto tehdään monipalstaiseksi, joten teoriakaan ei puolla brändikäsikirjan monipalstaisuutta. Kuitenkin vapaammissa julkaisuissa, kuten Aleksanterinkruunun brändikäsikirja palstoja olisi voitu käyttää tehokeinona niin, että julkaisusta olisi voitu tehdä erikoisempi tai mielenkiintoisempi. Tämän sijasta pysyteltiin kuitenkin siinä, että jokaisella sivulla hyödynnettiin vain yhtä palstaa. Tarkoituksena oli luoda yhdenmukaisuutta sivujen välille, jossa onnistuttiin osittain. Sivuissa on kuitenkin myös eroavaisuuksia siinä, missä kohtaa tekstit esiintyvät. Luvussa 4.2 (s. 18) kerrotaan, että palstojen avulla pyritään helpottamaan vastaanottajan lukukokemusta. Se, että sivuilla on eroavaisuuksia tekstin käytön suhteen saattaa aiheuttaa lukijalle viimeistelemättömän tunteen ja julkaisun yhtenäinen visuaalisuus kärsii. Kuvassa 18 on esiteltynä kaksi eri sivua pdf-tiedosto näkymässä, joista näkee, että tekstin sommittelutyyli vaihtelee hieman sivujen välillä.

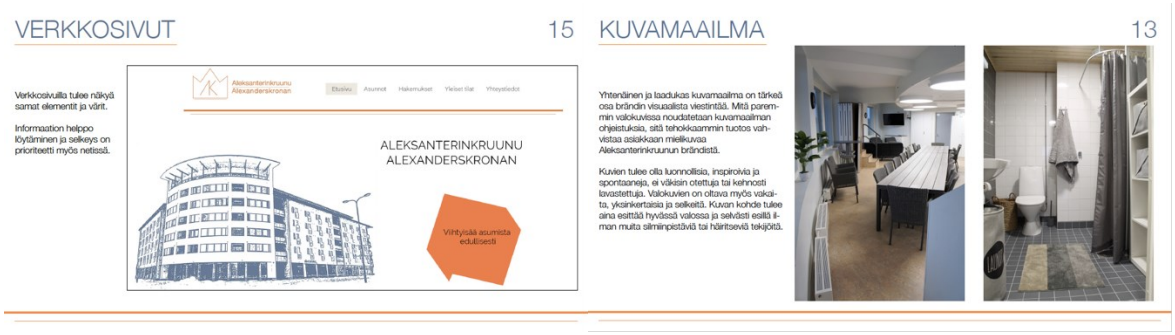

Kuva 18. Tekstin sommittelutyyli vaihtelee sivuilla

Vaikka yhdenmukaista typografiaa käytettiin läpi koko taiton ei palstoitusta käytetty tarpeeksi johdonmukaisesti hyödyksi. Luvussa 4.2 (s. 18–20) käsiteltiin palstoitusta ja sen käyttöä sekä tekstin asettelua palstoihin. Järkevin valinta brändikäsikirjaan olisi ollut yksi palsta, jossa teksti on tasapalstoitettu vasempaan reunaan. Näin taitosta olisi saatu entistäkin johdonmukaisempi ja helposti luettavampi. Sommittelussa päädyttiin kuitenkin lopputulokseen, jossa teksti on aina sivun vasemmassa reunassa ja kuvitus levitetty keskelle ja oikeaan reunaan riippuen siitä, mitä aihetta sivulla käsitellään ja kuinka suuria kuvia on käytetty.

Apuviivoja käytettiin brändikäsikirjan taitossa hyvin niukasti. Apuviivojen tarkoitus on auttaa tekijää pitämään taitto yhtenäisenä ja auttaa tekijää sommittelussa. Ainoat apuviivat, joita brändikäsikirjan taitossa on käytetty ovat apuviivat pääotsikon ja leipätekstin välillä,

jotka näkyvät myös kuvassa 19. Näitä kyseisiä apuviivoja on kuitenkin käytetty hyvin lähestulkoon läpi koko taiton. Apuviivojen avulla taittoon on saatu hieman ilmavuutta ja tyhjää tilaa tekstien välille. Gridejä ja apuviivoja käsiteltiin luvussa 4.3 (s. 21–22).

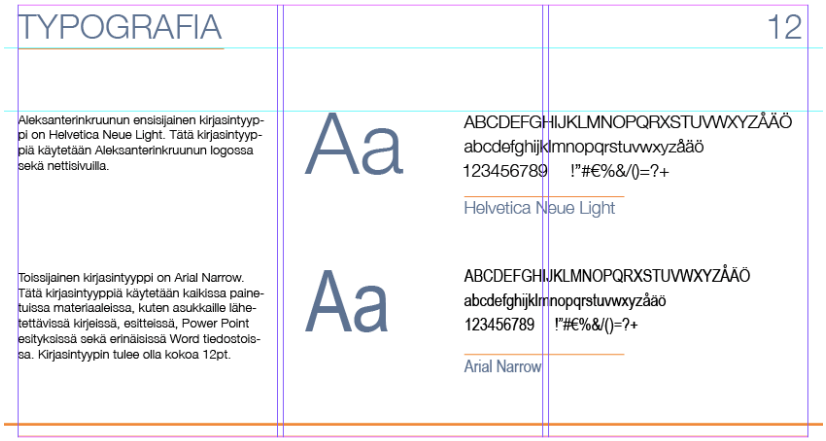

Kuva 19. Vaaleansiniset apuviivat otsikon ja leipätekstin välissä

6.1.3 Tekstit ja kuvamaailma

Tekstit kirjoitettiin yhdessä koko ryhmän voimin, joten ne olivat valmiina siinä vaiheessa, kun taittoa alettiin tekemään. Kuten luvussa 3.3 on määritelty tekstit ja kuvamaailma ovat taiton pääelementtejä. Tekstit tulee luvun 3.3 (s. 10) mukaan olla valmiina oikoluettuna ennen, kun taittoa aletaan työstämään. Tekstit olivat siis valmiina, kun varsinaista taittoa alettiin työstämään. Tekstit käytettiin Word-tiedoston kautta, jolloin ne oli helppoa kopioida suoraan taittoon ja näin säästettiin myös tekijöiden aikaa.

Kuvamaailma oli suurilta osin myös valittu yhdessä ryhmän kanssa. Luvun 3.3 (s. 10–11) mukaan tekstin ohella myös kuvat on hyvä olla valmiiksi valittuna siinä vaiheessa, kun taittoa aletaan työstämään. Kuvassa 20 on havainnollistettu kaikki ne elementit, joita taiton tekijät ovat lisänneet brändikäsikirjaan tekstin havainnollistamisen avuksi. Luvussa 3.3 (s. 10) Huovila summaa, että kuva kertoo asiat juuri kuin ne ovat ja kuvan merkityksen omaksuminen on helpompaa kuin tekstin. Brändikäsikirjassa käytettiin paljon havainnollistavia kuvia ja elementtejä. Tällaisia olivat esimerkiksi Aleksanterinkruunulle laaditut arvot, brändipersoona sekä brändiväreinä havainnollistetut kruunut. Näiden koettiin tuovan brändikäsikirjan lukijalle lisäarvoa, sillä kyseisillä sivuilla lukijan on helpompaa tulkita tekstiä kuvamaailman kautta. Tämän lisäksi elementeissä näkyy Aleksanterinkruunulle valitut brändivärit, joten ne luovat myös yhtenäisyyttä brändikäsikirjan sivuille.

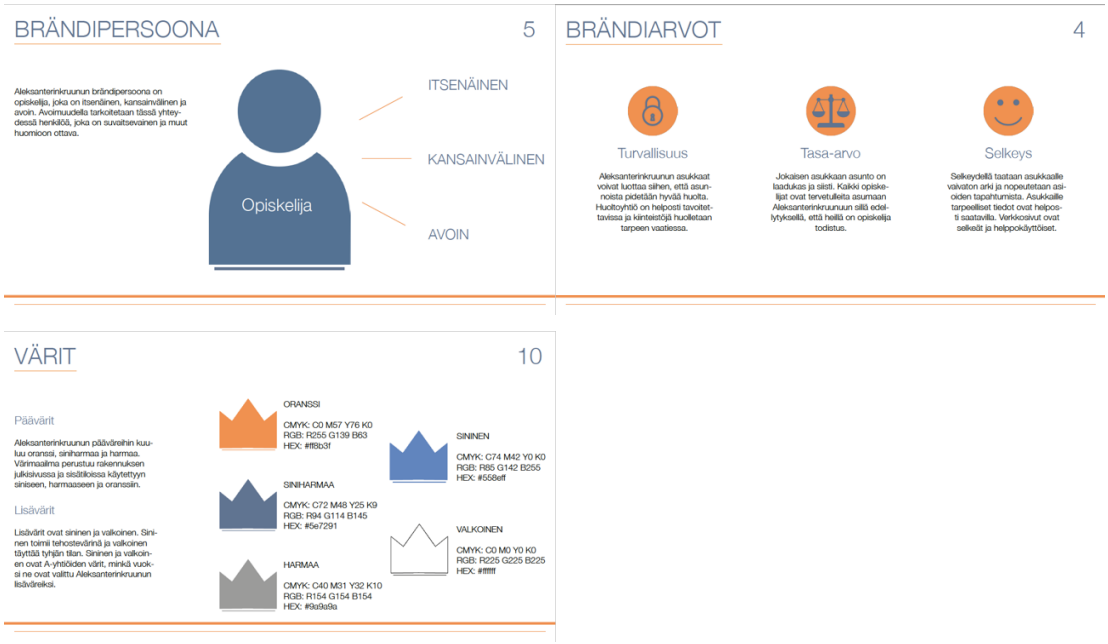

Kuva 20. Taiton tekijöiden valitsemat elementit

6.1.4 Brändikäsikirjan taitto ja elementtien sommittelu

Yleisesti brändikäsikirjan taiton osalta elementtien asettelua pohdittiin suhteellisen vähän. Luvussa 4.3 (s. 21–23) käsiteltiin gridejä sekä elementtien sommittelua. Lilen mukaan (s. 21) sommittelu on taiton tärkein vaihe, jonka avulla julkaisuun tuodaan rytmikkyyttä, tasapainoa ja hierarkkisuutta. Värien ja typografian jatkuvuuden ja tasapainon osalta taitto oli hyvinkin onnistunut. Brändikäsikirjaan valittuja värejä käytettiin systemaattisesti läpi koko taiton. Tämän lisäksi ryhmän kanssa yhdessä määriteltyä typografiaa käytettiin jokaisella sivulla. Pääotsikot on saatu hyvin pysymään samassa kohtaa jokaisella sivulla, sillä ne on aseteltu jokaiselle sivulle suoraan ylämarginaalin alapuolelle kuvan 21 mukaisesti.

Kuva 21. Otsikko aseteltuna marginaalin alapuolelle

Luvussa 6.1.3 kuvassa 20 voidaan nähdä myös luvussa 4.3 (s. 22) esiteltyjä Gestaltin psykologian lakeja tai sääntöjä toteutuvan. Esimerkiksi brändikäsikirjan värit on luotu samanlaisiksi kuvioiksi, joten Gestaltin lakien kolmas kohta – samankaltaisuus – näkyy sommittelussa. Tämän lisäksi samankaltaisuutta voidaan nähdä brändiarvojen sommittelussa, sillä kaikki kolme arvoa on esitelty samalla tavalla ympyrän, symbolin ja tekstin avulla. Kuitenkin toisaalta esimerkiksi brändipersoona sivulla kuvan suhde tekstiin on aivan liian suuri ja elementti ikään kuin leijuu keskellä ruutua ilman, että sitä on tasattu minkään muun sivulla olevan elementin mukaan samaan linjaan. Tässäkin olisi voitu käyttää jotakin luvussa 4.3 (s. 22) esiteltyjä Gestaltin psykologian lakeja, jotta sivusta olisi saatu visuaalisesti miellyttävämpi.

6.2 Yhteenveto

Aleksanterinkruunun brändikäsikirjaa oli tekemässä iso ryhmä opiskelijoita eli sitä tehdessä kamppailtiin monien mielipiteiden yhdistämisen kanssa. Jälkikäteen tarkasteltuna haastavan projektista ja etenkin taittoprosessista teki myös se, että tekijöillä ei ollut vielä kovinkaan paljoa kokemusta tämän tyylisten projektien tekemisestä. Projekti saatiin kuitenkin päätökseen hyvin arvosanoin ja ryhmäläiset olivat kaikkia tyytyväisiä.

Taittoprosessin taustatyö jäi tekijöiltä todella vähäiseksi. Olisi ollut tärkeää panostaa entistäkin enemmän inspiraation lähteisiin sekä brändikäsikirjoille keskeisten osa-alueiden selvittämiseen. Koen kuitenkin, että brändikäsikirjan lopputulos oli hyvä siihen nähden, kuinka vähän opintoja oli takana. Luvussa 3.2 Graafinen kuitenkin korostaa julkaisun sovellusalueen ja suunnitteluun sekä taittamiseen vaadittujen osa-alueiden kunnollista tuntemista. Tämän oppineena esimerkiksi julkaisun formaattia olisi voitu pohtia hieman tarkemmin.

Luvussa 3.4 (s. 11–13) käsitellään taittosuunnitelmaa. Taittosuunnitelma tulisi tehdä aina ennen varsinaisen taiton työstöä. Taittosuunnitelman tärkeydestä, hyödyllisyydestä ja tekemisestä ei kuitenkaan tiedetty Aleksanterinkruunun brändikäsikirjan taittoprosessin missään vaiheessa. Tästä syystä taittosuunnitelmaa ei tehty lainkaan. Mikäli taittosuunnitelma olisi tehty, niin se olisi saattanut luoda julkaisusta entistäkin johdonmukaisemman.

Tekstit ja kuvamaailma luotiin hyvin pitkälle koko ryhmän kesken niin, että kaikki pääsivät vaikuttamaan niihin. Tekstin ja kuvamaailman ollessa taiton pääelementtejä, niin kuin luvussa 3.3 (s. 9) summataan, olisi näitäkin voitu pohtia vielä entistäkin tarkemmin. Brändikäsikirjassa oli sivuja, kuten brändipersoona, joissa esimerkiksi kuvamaailma ja tekstin

asettelu eivät kohdanneet keskenään. Luvussa 3.3 (s. 9–10) Huovila kertoo, että teksti ja kuva viestivät tietyiltä osin eri tavalla. Tämä olisi voitu ottaa huomioon ja korostaa kuvamaailman roolia julkaisussa entisestään, sillä kyse oli hyvin visuaalisesta kokonaisuudesta.

Itse taiton ja sommittelun osalta onnistuttiin suhteellisen hyvin. Sommittelua tehtiin osittain luvussa 4.3 (s. 22–23) esitellyn Gestaltin psykologian lakien mukaisesti. Gestaltin psykologiasta ei kuitenkaan tiedetty vielä brändikäsikirjaa laatiessa, sillä tällaista teoriaa ei käyty läpi ennen taiton tekemistä. Gestaltin psykologia on kuitenkin luvun 4.3 (s. 22) mukaan suhteellisen yksinkertaista ihmisen psykologiaa, jossa ihminen pyrkii ymmärtämään visuaalista suunnittelua. Tämä varmasti selittää myös sen, että taitossa syntyi kokonaisuuksia, jotka vastaavat Gestaltin psykologiaa, vaikka sitä ei oltukaan käyty teoriassa läpi.

7 Tuotos 2: Pellingin metsästysseuran historiikin taitto

Pellingin metsästysseura on yhdistys, joka tukee metsästysharrastusta ja järjestää metsästysretkiä jäsenilleen Pellingin saaristossa. Metsästysseuralla on paljon historiaa ja kaikki se historia haluttiin ikuistaa yhdeksi kirjaksi, josta löytyy muun muassa tarinoita metsästysseuran pitkäaikaisilta jäseniltä.

Metsästysseuran historiikki on noin 100 sivuinen kirja, jonka toimeksianto saatiin tammikuussa 2020. Yhteydenotto tuli metsästysseuran jäseneltä ja minua pyydettiin toteuttamaan kirjan taitto asiakkaan toiveiden pohjalta. Toimeksiannon tullessa päätettiin, että työ tulee olemaan osa tätä opinnäytetyötä, joten apua taiton tekemiseen pyydettiin alan ammattilaisilta, jotta saatiin varmasti kattava pohja taiton tekemiselle. Metsästysseuran taittoa tehdessä apuna oli mainostoimistoalalla pitkään toiminut taittaja ja luovan alan ammattilainen, joka kommentoi ja ohjasi oikeaan suuntaan taiton kanssa.

Projekti lähti liikkeelle niin, että asiakkaan kanssa käytiin läpi, että mitä kaikkea kirjaan halutaan sisällytettävän. Historiikin tarkoitus oli nimenomaan kertoa yhdistyksen tarinaa, joten tekstiosioihin oli valittu metsästysseuran pitkäaikaisten jäsenien tarinoita metsästysretkiltä. Tekstit oli toimeksiantajan puolesta kirjoitettu valmiiksi Word-tiedostoihin jo heti projektin alussa. Myös osa kuvista oli valittu valmiiksi lukukohtaisesti. Näillä valmiilla tiedoilla oli helppo lähteä pohtimaan kirjan formaattia, sivumäärää ja muita taiton osa-alueita.

Kirja on suunnattu metsästyksen harrastajille ja erityisesti Pellingin saaren asukkaille, jotka ovat kiinnostuneita metsästyksestä sekä saaren ja seuran historiasta. Kirjan kohderyhmä on erityisesti ruotsinkieliset, sillä Pellingin saaristo on ruotsinkielistä aluetta ja kirja on kirjoitettu ruotsin kielellä. Projektin lopputuloksena syntyi 200 kappaletta metsästysseuran historiikkeja, jotka ovat myynnissä muun muassa Pellingin saariston kyläkaupassa.

Taitto on tehty Adoben InDesign ohjelmalla. InDesignin lisäksi työkaluna on käytetty taittosuunnitelmaa, jonka pohjalta taitto on tehty. Projektiin lähtiessä aikaisempaa taustaa taittamisen osalta oli ainoastaan luvussa 6 esitellyn brändikäsikirjan verran. Aleksanterinkruunun brändikäsikirja projektissa ei hyödynnetty suunnitteluvaiheessa taittosuunnitelmaa lainkaan, joten sen käyttö oli uutta. Tämän lisäksi sain paljon vinkkejä taittamiseen alan ammattilaisilta, jonka pohjalta taitosta saatiin luotua erinomainen kokonaisuus. Seuraavissa luvuissa käydään konkreettisesti läpi Pellingin metsästysseuran historiikin suunnittelu- ja toteutusprosessi kuvilla havainnollistaen.

7.1 Taustatyö

Taustatyössä keskityttiin kartoittamaan erilaisia historiikkeja eri osa-alueilta, joiden kansista on koottuna kollaasi kuvaan 22. Kirjat, joita hyödynnettiin taustatyössä, olivat Mauri Solkkasen metsästykseen keskittyvä Sata vuotta riistamailla ja kalavesillä, Ahti Vänttisen muusikkojen liiton satavuotisjuhlakirja Muusikko edellä, Ville Jalovaaran Älä jätä ihmistä yksin – HelsinkiMissio 130 vuotta sekä Satu Jaatisen visuaalisen viestinnän alan historiaa käsittelevä Logo isommalla. Näistä historiikeista käytiin läpi vahvasti etenkin kuvien ja tekstien välistä suhdetta. Luvussa 3.3 (s.10) Juholinin ja Loirin mukaan, mikäli julkaisussa tekstiä on paljon, voidaan kuvien avulla alleviivata ja korostaa viestiä. Kirjoista tehtiin siis havaintoja kuten, että historiikeissa on tärkeää tuoda kuvat esille mahdollisimman keskeisesti, sillä ne ovat iso ja tärkeä osa tarinan kerrontaa.

Kuva 22. Kirjastosta lainatut historiikit

Luvussa 4.2 (s. 18–20) käsiteltiin tekstin palstoitusta ja luvussa 4.3 (s. 21–23) puolestaan sommittelua sekä tyhjän tilan käyttämistä tehokeinona. Kirjoista tarkkailtiin siis myös tekstin sommittelua, palstoitusta ja sivujen tyhjää tilaa, jotta Pellingin metsästysseuran historiikista osattaisiin muodostaa mahdollisimman tasapainoinen, helposti luettava ja tyylikäs kokonaisuus. Näiden asioiden lisäksi tärkeää oli tietysti myös visuaalisuus niin kirjan kansissa, kuin sivuillakin. Taustatyöhön käytetyistä kirjoista saatiin siis ammennettua paljon tärkeitä oppeja historiikin taittoa varten.

Taittamisen lisäksi kirjaan luotiin kannet sekä koko visuaalinen ilme aina värien ja typografian valinnasta muihin graafisiin elementteihin. Erityisesti kansien, värien, typografian ja graafisten elementtien osalta inspiraation lähteenä käytettiin Adoben Behance -sivustolta löytyviä projekteja. Mielenkiintoisia ja hyödyllisiä löytöjä tehtiin muun muassa hakusanoilla: book layout, hunting ja hunting and fishing. Myös Googlen kuvahaku sekä muiden suomessa vaikuttavien metsästysseurojen nettisivut auttoivat luovassa prosessissa paljon. Tässä luvussa käsitellään kuitenkin suurimmaksi osaksi taittamista ja sen teknisempiä osa-alueita. Luova prosessi esimerkiksi värien ja typografian suunnittelun osalta on rajattu

tietoisesti pois, mutta sitä sivutaan kuitenkin hieman, sillä se on ollut iso osa toimeksiantoa.

7.2 Taiton osa-alueet

Kirjan taittoprosessiin kuului taittosuunnitelman luominen, kirjan kansien suunnittelu ja luominen yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, sivujen taittaminen helposti luettavaan ja kiinnostavaan muotoon sekä tekstin ja kuvien sommittelu niin, että kirjasta saatiin informatiivisesti ja visuaalisesti tiivis paketti.

Tässä alaluvussa käydään läpi jokainen taiton osa-alue yksityiskohtaisemmin ja kuvilla havainnollistaen omissa alaluvuissaan. Kirjan ollessa reilu 100 sivua pitkä, ei sitä saatu liitettyä tähän opinnäytetyöhön kokonaisuutena, joten luvuissa nostetaan esille yksittäisiä kirjan sivuja. Ensimmäiseksi kerrotaan tekstistä ja kuvista, sen jälkeen siirrytään taittosuunnitelmaan, jonka jälkeen käydään läpi sivut, marginaalit ja palstoitus sekä elementtien sommittelu. Lopuksi vedetään yhteen luvun keskeisimmät asiat.

7.2.1 Tekstit ja kuvamaailma

Historiikin tekstit olivat jo asiakkaan puolelta valmiiksi kirjoitettu sekä oikoluettu, kun taittoprosessi aloitettiin. Tämän lisäksi kuvamaailmaa oli pohdittu jo joiltain osin lukukohtaisesti niin, että kuvia pystyi jo taittoa suunnitellessa pohtimaan tekstin mukaisesti yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Kuvia saatiin toimeksiantajalta erillisellä muistitikulla, joista pystyttiin etsimään sopivia kuvia lukuihin, joihin kuvia ei ollut vielä valittu. Luvussa 3.3 (s. 9–10) käsiteltiin tekstiä ja kuvamaailmaa. Hekun mukaan (s.10–11) kuvat tulisi olla myös olla käsiteltynä siihen muotoon, minkä julkaisun kanava vaatii. Koska kyse oli painetusta julkaisusta, kuvat piti käsitellä tiettyyn muotoon niin, että niissä oli tarpeeksi resoluutiota. Resoluutiosta on kerrottu luvussa 3.3 (s. 11) ja painetuissa julkaisuissa suositeltu resolutio on 300ppi. Kuvien käsittelyyn saatiin apua kuvankäsittelijältä.

Tekstit olivat lyhyitä tai pidempiä kertomuksia metsästysseuran nykyisiltä ja entisiltä jäseniltä, sekä henkilöiltä, jotka ovat olleet vahvasti mukana seuran toiminnassa. Tekstit oli valmiiksi luotu lukukohtaisesti omiksi Word-tiedostoikseen, joten sieltä oli helppo kopioida tekstit taittoon. Juholinin ja Loirin (s. 10) mukaan on yleistä, että usein julkaisuun liittyvät tekstit ja kuvat saadaan valmiina asiakkaalta. Tämän lisäksi kuvat, joita haluttiin käyttää kuvituksena tietyissä luvuissa, oli merkattu kansioittain ja nimetty otsikkokohtaisesti. Alustava ja taittajaa helpottava työ oli siis tehty todella järjestelmällisesti.

7.2.2 Taittosuunnitelma

Taittosuunnitelman teko aloitettiin heti suunnittelupalaverin jälkeen. Suunnittelupalaverissa oli jo päätetty mikä kirjan formaatti eli sivujen koko on. Tämän jälkeen oli pohdittava sivumäärää, marginaaleja sekä fonttikokoa. Luvussa 3.4 (s. 11) kerrotaan, että taittosuunnitelman tulisi sisältää sivukoko, palstojen määrä, luonnos tekstien ja kuvien sijoittamisesta ja julkaisun sivumäärä. Graafisen ja Hekun mukaan (s. 12) taittaja voi myös tehdä erilaisia taittosuunnitelmia ja päättää niistä mieleisensä. Historiikin suunnitteluvaiheessa luotiin kaksi erilaista taittosuunnitelmaa. Ensimmäinen luotiin täysin sen perusteella, kuinka monta sivua kertomuksissa oli Word-tiedostojen perusteella ja kuinka monta kuvaa jokaiseen kertomukseen tulisi. Sivumäärä nousi ensimmäisessä taittosuunnitelmassa reilusti yli 150. Ensimmäinen taittosuunnitelma oli kuitenkin tietynlainen harjoitus ja raakaversio, jota tehdessä ei käytetty Adoben InDesign taitto-ohjelmaa ollenkaan.

Kuvassa 23 on havainnollistettu toinen ja lopullinen taittosuunnitelma, joka tehtiin huomattavasti tarkemmin, kuin ensimmäinen. Tähän taittosuunnitelmaan määritettiin kirjan sivumääräksi alustavasti noin 104. Luvun 4.1 (s. 17) mukaan painettujen monisivuisten taittojen sivumäärä tulee olla jaollinen neljällä, jotta julkaisusta saadaan nidottua kestävä paketti. Verkosta haettiin tietoa siitä, mikä olisi hyvä fonttikoko painetun kirjan tekstille, sillä fonttikoolla on paljon merkitystä myös kirjan sivumäärään. Löydöksien pohjalta kokeiltiin erilaisia versioita. Adoben InDesignin kautta käytettiin muun muassa 10 pisteen fonttikoolla yhden Word-sivun verran tekstiä. Tällä tavoin pystyttiin arvioimaan kertomusten Word-sivumäärän perusteella sitä, kuinka monta sivua kertomukset veisivät lopullisessa taitossa tilaa InDesignissa. Taittosuunnitelmaa luodessa pohdittiin myös sitä, miten kuvat istuisivat sivuille.

Kuva 23. Pellingin metsästysseuran historiikin taittosuunnitelma

Taittosuunnitelmaan määritettiin marginaalit vasta sen jälkeen, kun niistä oli kokeiltu erilaisia vaihtoehtoja InDesignissa. Vaihtoehtoja kokeiltiin taitto-ohjelmassa, jotta päästiin haluttuun lopputulokseen. Niin kuin luvussa 4.1 (s.18) on määritelty painettujen julkaisujen ja etenkin kirjojen kanssa marginaalit ovat isossa osassa, sillä ne auttavat tekstin lukemisessa ja luovat tyhjää tilaa tekstin ympärille. Rahusen mukaan luvussa 4.1 (s. 18) marginaalit ovat kirjan taittamisessa erityisen tärkeitä siksi, että teksti ei saa jäädä piiloon tai liian lähelle nidottua keskikohtaa.

Taittosuunnitelmaan luonnosteltiin myös valmiiksi esimerkiksi otsikkosivut. Otsikkosivujen tarkoituksena oli tuoda esille vahvasti kirjan visuaalista ilmettä ja jaotella lukuja selkeästi. Niin kuin luvusta 3.4 (s. 11–13) ilmenee, taittosuunnitelmaa käytetään apuvälineenä varsinaista taittoa tehdessä. Tästä syystä Taittosuunnitelmaan asetettuja raameja ja sivumäärää pyrittiin noudattamaan mahdollisimman tarkasti taittoa tehdessä. Kuvassa 23 voidaan nähdä, että suunnitelmaan merkattiin esimerkiksi se, mitkä sivut oli tehty ja mitkä puolestaan vielä vaiheessa. Kirjaaminen lopetettiin kuitenkin taiton loppupuolella, sillä alkoi näyttää siltä, että taittaminen etenee sutjakkaasti ja suhteellisen hyvin taittosuunnitelman mukaisesti.

7.2.3 Sivut, marginaalit ja palstoitus

Ensimmäisessä suunnittelu palaverissa oli jo päätetty kirjan formaatti eli se, mihin kokoon kirja taitetaan. Kirjan kanssa päädyttiin kokoon 210 mm x 260 mm, sillä näin saatiin kirjasta tiivis helposti luettava paketti, mutta kuitenkin hieman omanlaisensa, koska koko oli hieman suurempi kuin A4. Sivumääräksi InDesigniin määriteltiin alustavasti taittosuunnitelmassa yhteensä 104 sivua. Tätä noudatettiin tarkasti. Niin kuin luvussa 4.1 (s. 17) määritetään, oleellisinta sivumäärän osalta oli se, että lopputuloksessa sivumäärä oli jaollinen neljällä.

Sivujen taittamisen osalta tärkeää oli myös taiton automatisointi niin, että taittamisesta tuli mahdollisimman tehokasta, sillä projektin tekemiselle oli varattu rajallinen aika. Taiton automatisointi tehtiin niin, että esimerkiksi typografiat valittua ne tyypitettiin taittoon valmiiksi niin, että kun tekstiä kopioitiin Word-tiedostosta, pystyttiin yhdellä klikkauksella muuttamaan tekstin fontti oikeaksi ja oikeaan kokoon. Tämän lisäksi valituista väreistä luotiin väripaletti, josta saatiin helposti käyttöön aina se väri, mitä milloinkin tarvittiin. Taittoon luotiin myös Master-sivuja sellaisille elementeille, jotka toistuivat jokaisella sivulla läpi taiton, kuten esimerkiksi kuvassa 24 näkyvät sivunumerot sekä vasemman sivun yläosasta löytyvä pieni teksti, jossa lukee kirjan nimi. Taiton automatisointia Master -sivujen osalta sivuttiin lyhyesti luvussa 4.1 (s. 18).

Bertel Björkestam

10

Inställningen till älgarna och älgjakt har förändrats under åren, delvis beroende på livsförutsättningarna och delvis på samhällsutvecklingen.

Förr var det ofta svårt att klara livhanken och då var en eventuell älgkropp ett välkommet tillskott. Älgen var inte någon vanlig syn i vår skärgård och säkert inte lätt att fälla. Jag frågade en gång på 1940-talet en Sondarö-fiskare om hur vanligt det var att det kom älg ut till skärgården. Hans svar var att det nog inte var vanligt men att när någon kom så for den nog inte tillbaka. Älgkött var godare än sälkött.

Älgjakten i Pellinge var tidigare utarrenderad åt några Borgåbor men 1957 kom Pellingeborna överens om att ta över. Vi jagade då tillsammans över hela området. Av Stor-Pellinge lagets skyttar kommer jag ihåg åtminstone: Birger Andersson, Knut och Måns Englund, Ingmar Gustafsson, Brynolf Karlsson, Rolf Liljeberg och Alfons Tillman. Från Lill-Pellinge var vi: Frans Nordberg, Bernhard och Henrik Sundbäck, Harry och Sture Wilkman och jag Bertel Björkestam. Av oss 6 är 4 ännu aktiva. Många drevkarlar ställde upp och Feltx Liljeberg var med som slaktare.

Vapnen då var mycket enklare än de som nu används. För det mesta var det gamla militärgevär som borrats upp till 7,62 x 53 eller 9,3 x 53. Ingen hade kikarsikte. Älgskytteproven avlade vi på en tillfällig skjutbana i Setlax och senare i Tarkis.

Jakten bedrevs som drevjakt. Skyttarna placerades ut på lämpliga pass och drevkarlarna började vid avtalad tid driva eventuella älgar mot passen med rop och tjut.

Vi jagade ju då över hela skärgården så både skyttar och drevkarlar lärde sig känna holmarna, en del bättre och andra sämre. Tomt-Runar villade en gång bort sig på Rabbas och hans kommentar när han kom till rätta minns vi ännu. "Rabbas e ett fäänät laand, hi kommer ta alder metr".

I början kunde det nog också förekomma en del alkohol under jakterna i synnerhet bland drevkarlarna. En gång hade några av dem samlats kring ur havet upphittade

Jakt på 1960-talet

11

Kuva 24. Master-sivujen sisältöä, sivunumerot sekä vasemman sivun yläreunasta löytyvä teksti

Sivujen marginaalit on havainnollistettu kuvassa 25 taitto-ohjelma näkymässä ja kuvassa 26 puolestaan pdf-tiedosto näkymässä. Marginaalit valittiin taittamisen alkuvaiheessa kirjalle sopiviksi. Luvussa 4.1 (s. 18) käsiteltiin marginaaleja ja sitä, kuinka painetuissa julkaisuissa marginaalit tulee olla tarpeeksi suuret, jotta teksti ei jää kirjan aukeamaan piiloon. Ylä- ja alamarginaalien kooksi valikoitui 35 mm ja oikean sekä vasemman reunan marginaaleiksi puolestaan 25 mm. Näin luotiin hyvin tyhjää tilaa tekstin ympärille niin, että lukijan lukukokemus säilyisi mukavana ja helppona. Luvussa 4.1 (s. 18) Butterick summaa, että tyhjä tila on tärkeää, sillä se helpottaa lukukokemusta. Marginaalit valikoituivat testaamalla erikokoisia marginaaleja ja tulostamalla sivuja, jotta hahmotettiin helpommin lopputulosta.

Kuva 25. Marginaalit taitto-ohjelma näkymässä

Kuva 26. Marginaalit pdf-tiedosto näkymässä

Palstoitukseen valittiin yhden sijasta kaksi palstaa. Luvussa 4.2 (s. 18) Heines kertoo, että julkaisuissa, jotka ovat formaatiltaan A5 tai pienempiä, käytetään usein vain yhtä palstaa. Historiikin sivukoko oli kuitenkin isompi kuin A5, joten sekin puoltaa julkaisun kaksipalstaisuutta. Mikäli palstoja olisi ollut vain yksi, niin yhdelle riville olisi tullut liian paljon sanoja ja merkkejä, mikä olisi tehnyt lukemisen haastavaksi ja työlääksi. Luvussa 4.2 (s.19) Itkonen kertoo, että tekstin ideaali merkkimäärä per rivi on 55–60 merkkiä. Mikäli palstoja olisi puolestaan ollut enemmän kuin kaksi olisi julkaisu saattanut muistuttaa hieman liikaa sanoma- tai aikakausilehteä niin kuin Nevalainen kertoo luvussa 4.2 (s. 20). Kaksi palstaa ja ohut viiva niiden välissä loi tekstille täydellisen balanssin ja näin oli myös helpompaa sommitella kuvat yhteen tekstin kanssa. Kaksi palstaa toi myös lukemiseen mukavuutta ja tasapainoa.

Kahdesta palstasta koitui kuitenkin myös haasteita, sillä tekstit piti lopulta saada tasattua viimeistellyn näköisiksi. Mikäli käytössä olisi ollut vain yksi palsta, tämä olisi ollut huomattavasti helpompaa. Rivien tasaukseen sain apua alan ammattilaiselta. Luvussa 4.3 (s. 19)

myös Laamanen kertoo rivirekisteristä, jolla tarkoitetaan dokumentin apuviivastoa. Rivirekisterin avulla rivit saatiin tasattua siistin näköisiksi. Kuvassa 27 näkyy vasemmalla työstövaiheessa tulostettu kirjan sivu, johon ammattilainen on kirjoittanut kommentin liittyen rivien tasaamiseen. Tämän lisäksi puolestaan kuvan oikealla puolella on lopullisesta työstä otettu kuva, jossa rivit on tasattu.

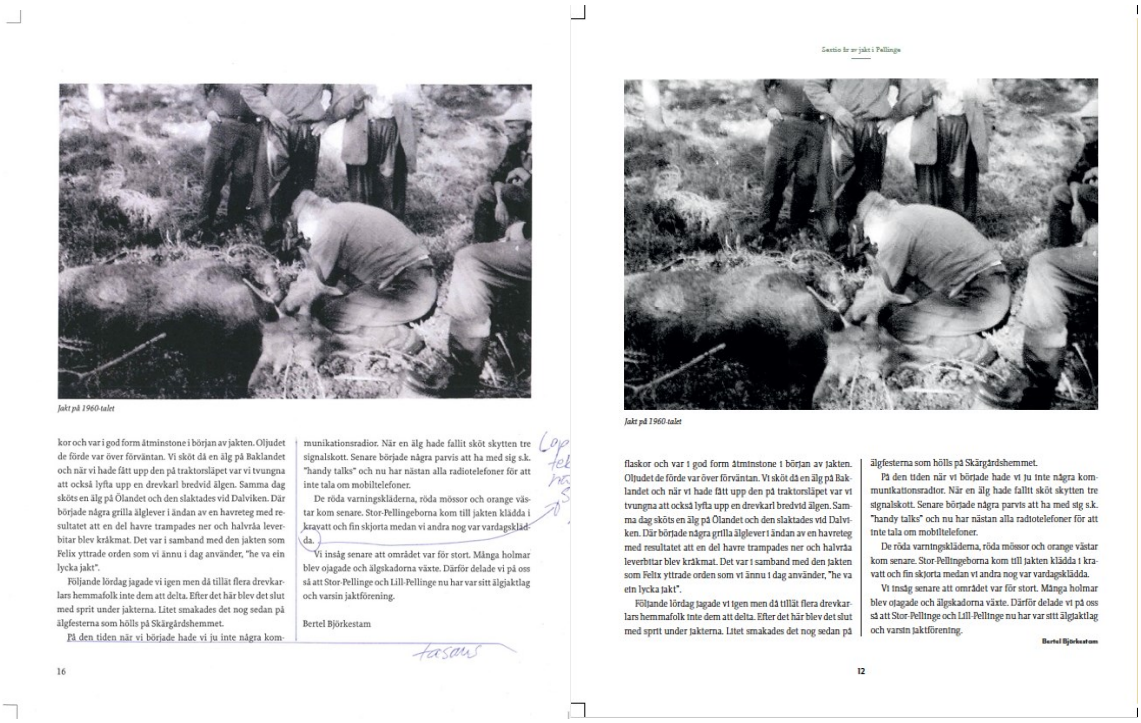

Kuva 27. Tasaamaton rivi (vas.) vs. tasattu rivi (oik.)

7.2.4 Historiikin taitto ja elementtien sommittelu

Keskeisiä elementtejä taitossa olivat kaikki edellisissä alaluvuissa käydyt asiat, mutta näiden lisäksi myös typografia, otsikot, värit ja muut graafiset elementit. Tässä opinnäytetyössä on käsitelty enemmän taiton teknisempää puolta, mutta sivuttu myös joiltain osin värien ja typografian merkitystä taittamiseen. Loin itse Pellingin metsästysseuran historiikkiin värimaailman ja valitsin fontit sekä päätin, miten typografiaa hyödynnetään taiton sommittelussa.

Historiikin taittoon tehtiin hyvin omalaatuinen ratkaisu, jossa jokaisen luvun otsikko sijoitettiin omalle sivulleen beigelle taustalle sivun oikeaan alareunaan. Lukujen otsikkosivu on havainnollistettu kuvassa 28. Tämän avulla luotiin lukujen välille luvun 4.3 (s. 22–23) teoriaan pohjautuen yhteneväisyyttä ja tuotiin esille värejä, jotka historiikkiin oli valittu. Värimaailma kulkee koko kirjan läpi ja jokaisella aukeamalla voi nähdä johdonmukaisuutta sekä värien, että typografian käytön suhteen.

Kuva 28. Lukujen otsikot beigellä taustalla sekä sitaatti

Pohjolan mukaan (s. 8) tavanomainen visuaalinen taitto ei jätä vahvaa muistijälkeä kohderyhmän edustajaan. Tästä syystä historiikkiin pyrittiin tuomaan mukaan myös elementtejä, jotka herättävät lukijan mielenkiintoa. Kuvassa 28 nähtävät sitaatit olivat otsikkosivujen ohella yksi tällainen omalaatuinen mielenkiintoa herättävä elementti.

Sommittelussa otettiin vahvasti huomioon lukijakokemus ja tehtiin kokonaisuudesta mahdollisimman mielenkiintoinen, johdonmukainen ja helposti luettava. Tekstien ja kuvien keskinäinen suhde oli otettu huomioon kirjan jokaisella sivulla. Luvussa 3.3 (s. 10) Juholin ja Loiri summaavat, että keskeinen viesti saadaan lukijalle paremmin perille kuvan ja tekstin yhteisvaikutuksella. Historiikissa oli siis tekstien lisäksi todella paljon havainnollistavia kuvia, jotka tukivat tekstissä kerrottuja asioita. Luvussa 3.3 (s. 10) Huovila kertoo, että kuva kertoo asian juuri niin kuin se on ja sen merkityksen omaksuminen on helpompaa kuin tekstin. Kuvat olivat siis lopputuloksessa todella suuressa roolissa, sillä ne herättävät tekstin ja kerrottavan historian eloon.

Tekstien ja kuvien sommittelua lähdettiin tekemään taittosuunnitelman pohjalta. Luvussa 3.4 (s.12–13) kerrotaan, että julkaisun lopullinen ulkonäkö on aina kiinni siitä, minkälaisen toimeksiantaja tai asiakas siitä haluaa. Tästä syystä historiikkia hyväksytettiin prosessin vaiheissa toimeksiantajalla. Tekstit ja kuvat sommiteltiin pysymään marginaalien sisällä jokaisella aukeamalla. Tekstiä luettiin jatkuvasti taittoa tehdessä, jotta osattiin sijoittaa kuvat oikeisiin kohtiin tukemaan tekstiä. Niin kuin luvussa 3.3 (s.10) kerrotaan, jos tekstiä on

paljon, voidaan kuvien avulla alleviivata ja korostaa viestiä. Näin historiikista saatiin luotua mahdollisimman johdonmukainen kokonaisuus. Tämän lisäksi luotiin joitakin sivuja, joissa elementteinä käytettiin ainoastaan kuvia. Kuvat toimivat hyvin tarinan tukemisessa omana kokonaisuutenaan. Tästä on nostettu esimerkkinä aukeama, joka on havainnollistettu kuvassa 29. Kirjan sivulla 49 on ainoastaan kuvia ja tekstistä nostettu sitaatti, joka on tuotu herättämään mielenkiintoa ja vahvistamaan kirjan visuaalista ilmettä.

Kuva 29. Aukeama, jossa toisella sivulla ainoastaan kuvia ja sitaatti

Jokaisen kuvan alle tai sivuun tuotiin kuvateksti, joka oli samaa fonttiperhettä kuin leipäteksti, mutta hieman pienempää pistekokoa. Kuvateksteihin oli myös lisätty efekteiksi vahvistus (bold) ja kursivointi (italic). Näiden avulla luotiin samankaltaisuutta kuvien välille. Luvussa 4.3 (s. 22–23) käsitellään Gestaltin prykologian lakeja ja yksi näistä laeista on samankaltaisuus. Samankaltaisuus toistuu historiikin sivuilla muun muassa kuvan ja kuvatekstin yhdistelmällä. Kuvatekstit ovat jokaisella kirjan sivulla millilleen saman etäisyyden päässä kuvasta.

7.3 Yhteenveto

Pellingin metsästysseuran historiikista syntyi 104 sivuinen painettu kirja, joka on ollut myynnissä muun muassa Pellingin kyläkaupassa. Historiikin sisältäessä yli sata sivua, sitä ei saatu kokonaisuudessaan tuotua liitteeksi opinnäytetyöhön, joten aiemmissa luvuissa on nostettu esille ainoastaan muutamia yksittäisiä sivuja kirjasta. Projekti kesti yhteensä

noin kolme kuukautta yhteisestä suunnittelu palaverista siihen hetkeen, kun historiikki saatiin painosta. Historiikkia painettiin yhteensä 200 kappaletta.

Historiikin taustatyöhön käytettiin hyödyksi eri alojen historiikkeja, jotka oli painettu kirjoiksi. Kirjoista saatiin irti paljon hyödyllisiä ja merkityksellisiä asioita, joita pystyttiin hyödyntämään metsästysseuran historiikin taitossa. Tällaisia asioita olivat muun muassa tekstin ja kuvien keskinäinen suhde sekä palstojen suositeltu määrä. Tekstiä ja kuvia käsiteltiin luvussa 3.3 (s. 9–11) ja palstoitusta luvussa 4.2 (s. 18–20).

Taustatyön merkitystä sivuttiin hieman luvuissa 3.1 (s. 7–8) sekä 3.2 (s. 8–9). Nämä luvut käsittelivät kohderyhmää ja julkaisun sovellusalueita. Historiikin osalta kohderyhmä oli suhteellisen selkeä ja rajattu, sillä kirja oli kirjoitettu ruotsiksi ja se oli myynnissä Pellingin kyläkaupassa, joten kohderyhmänä olivat metsästyksestä kiinnostuneet ruotsinkieliset saariston asukkaat ja mökkiläiset. Sovellusalueita ei ollut muita kuin painettu kirja. Kirja on olemassa myös pdf-muodossa, mutta se ei ole yleisessä jaossa.

Tekstit ja kuvamaailma saatiin toimeksiantajalta valmiina ja niitä ei tarvinnut enää taiton suunnittelu vaiheessa pohtia kovinkaan paljoa. Historiikissa oli muutamia lukuja, joihin kuvia ei ollut valittu ja ne valittiin taittoprosessin edetessä. Juholinin ja Loirin mukaan luvussa 3.3 (s. 10) on yleistä, että tekstit ja kuvat saadaan valmiina toimeksiantajalta tai asiakkaalta.

Taittosuunnitelma oli täysin uusi työkalu, jota en ollut käyttänyt aiemmin esimerkiksi Aleksanterinkruunun brändikäsikirjan taittoprosessissa. Taittosuunnitelmaa ja sen käyttöä käsiteltiin luvussa 3.4 (s. 11–13). Graafisen ja Hekun mukaan mukaan (s. 11–12) taittosuunnitelma on suotavaa tehdä paperille, jotta siitä on helppoa hahmottaa kokonaiskuva. Näin tehtiin myös historiikin kanssa. Taittosuunnitelmia luotiin kaksi kappaletta, joista toinen valittiin lopullisen taiton tekemisen tueksi. Taittosuunnitelma osoittautui todella hyödylliseksi työkaluksi ja siksi sitä on käytetty myös luvussa 8 esiteltävässä graafisen ohjeiston taittoprosessissa.

Sivujen koko valittiin yhteisessä palaverissa toimeksiantajan kanssa. Kirjasta ei haluttu pientä A5 kokoista, sillä silloin kuvat olisivat jääneet turhan pieniksi. Koen, että kirjan koko valinta osui hyvin oikeaan ja koko antaa nyt tarpeeksi tilaa kuvien ihastelulle. Luvussa 3.3 (s. 10) Juholin ja Loiri summaavat, että kuvissa pystytään vahvistamaan vastaanottajan mielikuvaa halutusta aiheesta. Tässä onnistuttiin historiikin osalta todella hyvin, sillä havainnollistavia tarinaa tukevia kuvia oli saatavilla todella paljon.

Elementtien sommitteluun saatiin apua alan ammattilaiselta. Tämä oli minulle todella tärkeää, sillä aiempi kokemukseni taittamisesta oli suhteellisen suppeaa. Taittamiskokemukseni rajoittui ainoastaan luvussa 6 esiteltyyn Aleksanterinkruunun brändikäsikirjaan sekä muutamiin pienempiin harjoitustehtäviin. Historiikkia taittaessa en ollut vielä lukenut esimerkiksi luvussa 4.3 (s. 22–23) esiteltyä Gestaltin psykologiaa. Mikäli olisin ollut tietoinen Gestaltin psykologiasta ja laeista olisin sommitteluvaiheessa ollut entistäkin varmempi ja pystynyt luomaan mielenkiintoisempia kokonaisuuksia.

Pellingin metsästysseuran historiikin taitto oli kuitenkin todella hyödyllinen, opettavainen ja mielenkiintoinen projekti. Opin todella paljon uusia asioita taittamisesta, joita pystyin hyödyntämään myös luvussa 8 esiteltävään graafisen ohjeiston taittoprosessiin. Toimeksiantaja oli myös todella tyytyväinen lopputulokseen ja historiikin onnistunut taitto olikin yksi syy sille, miksi jatkoimme Pellingin metsästysseuran kanssa yhteistyötä graafisen ohjeiston merkeissä.

8 Tuotos 3: Pellingin metsästysseuran graafisen ohjeiston taitto

Graafinen ohjeisto on luotu samalle yhdistykselle, jolle myös edellisessä luvussa esitelty historiikki on luotu, eli Pellingin metsästysseuralle. Metsästysseura on pieni yhdistys, jolla ei ole tällä hetkellä olemassa esimerkiksi virallisia verkkosivuja. Graafisen ohjeiston raamien avulla metsästysseuran on mahdollista luoda muun muassa nettisivut ja johdonmukaistaa kaikkea markkinointia ja viestintää.

Toimeksianto graafiseen ohjeistoon saatiin samalla kun taitettiin metsästysseuran historiikkia. Yhdistykselle oli tarpeen saada yhteen paikkaan kerättyä logo ja sen käyttö, värit, typografia sekä painettu materiaali eli esimerkit kirje- ja laskupohjista. Graafisesta ohjeistosta tehtiin yhdeksän sivuinen tiivis digitaalinen pakkaus, johon on kerätty kaikki keskeiset ja yhdistykselle tärkeät elementit. Kuvasta 30 löytyy kollaasi graafisen ohjeiston sivuista. Näiden graafisten ohjeiden pohjalta yhdistyksen on mahdollista lähteä toteuttamaan muun muassa verkkosivuja ja muuta markkinointia.

Kuva 30. Graafinen ohjeisto kokonaisuudessaan

Graafisella ohjeistolla tarkoitetaan yrityksen visuaalisten raamien määrittämistä. Graafinen ohjeisto sisältää ohjeet kaikkien graafisten elementtien käyttöön, joille yrityksellä on tarvetta. Graafisessa ohjeistuksessa määritellään siis yrityksen ilme ja luodaan raamit sille,

miten yritys näyttäytyy ulkoisille osapuolille. Näin luodaan yritykselle tunnettuutta ja vahvistetaan sen mielikuvaa sidosryhmien keskuudessa. (Valokki Design 24.9.2019.)

Yrityksen ilmeestä voidaan käyttää monia nimityksiä kuten visuaalinen ilme, visuaalinen identiteetti tai graafinen ilme. Yritysilmeeseen kuuluu erilaisia elementtejä, joiden käyttöä määritellään graafisessa ohjeistuksessa. Elementtejä voivat olla muun muassa yrityksen logo, värimaailma, typografia sekä lomakepohjat kuten kirje- ja laskutuspohja. Graafisen ohjeiston pohjalta kaikkien yrityksen markkinointiin ja ulkoiseen sekä sisäiseen viestintään liittyvien henkilöiden on helppoa toteuttaa johdonmukaisesti ja yhtenäisesti samaa linjaa visuaalisesti. (Valokki Design 24.9.2019.)

Pellingin metsästysseuran graafisen ohjeiston kohderyhmänä ovat erityisesti yhdistyksen työntekijät ja mahdolliset ulkoiset tahot, jotka toteuttavat yhdistyksen visuaalista ilmettä. Graafinen ohjeisto takaa sen, että yhdistyksen viestintää harjoittavat henkilöt pystyvät johdonmukaisesti toteuttamaan haluttua visuaalista ilmettä. Mikäli on tarvetta, niin digitaalista graafista ohjeistoa on myös helppo jakaa eteenpäin esimerkiksi painotaloihin tai verkkosivujen toteutuksesta vastaavalle henkilölle.

Työkaluina graafisen ohjeiston taittoprosessissa on käytetty taittosuunnitelmaa ja taittoohjelmana Adoben InDesignia. Taittosuunnitelma on luotu vapaasti paperille itse ja hahmoteltu niiden aihealueiden mukaan, mitä toimeksiantaja on graafiseen ohjeistoon halunnut sisällytettävän. Taittosuunnitelmaa on käytetty pohjana graafisen ohjeiston taitto vaiheessa, kun ohjeistoa on lähdetty kasaamaan InDesignissa.

Seuraavissa luvuissa käydään läpi Pellingin metsästysseuran graafisen ohjeiston taittoprosessi kokonaisuudessaan. Prosessiin kuului laajan taustatyön tekeminen ja inspiraation hakeminen, taittosuunnitelman laatiminen, sivujen, marginaalien ja palstoituksen määrittäminen sekä elementtien sommittelu toimivaksi kokonaisuudeksi. Kaikista näistä osa-alueista kerrotaan omissa alaluvuissaan ja aiheet käydään läpi havainnollistaen prosessia kuvien avulla sekä analysoiden omaa työskentelyä.

8.1 Taustatyö

Taustatyö on kaikkien opinnäytetyössä läpikäytävien tuotosten kohdalla todettu erittäin hyödylliseksi osaksi taittoprosessia. Kuten Jaskara luvussa 3.2 (s. 8–9) määrittää, taittamiseen vaikuttaa suuresti se mihin mediaan tai tarkoitukseen julkaisua ollaan tekemässä. Näin ollen taustatyö suositellaan tehtävän samantyylisten julkaisuiden pohjalta. Metsästysseuran graafinen ohjeisto on digitaalinen julkaisu, joka kuitenkin muistuttaa tyyliltään painettua julkaisua.

Inspiraation lähteeksi oli luonnollista valita digitaaliseen ympäristöön luotuja graafisia ohjeistoja ja visuaalisia identiteettejä. Adoben Behance sivusto oli jo Pellingin metsästysseuran historiikin taiton osalta käytössä, joten oli tiedossa, että sieltä voidaan löytää paljon luovan alan ammattilaisten tekemiä töitä ja projekteja. Erityisesti Behancesta haettiin mahdollisimman minimalistisia visuaalisia identiteettejä sekä yritysilmeitä, sillä samankaltaisista töistä oli helpompaa ammentaa inspiraatiota. Kuvasta 31 löytyy kollaasi, jossa on kuvia eri visuaalisten identiteettien sivuista, jotka otettiin mukaan taustatyöhön. Behancesta löytyi projekteja ja töitä muun muassa käyttämällä hakusanoja: visual identity, visual guidelines ja brand identity.

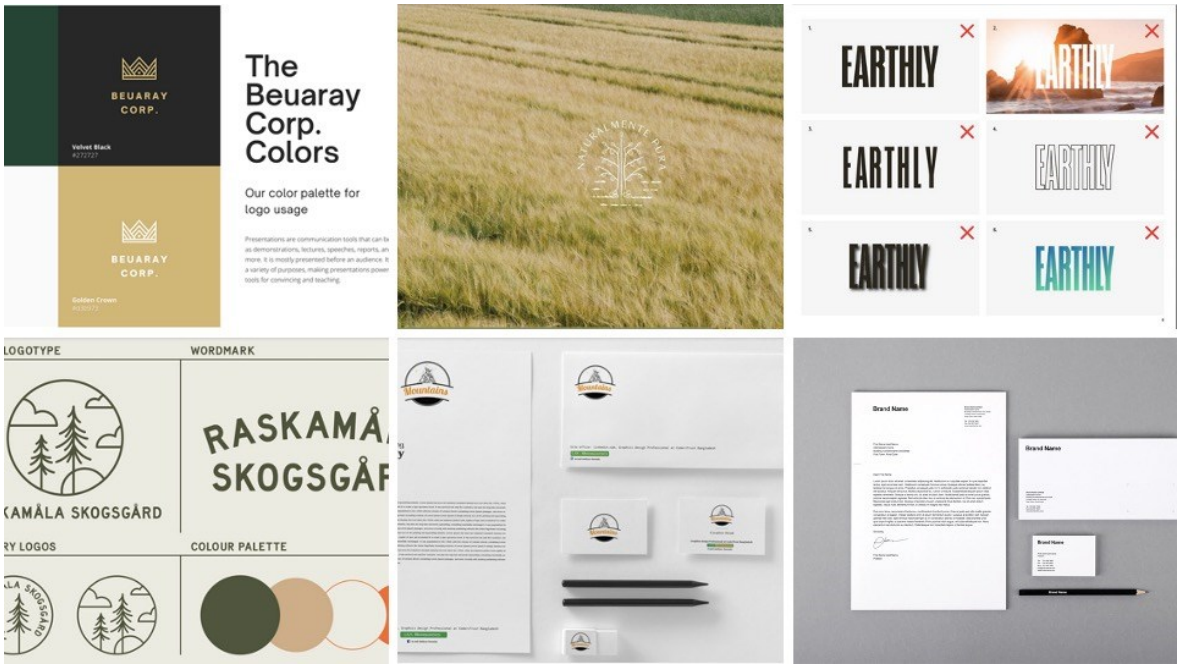

Kuva 31. Sivuja kuudesta erilaisesta graafisesta ohjeistosta (mukaillen Al Alimón Studio 2021; Hossain 2021; Khan 2021; Pedersen 2018; Stepanenko 2014; Yacheva 2021)

Yllä mainituilla hakusanoilla löytyi lisäksi verkosta erilaisia sivustoja, joista saatiin tietoa siitä, mitä kaikkea graafisen ohjeiston on määrä sisältää. Googlen kuvahaku toimi loistavana lisänä taustatyön tekemisessä hakusanoilla: hunting ja visual identity nature. Inspiraatiota haettiin myös luonnosta etenkin graafisen ohjeiston värimaailman luomiseen.

8.2 Taiton osa-alueet

Taittoprosessi eteni suhteellisen samalla kaavalla kuin luvuissa 6 ja 7 esiteltyjen teosten taittoprosessit. Pellingin metsästysseuran graafista ohjeistoa lähdettiin pitkälti rakentamaan samojen visuaalisten elementtien pohjalta, joita käytettiin myös Pellingin metsästysseuran historiikissa. Tämä päätös pohjattiin siihen, että visuaalisia elementtejä oli kirjaa taittaessa jo pohdittu yhdistyksen kannalta toimintaan sopiviksi.

Taittoprosessiin kuului taittosuunnitelman luominen vapaalla kädellä paperille, teksti- ja kuvamaailman luominen, sivujen, marginaalien ja palstojen koon ja määrän määrittäminen sekä elementtien sommittelu yhtenäiseksi ja mielenkiintoiseksi kokonaisuudeksi. Seuraavissa alaluvuissa käydään läpi taittoprosessi kokonaisuudessaan ja havainnollistetaan vaiheita kuvilla. Tämän lisäksi lopuksi vedetään yhteen luvussa kahdeksan käydyt asiat ja vertaillaan graafisen ohjeiston taittoprosessia Aleksanterinkruunun ja historiikin taittoprosesseihin.

8.2.1 Tekstit ja kuvamaailma

Graafiseen ohjeistoon ei ollut valmiina minkäänlaisia tekstejä tai kuvamaailmaa. Tekstit ja kuvamaailma ideoitiin ja luotiin ohjeistoon alusta lähtien itse. Tekstejä oli tarkoitus aluksi olla jokaisella graafisen ohjeiston sivulla kuvaamassa sitä, mitä minkäkin otsikon alla haluttiin kerrottavan. Luvussa 3.3 Juholin & Loiri (s. 10) summaavat, että mikäli julkaisussa on liikaa tekstiä, voidaan kuvien avulla alleviivata ja korostaa viestiä. Graafisessa ohjeistuksessa päädyttiinkin siihen, että kuvat kertovat enemmän kuin pitkät tekstit. Teksteinä toimivat siis ainoastaan otsikot sekä värimaailmasta kertova lyhyt leipäteksti. Tekstiosioita on havainnollistettu kuvassa 32.

Kuva 32. Graafisen ohjeiston tekstiosioita

Graafinen ohjeisto toteutettiin sekä suomeksi, että ruotsiksi. Pellingin metsästysseuran virallinen yhdistyskieli on ruotsi, joten tästä syystä se toteutettiin kahdella eri kielellä. Suomen kielistä versiota voidaan tarvittaessa jakaa suomenkielisille tekijöille, mikäli ulkoinen toimija toteuttaa esimerkiksi yhdistyksen verkkosivuston. Suomenkieliset tekstit käännettiin siis myös ruotsin kielelle.

Kuvamaailmassa haluttiin tuoda esille metsää ja luontoa. Kuvamaailma on luvun 3.3 (s. 10) mukaan tehty siihen muotoon, minkä julkaisun kanava vaatii. Graafisen ohjeiston ollessa digitaalinen ja kuvamaailman ollessa suurimmaksi osaksi grafiikkaa, kuvamaailmaa

ei tarvinnut sen kummemmin käsitellä. Samassa luvussa Juholinin & Loirin (s. 10) mukaan kuvamaailmalla on paljon merkitystä viestin välittymisen ja brändimielikuvan kannalta. Tästä syystä tarkoituksena oli tuoda graafiseen ohjeistoon maanläheistä kuvamaailmaa, jotta se on helposti yhdistettävissä yhdistykseen ja sen toimintaan.

Ulkoista kuvamaailmaa on käytetty kuitenkin hyvin vähän. Hyödyksi on käytetty yhtä kuvapankista löydettyä kuvaa metsästä, jossa heijastuu Pellingin metsästysseuralle määritelty värimaailma. Kuvapankista haettua kuvaa on käytetty sekä graafisen ohjeiston etusivun taustalla, kuvan 32 (yllä) mukaisesti, että värimaailman havainnollistamisen yhteydessä kuvan 33 mukaisesti. Muu kuvamaailma on luotu itse ja siinä on käytetty kaikkia väripalettiin määriteltyjä värejä.

Kuva 33. Kuvapankista otettu kuva sivun taustaksi

8.2.2 Taittosuunnitelma

Luvussa 3.4 Graafisen ja Hekun (s. 11–12) mukaan taittoa suunnitellessa on suotavaa luoda ideasta sivutaittomalli. Sivutaittomallin avulla pystytään hahmottamaan taiton kokonaiskuva ja istuttamaan elementtejä jo alustavasti paikoilleen. Graafisesta ohjeistosta luotiin sivutaittomalli, joka on havainnollistettu kuvassa 34. Samassa luvussa Juholinin & Loirin mukaan (s. 11) taittosuunnitelma voidaan luoda ennalta määritellyn sivumäärän mukaan. Näin tehtiin graafisen ohjeiston kanssa, sillä sivumäärä päätettiin etukäteen aihealueiden mukaisesti. Sivutaittomallista löytyy taiton alustava sivumäärä, elementit hahmoteltuna alustavasti paikoilleen, sivujen koko, marginaalien koko ja otsikoiden sekä leipätekstin fonttien pistekoko.

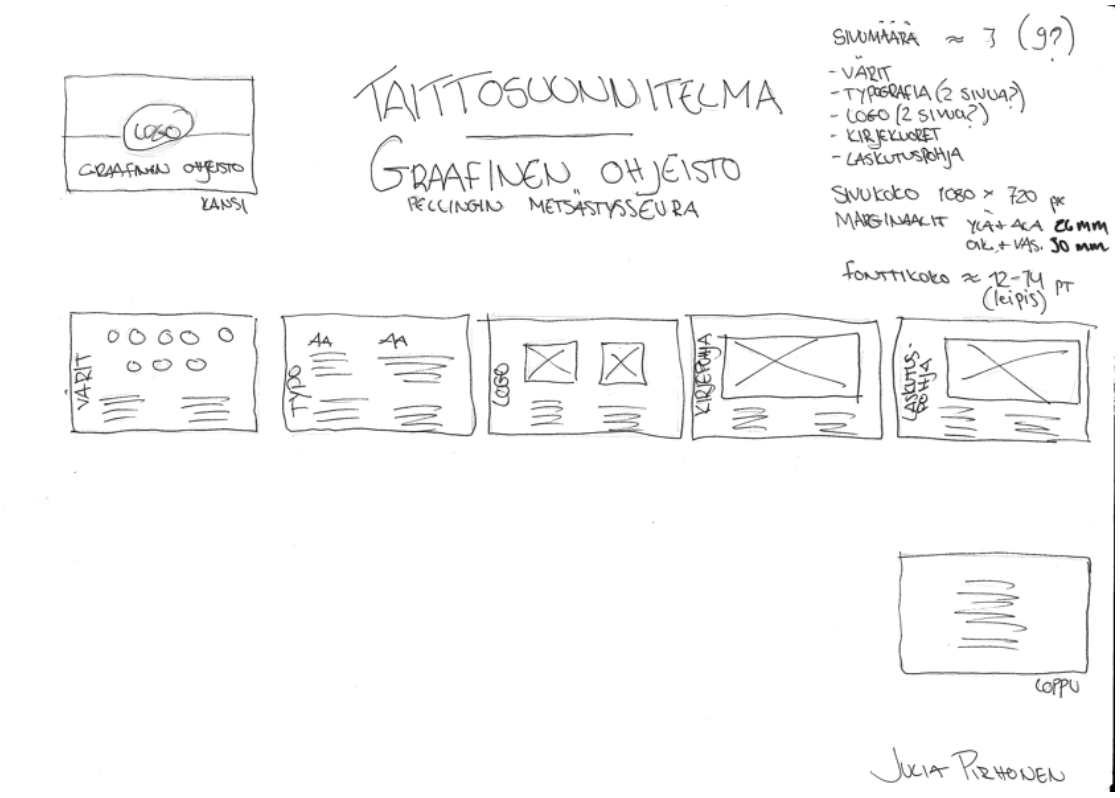

Kuva 34. Pellingin metsästysseuran graafisen ohjeiston taittosuunnitelma

Osa-alueet, joita graafiseen ohjeistoon haluttiin mukaan, oli päätetty toimeksiantajan kanssa yhdessä jo ennen työn aloittamista. Toimeksiantajan mukaan yhdistyksellä oli tarvetta saada kasattua yhteen paikkaan käytössä olevat visuaaliset elementit, joita olivat logo ja sen käyttö, värimaailma, typografia sekä painettu materiaali eli kirje- ja laskutuspohja.

Taittosuunnitelmasta tehtiin yksi versio, jota pyrittiin parhaan mukaan hyödyntämään lopullista taittoa tehdessä. Muutoksia lopulliseen taittoon tuli muutamia kuten esimerkiksi se, että otsikoiden paikka ei ole lopullisessa taitossa sama, mikä se on taittosuunnitelmassa. Taittosuunnitelma antoi kuitenkin hyvän lähtökohdan tarkastella alkuperäistä ideaa ja luoda lopullinen taitto suhteellisen samalla kaavalla, millä taittosuunnitelmakin oli tehty.

8.2.3 Sivut, marginaalit ja palstoitus

Graafisen ohjeiston sivumääräksi asetettiin taittosuunnitelmaan alustavasti 7–9. Tässä vaiheessa ei ollut vielä varmaa, kuinka paljon sivumäärä tulee muuttumaan sommittelun myötä. Luvussa 4.1 (s. 17) kerrotaan siitä, kuinka digitaalisten julkaisuiden sivumäärä voi olla mitä tahansa, kun taas painetuissa julkaisuissa sivumäärän tulee olla jaollinen neljällä. Graafisen ohjeiston osalta sivumäärällä ei ollut kovinkaan suurta merkitystä, sillä si-

vuja pystyttiin poistamaan tai lisäämään sitä mukaa, kun taittaminen eteni. Graafisen ohjeiston lopullinen sivumäärä oli yhdeksän. Yhdeksään sivuun saatiin mahtumaan kaikki graafiselle ohjeistolle oleelliset osa-alueet eli värimaailma, typografia, logo ja sen käyttö sekä painettu materiaali.

Graafisen ohjeiston sivukooksi valikoitui pikseleissä 1080 px x 720 px, joka puolestaan on millimetreissä 381 mm x 254 mm. Luvussa 4.1 (s.17) määritellään, että taiton sivut voivat olla minkä kokoisia tahansa, sillä ne pystytään taitto-ohjelmassa asettelemaan millilleen juuri siihen kokoon kuin halutaan. Usein myös asiakkaalla tai työn toimeksiantajalla saattaa olla näkemys sivujen kokoon, mutta graafisen ohjeiston kohdalla sivukoko määriteltiin itse.

Sivukoko valikoitui taustatyön tekemisen jälkeen. Eri verkkosivustoilta haettiin tietoa siitä, mikä on digitaalisen julkaisun ideaalein koko. Luvussa 3.2 (s. 8) sivuttiin hieman sitä, että julkaisuissa tulee tänä päivänä ottaa huomioon niiden responsiivisuus, joka tuli kyseeseen myös graafisen ohjeiston kohdalla. Graafisesta ohjeistosta haluttiin mahdollisimman toimiva kokonsa puolesta niin, että se näyttää hyvältä mahdollisimman monella eri kokoisella näytöllä. Taustatyötä tehdessä kävi ilmi, että 1080 px x 720 px on suhteellisen paljon käytetty koko tämän tyyppisissä digitaalisissa julkaisuissa. Tässä koossa graafinen ohjeisto toimii hyvin useimpien tietokoneiden näytöillä sekä suhteellisen hyvin myös älypuhelimen näytöllä, kun puhelin käännetään vaakasuoraan.

Marginaalit asetettiin kuvan 35 mukaisesti niin, että ylä- ja alamarginaalien koko oli 26 mm ja oikean sekä vasemman reunan marginaalien koko 30 mm. Luvussa 4.1 (s. 18) Butterickin mukaan tyhjä tila on taittamisen kannalta tärkeää, sillä se helpottaa vastaanottajan lukukokemusta ja on tyylikästä. Tämän lisäksi Butterick summaa (s. 18), että mikäli julkaisu on vapaamuotoinen, voidaan marginaaleilla hieman leikkiä. Näistä syistä graafisessa ohjeistossa marginaaleja käytettiin tietoisesti niin, että kaikki sivuilla olevat keskeiset elementit aseteltiin pysymään marginaalien sisällä, jotta niiden ympärille jäisi reilusti tyhjää tilaa luomaan ilmavuutta taittoon. Vasemmassa yläreunassa jokaisella sivulla sijaitseva otsikko sekä oikeassa alareunassa jokaisella sivulla sijaitseva sivunumero puolestaan jätettiin marginaalien rajalle tai sen ulkopuolelle, jotta se ei sotkisi keskeisiä elementtejä ympäröivää tyhjää tilaa.

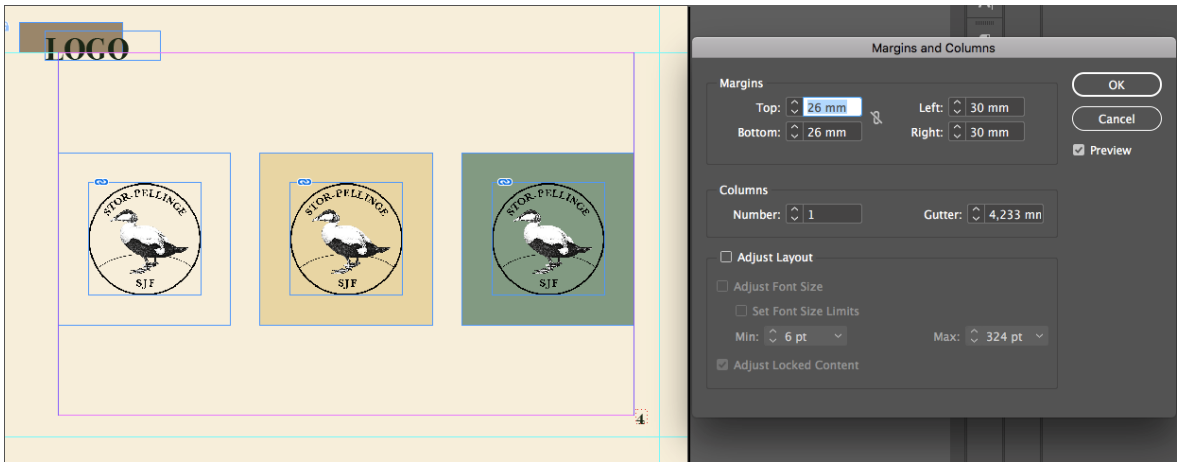

Kuva 35. Marginaalit taittonäkymässä

Graafisessa ohjeistossa ei määritelty taittoon valmiiksi palstoja lainkaan, sillä alussa oli jo tiedossa, että tekstiä ei tulla kirjoittamaan kovinkaan paljoa. Kokonaisilla lauseilla kirjoitettua tekstiä löytyy graafisesta ohjeistosta ainoastaan sivulta yksi, missä on kirjoitettu metsästysseuran värimaailmasta. Tämä lyhyt tekstin pätkä on kuvan 32 mukaisesti jaettu kahteen palstaan ja fontin pistekoko on määritelty olemaan 12 pt. Itkosen mukaan luvussa 4.2 (s. 19) suomenkieliseen tasapalstaan ideaali rivikohtainen merkkimäärä on 55–60 merkkiä ja minimi puolestaan 35–40 merkkiä. Graafisen ohjeiston värimaailmaa kuvaavassa tekstissä on pysytty Itkosen määrittämissä arvoissa. Rivikohtainen merkkimäärä on 46 merkkiä, joka osuu juuri minimin ja ideaalin merkkimäärän välille. Tähän päädyttiin siitä syystä, että teksti saadaan näyttämään paremmalta, kun se jaetaan kahteen palstaan ja se on myös helposti luettavissa.

8.2.4 Graafisen ohjeiston taitto ja elementtien sommittelu

Taittaminen ja elementtien sommittelu pyrittiin tekemään taittosuunnitelman pohjalta. Osittain tämä toteutuikin, mutta taittosuunnitelmaa ei kuitenkaan seurattu orjallisesti. Luvussa 2 (s. 4–6) käydään läpi sitä, että taittaminen on osa graafista suunnittelua ja graafiseen suunnitteluun kuuluu vahvasti luovuus ja ideointi. Tästä syystä myös metsästysseuran graafisen ohjeiston lopullista taittoa tehdessä syntyi uusia luovia näkökulmia ja siksi taittosuunnitelmaa ei noudatettu täydellisesti.

Luvussa 4.2 (s. 20) käydään lyhyesti läpi erilaisia taittotyylejä. Juholinin & Loirin sekä Graafisen (s. 20) mukaan yleisimpiä perustaittotyylejä ovat staattinen ja dynaaminen taitto. Staattista usein käytetään julkaisuissa, joissa on paljon tekstiä ja dynaamista taas vapaamuotoisemmissa julkaisuissa, joissa tekstiä on mahdollisesti vähemmän. Graafisen ohjeiston taitto kallistuu dynaamisen taiton puolelle, sillä tekstiä on vähän ja taittaminen oli

vapaamuotoisempaa elementtien sommittelua niin, että taitosta saatiin mielenkiintoinen ja helposti luettava kokonaisuus.

Gestaltin psykologiaa ja lakeja käydään läpi luvussa 4.3 (s. 22–23). Näitä pyrittiin hyödyntämään graafista ohjeistoa taittaessa. TipTutin mukaan (s. 22) ihminen pyrkii ymmärtämään visuaalista suunnittelua Gestaltin lakeihin pohjautuen ja järjestämään näkemäänsä niin, että siitä rakentuisi jokin järkevä visuaalinen kokonaisuus. Gestaltin laeista neljäs käsittelee läheisyyttä, joka tarkoittaa elementtien läheisyyttä toisiinsa. Lait on määritelty järjestyksessä luvussa 4.3 (s. 22). Läheisyyden lakia on hyödynnetty graafisen ohjeiston sivuilla yksi ja kaksi kuvan 36 mukaan. Näillä sivuilla käsitellään metsästysseuran värimaailmaa ja väreistä haluttiin luoda yhtenäinen kokonaisuus, jossa värit on tuotu esille mielenkiintoisella tavalla.

Kuva 36. Graafisen ohjeiston sivut, jotka käsittelevät värimaailmaa

Sivulla yksi värit ovat sommiteltu yhtenäiseksi objektiksi, vaikka ne ovatkin kaikki omia elementtejään. Näin katsoja pystyy yhdistämään ne toisiinsa niin, että niistä muodostuu yksi järkevä kokonaisuus. Sivulla kaksi puolestaan värit on hajautettu toisistaan, mutta koska ne on edellisellä sivulla esitetty yhtenä objektina, pystyy katsoja näkemään ne edelleen yhtenä kokonaisuutena. Tämän lisäksi värien sommittelussa on hyödynnetty Gestaltin psykologian kolmatta lakia, joka on samankaltaisuus. Värit on havainnollistettu saman muotoisiksi objekteiksi, jotta katsojan on helppoa muodostaa niistä yksi yhtenäinen kokonaisuus. Luvussa 4.3 Galvinin ja Leen mukaan (s. 22) Gestaltin psykologiaa hyödynnettäessä taitosta voidaan luoda kokonaisuus, joka on katsojalle helposti ymmärrettävä. Näiden lisäksi Gestaltin psykologiasta tuttuja lakeja hyödynnettiin löyhästi myös graafisen ohjeiston muilla sivuilla. Tästä esimerkkinä on nostettu painettuja materiaaleja sisältävät sivu sekä sivu, jossa käydään läpi logon käyttöä kuvassa 37. Näistä voidaan huomata, että Gestaltin laeista on käytetty muun muassa läheisyyden lakia sekä samankaltaisuutta.

Kuva 37. Gestaltin psykologian käyttöä graafisessa ohjeistossa

Graafiseen ohjeistoon laaditut värit sekä typografia näkyy myös jokaisella sivulla läpi taiton. Värien käyttöä on mietitty tarkkaan niin, että niille määritelty hierarkia toteutuu myös taitossa. Värimaailmaa koskevilla sivuilla on määritelty, että vihreät ja ruskean sävyt ovat päävärejä ja muut värit toimivat efekteinä. Tämä on pyritty huomioimaan esimerkiksi niin, että vaalean ruskean tai beigen sävyä on käytetty vahvasti sivujen pohjana, tumman vihreää on käytetty otsikoissa ja vaaleanvihreää puolestaan esimerkiksi logon taustalla ja käyntikortin väripohjana. Muut värit on tuotu mukaan tehosteina kuten otsikoiden alle palkkeina tai sivujen alareunoihin kehystämään sivunumeroita.

Otsikot ja sivunumerot on tuotu jokaisen sivun nurkkaan kehystämään sivujen keskeisiä elementtejä. Näissä voidaan katsoa myös luvussa 4.3 (s. 22) läpikäytävän Gestaltin psykologian toteutuvan osittain, sillä Gestaltin laeista ensimmäinen on jatkuvuus. Otsikoiden ja sivunumeroiden sekä sivunumeroita kehystävien viivojen voidaan katsoa tuovan jatkuvuutta graafisen ohjeiston jokaiselle sivulle. Näin katsoja pystyy hahmottamaan visuaalisen jatkumon.

Graafisen ohjeiston sommittelussa pyrittiin mahdollisuuksien mukaan käyttämään apuna gridejä eli InDesignin apuviivastoa, joka on luvun 4.3 (s. 21) mukaan hyvä työkalu siihen, että lopputuloksesta saadaan rytmikäs ja tasapainoinen. Apuviivoja käytettiin graafisen ohjeiston taittamisessa vähän, mutta tärkeiden elementtien sommittelun kannalta ne olivat keskeisiä. Suurimmaksi osaksi taittoa tehdessä raameina käytettiin marginaaleja ja elementtien keskittämistä sivuille. Kuvan 38 mukaan apuviivoja käytettiin kuitenkin sivunumeroiden ja niitä kehystävien viivojen tasaamiseen paikoilleen jokaisella sivulla. InDesign taitto-ohjelma mahdollistaa apuviivojen kopioinnin millilleen samaan kohtaan jokaiselle sivulle, joten tästä oli paljon apua sivunumeroiden sommittelussa.

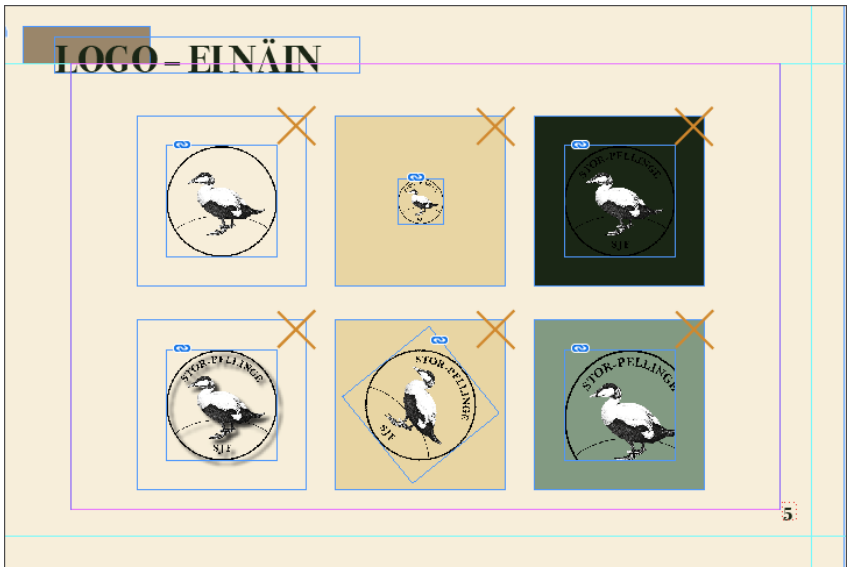

Kuva 38. Vaaleansiniset apuviivat sivun oikeassa reunassa taittonäkymässä

Tämän lisäksi käytettiin hyödyksi InDesignissa automaattisesti elementtejä liikuttaessa syntyviä apuviivoja. Automaattisesti syntyvät apuviivat ovat hyvä työkalu, sillä niitä ei tarvitse lukita sivuille vaan ne syntyvät aina, kun elementtejä liikuttaa. Näin pystytään sommittelemaan elementtejä haluttuun kohtaan ilman apuviivojen lukittamista.

8.3 Yhteenveto

Taustatyön merkitystä sivuttiin hieman luvussa 3.1 (s. 7–8) ja luvussa 3.2 (s. 8–9). Näissä luvuissa käytiin läpi kohderyhmän ja keskeisen viestin tärkeyttä julkaisussa sekä julkaisun sovellusalueita. Taustatyötä oli graafisen ohjeiston suunnitteluvaiheessa tehty hyvin perusteellisesti, sillä minulla oli jo kokemusta taittotöistä, olin päässyt tekemään töitä ammattilaisten avustamana ja luomaan teoriapohjaa tekemiselle. Graafisen ohjeiston taustatyössä käytettiin inspiraation lähteenä erilaisia graafisia ohjeistoja ja visuaalisia identiteettejä, joista saatiin kattava yleiskuva siitä, mitä ohjeiston tulisi sisältää ja millaisella tavalla nämä osa-alueet tulisi visualisoida ohjeistoon. Koen, että taustatyön laajuudesta oli todella paljon hyötyä graafisen ohjeiston suunnittelu- ja toteutusvaiheessa.

Taittosuunnitelman teko aloitettiin jo hieman ennen taustatyön tekemistä. Koen itse, että taittosuunnitelmaa olisi voinut alkaa hahmottelemaan vasta taustatyön tekemisen jälkeen, sillä silloin olisi ollut enemmän annettavaa myös suunnitelmalle. Vaikka suunnitelmaa hyödynnettiinkin lopullista taittoa tehdessä, olisi se voinut olla hieman tarkemmin laadittu kuin mitä se oli. Niin kuin Graafinen ja Heku luvussa 3.4 (s. 12) määrittävät taittosuunnitelmia voisi tehdä enemmän kuin yhden, joista voisi päättää mieleisensä tai yhdistellä suunnitelmien elementtejä. Graafista ohjeistoa tehdessä loin ainoastaan yhden suunnitelman ja

ideoita tuli lisää matkan varrella, joten siksi taittosuunnitelman noudattaminen jäi hieman vähäisemmäksi.

Tekstit ja kuvamaailma luotiin vasta varsinaista taittoa työstettäessä. Tässä ei siis edetty täysin sen mukaan, mitä teoriassa oli määritelty. Luvussa 3.3 (s. 10) Heku määrittelee, että kuvat olisi hyvä olla valittuna ennen varsinaisen taiton aloittamista, jotta ne on helppoa suoraan sommitella taittoon. Tein itse niin, että lähdin idean pohjalta kokeilemaan, mikä toimii parhaiten ja päädyin siihen, mikä kuvamaailma näytti selkeältä ja sopi yleisesti taiton tyyliin. Aikataulun puolesta olisi ollut nopeampaa määrittää kuvamaailma jo ennen varsinaisen taiton aloittamista, mutta minulle tämä päinvastainen työskentely tyyli sopi paremmin.

Sivumäärän ja -koon määrittämiseen tehtiin taustatyötä ja mielestäni niiden määrittämisessä onnistuttiin. Myös marginaalien hyödyntäminen toteutui erinomaisesti taitossa, sillä kaikki sivuille asetellut elementit keskitettiin marginaalien sisään, joka toi tasapainoa julkaisulle. Sivuja ja marginaaleja käsiteltiin luvussa 4.1 (s. 18), jossa Rahunen määrittelee muun muassa, että marginaalit ovat taiton luettavuuden, rakenteen ja ulkonäön kannalta tärkeitä.

Sommittelussa käytettiin paljon hyödyksi luvussa 4.3 (s. 22) esiteltyä Gestaltin psykologiaa ja siihen liitettyjä lakeja tai sääntöjä. Hyödyksi käytettiin jatkuvuutta, samankaltaisuutta sekä läheisyyttä. Näiden avulla graafisesta ohjeistosta saatiin luotua tiivis, helposti luettava ja mielenkiitoinen kokonaisuus. Koen itse, että sommittelussa onnistuttiin todella hyvin ja sisältö tulee olemaan hyödyllinen toimeksiantajalle.

Graafisen ohjeiston taittoprosessi erosi huomattavasti luvussa 7 esiteltyyn historiikkiin nähden. Historiikki oli reilu 100 sivuinen painettu kirja, jossa oli huomattavasti enemmän tekstiä kuin kuvia, taitto oli staattisempaa, taustatyö erilaista ja esimerkiksi marginaalien ja sivumäärän määrittämisessä päti eri säännöt. Luvun 3.2 (s. 8) mukaisesti painettujen ja digitaalisten julkaisuiden taittamisessa pätee hieman eri säännöt ja tämä näkyi myös omassa tekemisessä.

Aleksanterinkruunun brändikäsikirjaan verrattuna graafisen ohjeiston taitto oli suhteellisen samankaltaista. Molemmat näistä olivat digitaalisia julkaisuita, taittaminen oli dynaamisempaa ja sommittelu suhteellisen vapaamuotoista. Julkaisuiden sovellusalueita käsiteltiin luvussa 3.2 (s. 8) ja taittotyylejä puolestaan luvussa 4.2 (s. 20). Koen, että metsästysseuran graafinen ohjeisto on kuitenkin paremmin taitettu kuin Aleksanterinkruunun brändikäsi-

kirja. Tähän varmasti vaikutti vahvasti lähtökohtaisesti se, että Aleksanterinkruunun brändikäsikirjaa varten ei tehty kunnollista taustatyötä ja tietotaito taittamisesta oli tuolloin hyvin paljon suppeampaa, kuin mitä se graafista ohjeistoa taitettaessa.

9 Pohdinta

Opinnäytetyön tavoitteena oli täydentää opiskelijan tietotaitoa graafisen suunnittelun ja erityisesti taittamisen saralla sekä tarkastella opiskelijan kehittymistä taittajana opinnäytetyöhön valittujen osatuotosten kautta. Tarkoituksena oli myös luoda aiheeseen rajattu teoriaperusta, jonka avulla voitiin reflektoida opinnäytetyöhön valittuja tuotoksia. Koen, että opinnäytetyön tavoite saavutettiin laajan teoriaperustan luomisen sekä alan ammattilaisten konsultoinnin avulla. Tämän lisäksi suurin työ oli saattaa teoria ja konsultoinnin avulla opitut asiat käytäntöön. Koen, että tarkastelemalla opinnäytetyössä esiteltyjä tuotoksia voidaan huomata kehityskaari niiden välillä.

Sain kattavaa ammatillista ohjeistusta mainonnan alan ammattilaisilta tehdessäni Pellingin metsästysseuran historiikkia. Tästä oli suuri apu myös metsästysseuran graafista ohjeistoa taittaessa ja Aleksanterinkruunun brändikäsikirjan analysoinnissa. Koen, että ilman ammatillista apua tietotaitoni taittamista kohtaan olisi jäänyt suppeammiksi, kuin mitä se on nyt. Sain erityisesti apua ja työkaluja taiton suunnittelemiseen ja teknisiin osa-alueisiin. Koen, että taittaminen oli myös ajallisesti tehokkaampaa, sillä sain käytännön apuja Adoben InDesignin käyttöön ja taiton automatisointiin. Sain ammattilaiselta kirjallisia kommentteja ja rakentavaa kritiikkiä jokaisessa taittoprosessin vaiheessa ja koen sen avulla oppineeni sekä taittamisesta, että graafisesta suunnittelusta todella paljon. Ammattilaisen avun johdosta ammattitaitoni kasvoi huomattavasti opinnäytetyöprosessin aikana.

Edellytykset tämän portfoliotyyppisen opinnäytetyön toteuttamiseen olivat hyvät, sillä myynnin ja visuaalisen markkinoinnin koulutusohjelmaan kuuluivat vahvasti projektit, joissa toteutettiin visuaalisia kokonaisuuksia. Tämän avulla pystyin hyödyntämään opinnäytetyössä esimerkiksi Aleksanterinkruunun brändikäsikirjan taittoa yhtenä tuotoksena. Innostuin taittamisesta Aleksanterinkruunun brändikäsikirjan taittoa tehdessä, joten oli luontevaa ottaa vastaan toimeksiantona myös Pellingin metsästysseuran historiikin ja graafisen ohjeiston taittoprosessien tekeminen. Näiden tuotosten avulla saatiin kerättyä riittävä määrä tuotoksia portfoliotyyppistä opinnäytetyötä varten. Osaltaan portfoliotyyppisen opinnäytetyön valintaan vaikutti myös myynnin ja visuaalisen markkinoinnin koulutusohjelman visuaalinen osuus. Kiinnostus visuaalista viestintää kohtaan auttoi paljon opinnäytetyön aiheen valintaan ja helpotti prosessin etenemistä.

Opinnäytetyöprosessin etenemiseen kuului vahvasti myös tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus ja itseohjautuvuus sekä aikatauluissa pysyminen. Opinnäytetyöprosessin alussa luotiin alustava projektisuunnitelma, joka löytyy liitteestä 2. Työ aloitettiin marraskuussa 2020 ja se valmistui huhtikuussa 2021. Prosessiin kului paljon enemmän aikaa, kuin alustavaan

projektisuunnitelmaan oli määritelty. Tämä johtui siitä, että työtä aloitettiin tekemään opintojen ollessa vielä käynnissä kokopäiväisesti. Tämän lisäksi tein jatkuvasti töitä opintojen ohella, joka hidasti prosessin etenemistä halutun aikataulun mukaisesti. Koen, että myös vallitseva maailmanlaajuinen koronapandemia on vaikuttanut motivaatioon negatiivisesti.

Aikatauluhaasteisiin olisi voitu vastata asettamalla järeämpiä aikarajoja tiettyjen osa-alueiden valmistumiseen. Koen, että olen opinnäytetyöprosessin aikana priorisoinut aikaa ja energiaa enemmän työelämään sekä opintoihin, kuin opinnäytetyön edistämiseen. Tiedän kuitenkin jatkossa, mitkä ovat minulle sopivia toimintatapoja ja pystyn edistämään projekteja sen mukaisesti. Suurimpana haasteena opinnäytetyöprosessista nostaisin kirjallisen osuuden. Tekijätyyppinä raporttien sekä muiden pidempien tekstien kirjoittaminen on ollut minulle koko ammattikorkeakoulun aikana haastavin osuus. Tästä syystä aikaa opinnäytetyön kirjoittamiseen on käytetty enemmän kuin alun perin oli suunnitelmissa. Olen kuitenkin kehittynyt akateemisten tekstien kirjoittamisessa huomattavasti ja koen tämän opinnäytetyön olevan todiste kirjallisten taitojen kehittymisestä.

Olen opinnäytetyön osatuotoksiin ja niiden laajaan analysointiin erittäin tyytyväinen. Pystyn näkemään suuren kehityskaaren tuotoksien lopputulosten välillä. Koen, että teoriaperustani oli rakennettu hyvin laajaksi ja sen avulla tietotaitoni taittamiseen on lisääntynyt huomattavasti. Osatuotosten tekemisen ja analysoinnin jälkeen pystyn tekemään johdonmukaisempia sekä luovampia ratkaisuja tulevaisuudessa taittojen suunnittelussa ja toteutuksessa. Myös kiinnostus alaa kohtaan on opinnäytetyön johdosta kasvanut entisestään. Opinnäytetyön johdosta myös ammatillinen osaaminen on vahvistunut sekä taittotöiden, että yleisesti graafisen ja visuaalisen suunnittelun osalta.

Valmistumisen jälkeen lähden tavoittelemaan uraa visuaalisen markkinoinnin parissa. Koen, että myynnin ja visuaalisen markkinoinnin koulutusohjelma on kaikessa laajuudessaan vahvistanut mielenkiintoani alaa kohtaan. Tämän lisäksi mielestäni opinnäytetyössä käsitelty taittaminen ja sen myötä vahvistunut Adoben ohjelmien hallinta luo minulle kilpailuetua työmarkkinoilla.

Lähteet

Adigi s.a. Ohjeet hyvään painoaineistoon. Lehtien ohjeet. Lehtien painoaineiston ohjeet. Luettavissa: https://www.adigi.fi/painoaineiston-ohjeet/lehtien-ohjeet/. Luettu: 8.8.2020.

Adobe 2020. Creativity & Design. Featured Products. Luettavissa: https://www.adobe.com/. Luettu: 22.7.2020.

Adobe 2020. Adobe Indesign Käyttöopas. Teksti. Tekstin ketjuttaminen. Luettavissa: https://helpx.adobe.com/fi/indesign/using/threading-text.html. Luettu: 9.8.2020.

Al Alimón Studio. 11.2.2021. Besana. Behance. Projects. Visual identity. Luettavissa: https://www.behance.net/gallery/113265883/Besana-Branding?tracking_source=search_projects_recommended%7Cvisual%20identity. Luettu: 20.4.2021.

Ammattinetti 2020. Ammatit. Graafinen suunnittelija. Luettavissa: http://www.ammattinetti.fi/ammatit/detail/148_ammatti. Luettu: 2.7.2020.

Bear, J. 14.2.2020. Lifewire. Internet, Networking & Security. Web Development. Page Layout. Arranging elements on a print project or website. Luettavissa: https://www.lifewire.com/page-layout-information-1073819. Luettu: 2.7.2020.

Blake, R. 22.5.2015. Creative Pro. Design. Is Mac or PC better for Graphic Designers? Luettavissa: https://creativepro.com/is-mac-or-pc-better-for-graphic-designers/?fbclid=IwAR1dpth-CaRP51qvWipU6Uqfty9nKRNOO6cOKSQfnyH-psMee2hUyK-JAYoM. Luettu: 22.7.2020.

Butterick, M. 2013. Butterick´s Practical Typography. Grids. Luettavissa: https://practicaltypography.com/page-margins.html. Luettu: 8.8.2020.

Butterick, M. 2013. Butterick´s Practical Typography. Page Margins. Luettavissa: https://practicaltypography.com/page-margins.html. Luettu: 8.8.2020.

Cure, S. & Farina, A. 2019. Graphic Design Play Book. Laurence King Publishing Ltd. London.

Duggal 15.4.2019. Blog. Quick Guide to DPI Printing. Luettavissa: https://duggal.com/quick-guide-to-dpi-printing/. Luettu: 13.4.2021

Enlyft 2020. All Products. Desktop Publishing Products. Luettavissa: https://enlyft.com/tech/desktop-publishing. Luettu: 22.7.2020.

Finance Online 2020. Compare QuarkXpress 2017 vs. Adobe Indesign CC. Luettavissa: https://comparisons.financesonline.com/quarkxpress-2017-vs-adobe-indesign-cc. Luettu: 22.7.2020.

Galvin, E. & Lee, N. 28.3.2018. Greenbook. Blog. Business. The Fundamentals of Layout Design. Luettavissa: https://www.greenbook.org/mr/market-research-news/the-fundamentals-of-layout-design/. Luettu: 2.7.2020.

Graafinen 17.1.2015. Suunnittelu. Yleistä. Taitto. Luettavissa: https://www.graafinen.com/suunnittelu/yleista/taitto/. Luettu: 8.8.2020

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu 2013. Myynnin ja visuaalisen markkinoinnin koulutusohjelma. Intranet. Portfolio-opinnäytetyön tarkempi kuvaus. Luettu: 17.4.2020.

Haaga- Helia s.a. Indesignin Master Pages, eli sivupohjat. Luettavissa: http://myy.haaga-helia.fi/~woljo/indesign/master.htm. Luettu: 8.8.2020.

Hanson, M. & Turner, B. 22.10.2019. Techradar. Best. Best DTP software 2020: top desktop publishing apps. Desktop publishing for home and business users. Luettavissa: https://www.techradar.com/best/best-dtp-software. Luettu: 22.7.2020.

Heines, A. 2005. Bok om typografi. Bild & Kultur.

Heku Group 2020. Ammattilaisten konsultointi. Helsinki.

Hossain, M. 28.3.2021. Modern Branding Stationery. Behance. Projects. Envelope identity. Luettavissa: https://www.behance.net/gallery/116360339/Modern-Branding-Stationery?tracking_source=search_projects_recommended%7Cenvelope%20identity. Luettu: 20.4.2021.

Huovila, T. 2006. ”Look” Visuaalista viestisi. Inforviestintä.

Itkonen, M. 2012. Typografian käsikirja. 4. painos. RPS-Yhtiöt.

Jaskara, M. 30.1.2020. Blogi. Mitä taitto on ja miten graafinen suunnittelija tekee sen? Luettavissa: https://merjajaskara.com/mita-taitto-on-ja-miten-graafinen-suunnittelija-tekee-sen. Luettu: 17.4.2020.

Juholin, E. & Loiri, P. 1998. Huom! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Inforviestintä.

Khan, A. 24.3.2021. Brand Guidelines – Beuary Corp. Behance. Projects. Luettavissa: https://www.behance.net/gallery/116119247/brand-guidelines?tracking_source=search_projects_recommended%7Cbrand%20guidelines. Luettu: 20.4.2021

Kiurujoki, V. 30.1.2020. Blogi. Design Inspis. Graafisen suunnittelun ABC osa kaksi: paljastuksia taitosta ja tekstin osista. Luettavissa: https://www.designinspis.fi/blogi/graafisen-suunnittelun-abc-eli-kaikki-mita-et-kehdannut-graafikolta-kysya-osa-i/. Luettu: 8.8.2020.

Krea 26.8.2019. Blogi. Brändäys. Krean brändikäsikirja – mielikuvista yhdeksi oppaaksi. Luettavissa: https://www.krea.fi/blogi/brandays/krean-brandikasikirja-mielikuvista-yhdeksi-oppaaksi/. Luettu: 9.8.2020

Laamanen, J. 14.11.2017. Corellia. Blogi. Niksi: Rivirekisterit kuntoon Indesignissa. Luettavissa: https://corellia.fi/rivirekisteri-kuntoon-indesignissa/. Luettu: 9.8.2020.

Lile, S. 2020. Visme. Design Inspiration. 12 Visual Hierarchy principles Every Non-Designer Needs to Know. Luettavissa: https://visme.co/blog/visual-hierarchy/. Luettu: 12.8.2020.

Malvik, C. 9.3.2020. Rasmussen College 2020. Degrees. Design Blogs. Graphic Design. What Is Graphic Design? A Beginners Guide to This Creative Career. Luettavissa: https://www.rasmussen.edu/degrees/design/blog/what-is-graphic-design/. Luettu: 2.7.2020.

Microsoft 2020. Microsoft 365. Microsoft Publisher. Luettavissa: https://www.microsoft.com/fi-fi/microsoft-365/publisher. Luettu: 22.7.2020.

Neely, A. 2019. Appleinsider. Articles. The best alternatives to Adobe Indesign for iOS and Mac. Luettavissa: https://appleinsider.com/articles/19/07/04/the-best-alternatives-to-adobe-indesign-for-ios-and-mac. Luettu: 22.7.2020.

Nevalainen, K. 30.3.2020. Myyntipäällikkö. Heku Group. Haastattelu. Helsinki.

Nevalainen, K. 8.8.2020. Myyntipäällikkö. Heku Group. Haastattelu. Helsinki.

Nieminen, L. 29.10.2017. Behance. Work. Cook in a Book. Katsottavissa: https://www.behance.net/gallery/56226669/Cook-In-A-Book?tracking_source=search_projects_recommended%7Clearn%20to%20read%20children%27s%20book. Katsottu: 15.3.2021.

Nuuttila 20.2.2018. Villivisio. Blogi. Brändille visuaalinen ilme. Miten? Luettavissa: https://villivisio.fi/blogi/brandille-visuaalinen-ilme-miten/. Luettu: 9.8.2020

Peda s.a. Sievi. Sievin lukio. Oppiaineet. Tietotekniikka. ATV1 – tietotekniikan perustaidot. Bitti 1 LibreOffice- oppikirja. Palstat. Luettavissa: https://peda.net/sievi/sievin-lukio/oppiaineet2/tietotekniikka/att2/bitti1/bitti1-170415/ts/palstat. Luettu: 9.8.2020.

Pedersen, A. 15.1.2018. Branding for Raskamåla Skogsgård. Behance. Projects. Brand Guidelines. Luettavissa: https://www.behance.net/gallery/60651183/Branding-for-Raskamala-Skogsgard?tracking_source=search_projects_recommended%7Cbrand%20guidelines. Luettu: 20.4.2021.

Pohjola, J. 2003. Ilme. Visuaalisen identiteetin johtaminen. Inforviestintä.

Quark 2020. Products. QuarkXpress. Luettavissa: https://www.quark.com/products/QuarkXPress/. Luettu: 22.7.2020.

Rahunen, M. 2020. BoD. Fingerprint. Yleinen. Vakuuta lukijasi vahvalla taitolla. Luettavissa: https://www.bod.fi/fingerprint/fi/yleinen/vakuuta-lukijasi-vahvalla-taitolla/. Luettu: 8.8.2020.

Stepanenko, V. 24.9.2014. Branding Identity Mock-Ups and Templates. Behance. Projects. Envelope Identity. Luettavissa: https://www.behance.net/gallery/19999279/Branding-Identity-Mock-Ups-and-Templates?tracking_source=search_projects_recommended%7Cenvelope%20identity. Luettu: 20.4.2021

Suvimaa, J. 22.10.2019. Groteski. Blogi. Graafinen suunnittelu. Mitä graafinen suunnittelu on? Luettavissa: https://groteski.fi/mita-graafinen-suunnittelu-on/. Luettu: 2.7.2020.

Taby 17.6.2020. FlipHTML5. Learning Center. Top 7 free self-publishing software for Windows and MacOS. Luettavissa: https://fliphtml5.com/learning-center/top-7-free-self-publishing-software-for-windows-and-macos/. Luettu: 22.7.2020.

TipTut 8.8.2018. YouTube. The Gestalt Principles | Basics for Beginners. Katsottavissa: https://www.youtube.com/watch?v=FryaH599ec0. Katsottu. 12.8.2020.

Trinket s.a. Valikoima. Aineistoinfo. Luettavissa: https://trinket.fi/valikoima/aineistoinfo. Luettu: 8.8.2020.

Tondreau, B. 2008. Layout Essentials. Revised and Updated. 100 Design Principles for using grids. Rockport Publishers.

University of Michigan Library 2018. Research Guides. All About Images. What is Resolution? Luettavissa: https://guides.lib.umich.edu/c.php?g=282942&p=1885350. Luettu: 14.8.2020.

Valokki Design 24.9.2019. Blogi. Graafinen ohjeisto on yrityksen visuaalisen ilmeen käsikirjoitus. Luettavissa: https://www.valokkidesign.fi/blogi/graafinenohjeisto. Luettu: 20.4.2021

VS 8.5.2012. Blog. Modular Grids. Luettavissa: https://viljamis.com/2012/modular-grids/. Luettu: 13.4.2020.

Wilkman, S. 2.7.2020. Art Director. Hasan & Partners. Haastattelu. Helsinki.

Wilshere, A. 22.7.2018. DesignLab. Blog. Grids in Graphic Design: A Quick History, and 5 Amazing Tips. Luettavissa: https://trydesignlab.com/blog/grids-ui-ux-graphic-design-quick-history-5-amazing-tips/#6. Luettu: 12.8.2020.

Yacheva, L. 6.2.2021. Brand Guidelines Document – Earthly. Behance. Projects. Brand Guidelines. Luettavissa: https://www.behance.net/gallery/112977655/Brand-Guidelines-Document?tracking_source=search_projects_recommended%7Cbrand%20guidelines%20identity. Luettu: 20.4.2021

Liitteet

Liite 1

Liite 2

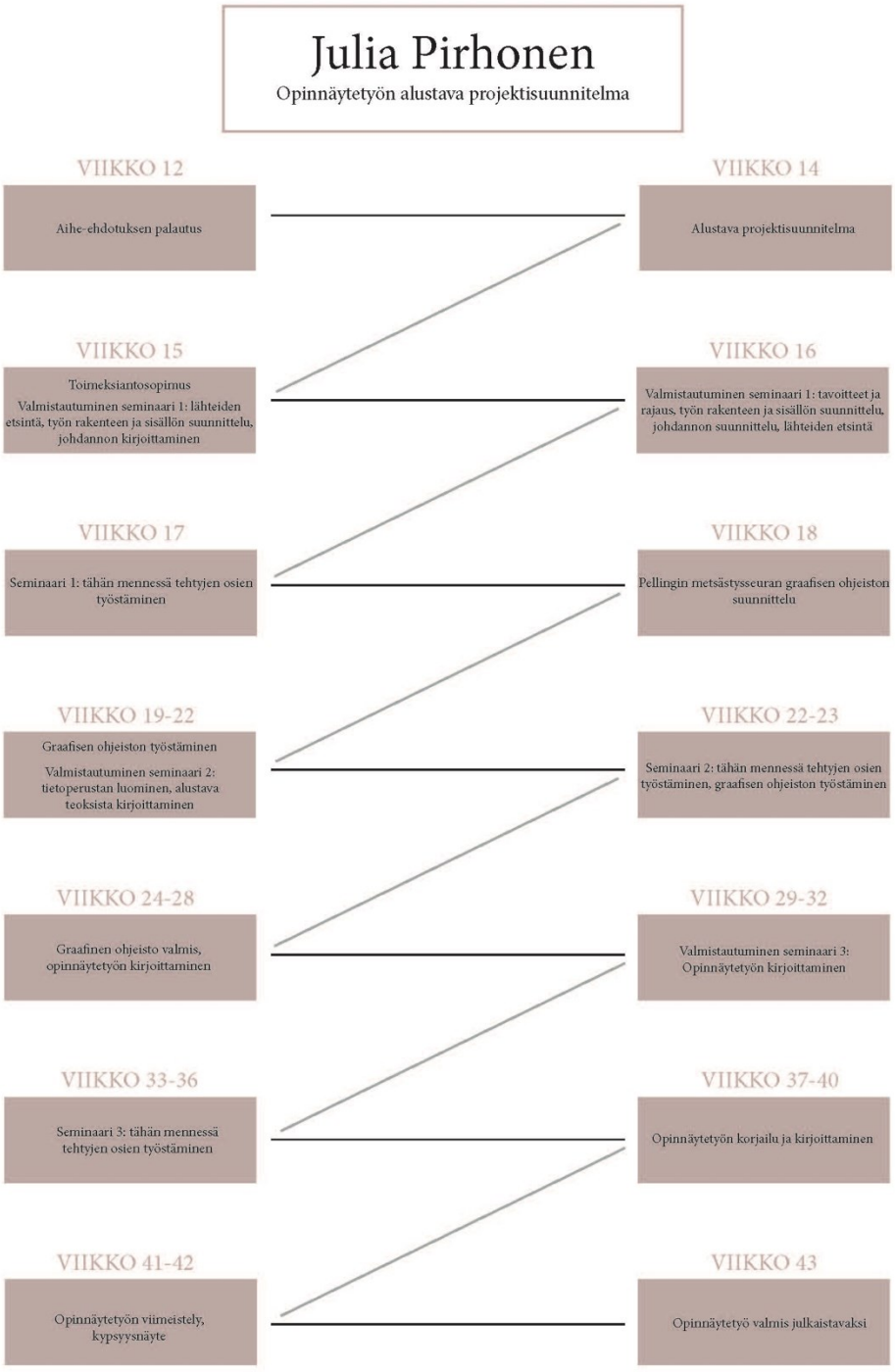
Julia Pirhonen
Opinnäytetyön alustava projektisuunnitelma
VIIKKO 12
Aihe-ehdotuksen palautus
VIIKKO 14
Alustava projektisuunnitelma
VIIKKO 15
Toimeksiantosopimus
Valmistautuminen seminaari 1: lähteiden etsintä, työn rakenteen ja sisällön suunnittelu, johdannon kirjoittaminen
VIIKKO 16
Valmistautuminen seminaari 1: tavoitteet ja rajaus, työn rakenteen ja sisällön suunnittelu, johdannon suunnittelu, lähteiden etsintä
VIIKKO 17
Seminaari 1: tähän mennessä tehtyjen osien työstäminen
VIIKKO 18
Pellingin metsästysseuran graafisen ohjeiston suunnittelu
VIIKKO 19-22
Graafisen ohjeiston työstäminen
Valmistautuminen seminaari 2: tietoperustan luominen, alustava teoksista kirjoittaminen
VIIKKO 22-23
Seminaari 2: tähän mennessä tehtyjen osien työstäminen, graafisen ohjeiston työstäminen
VIIKKO 24-28
Graafinen ohjeisto valmis, opinnäytetyön kirjoittaminen
VIIKKO 29-32
Valmistautuminen seminaari 3: Opinnäytetyön kirjoittaminen
VIIKKO 33-36
Seminaari 3: tähän mennessä tehtyjen osien työstäminen
VIIKKO 37-40
Opinnäytetyön korjailu ja kirjoittaminen
VIIKKO 41-42
Opinnäytetyön viimeistely, kypsyysnäyte
VIIKKO 43
Opinnäytetyö valmis julkaistavaksi